

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 21 (2204) 1992 GEGUŽĖ-MAY 19

• LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

• NUMERIO KAINA — \$1.00

Nesibaigiantis griausmas

Kerštas yra ištikimas neapykantos palydovas. Kur tik ir kada reikia, jis gali mėginti patenkinti pagiežos pritrinkusią širdį, sumažinti nesibaigiantį nerimo slėgimą, pralaimėjusiam nors kiek įdiegti laimėtojo jausmo, atstatyti pažeidimą ir aiškiai parodyti atsiskaitymo padarinius.

ŽMONĖS, pilni neapykantos, vieni kaltina socialinio bei politinio gyvenimo santvarkas, sudarančias sąlygas keršto plėtočiai; kiti į neapykantą žiūri kaip į sunkiai įveikiamą blogio pradą. Kokios bebūtų išvados ar pažiūros — visi nuo amžių kenčia dėl neapykantos ir keršto. Tai nuolatinis, nesibaigiantis griausmas, drebinantis ir siauros apimties kasdienybė, ir ištisus laikotarpius platesnio masto proveržiais: karais, žudynėmis, priespaudom. Dar daugelio atminty — Antrasis pasaulinis karas. Statistika pateikia tik pačius grubiuosius tos nelaimės rezultatus: žuvo 35 milijonai žmonių, sunaikinta 1700 miestų. Kai kada prideda ir atskirų tautų nuostolius. Rečiau kalbama apie pavienius žmones, kurių kiekvienas nešiojasi pergyvenimo žymes. Kiekvienas galėtų ką nors baisaus papasakoti, išdėstyti patirtas skriaudas, šauktis keršto. Tačiau ne visi tai daro, ne visi jaučia, kad taip reikėtų daryti, nes žino, kad kerštu iššauksi atoveiksmį ir taip pateksi į amžinąjį „velnio ratą“, iš kurio nebebus lengva ištrukti. Suvokimas, kad neapykantai naikinti reikia ką nors priešpastatyti, kad kerštas turėtų būti nemažiau smerkiamas kaip ir nusikaltimas, nes jis sukuria naujus nusikaltimus — taip, visa tai tegalėtų keisti pasaulį. Jei ne meilė, tai bent susilaikymas nuo keršto galėtų būti gera pradžia. Deja, daug kam visa tai absoliučiai nepriimtina.

PENKI dešimtmečiai po baisaus karo drebėjo neapykantos ir keršto griausmuose. Didžioji Kinija revoliucijos žudynėmis jungėsi po raudona vėliava, neapykanta skatino ir drąsino kautis už geresnį rytojų; Maskvos diriguojamos Rytų Europos valstybės naikino visa, kas priešinosi komunizmui, skelbė Lenino neklaidingumą ir jo pergalę; Vengrijos sukilimas ir Prahos pavasaris dingo po sovietinių tankų vikrais, dygo kartuvės, nauji kalėjimai ir darbo stovyklos. O mūsų partizanų ir strybių laikotarpis liejosi neapykanta brolio prieš brolį — kerštas kaip antrasis maras neieškojo kaltųjų. Nušautų, sudegintų, turgaus aikštėje išmestųjų skaičius rūpėjo. Trėmimai, lėta pažemintųjų ir jų vaikų mirtis Sibiro lageriuose — koks laimėtojo pasitenkinimas, kokia akivaizdi ataskaita! Pastaraisiais metais Europą palietė stebuklas — griuvo komunistinė sistema. Tačiau neapykanta ir kerštas laikosi įsikabinę, nes jie nepriklauso jokiai sistemai. Verčiame gyvenimo lapą po lapo. Spalvos šiurpios, kontūrai aštrūs. Dar toli gražu iki posėdžių stalo, prie kurio sodinami tik pralaimėjusieji. Kol tokių nėra, nesutarimai aiškinami aklaimeis, bombomis, lėktuvų puolimais. Nėra galimybių ieškoti kaltųjų — reikia smogti, terorizuoti, gsdinti. Dėl vieno nušauto kareivio reikia sunaikinti visą kaimą. Ir kyla klausimas, kas gi šitokiose grumtynėse išeis laimėtojų? Į visa tai žvelgiant, labai raminančiai nuteikia Lietuvos spaudoje pasirodanti užuominos apie tautos ateitį, kurią krikščioniškos mąstysenos pagrindui, kur neapykantai vietos nėra. Praeitį klaidas, nusikaltimus, šių dienų supolius ir nesutarimus ateitin turėtume nešti kaip blogybės ženklus, išpėjančius ir pamokančius. Č. S.

KANADOS ĮVYKIAI

Teis karo nusikaltėlius?

Teisingumo ministrė Kim Campbell Kanados parlamento teisingumo komitete pranešė, kad vyriausybė neatsisakys čia gyvenančių karo nusikaltėlių paieškų ir teismų. Tam jau yra paskirta papildomų lėšų. Paieškos vadovauja buvęs prokuroras Peter Kremer, šiuo metu renkantis kaltinamąją medžiagą Jugoslavijoje. Ministrė K. Campbell taipgi pabrėžė, kad visas tokių nusikaltėlių paieškas Kanadoje ir būtų paruošimą reikės užbaigti iki 1994 m. kovo mėnesio. Jos pranešimas buvo susietas su Kanados žydų priekaištais, kad vyriausybė nesirūpina ne tik naujomis, bet ir pralaimėtomis bylomis.

Kanados parlamento 1987 m. priimtas įstatymas leidžia teisti kanadiečius už kitur padarytus karo nusikaltimus. Tačiau visos ligšiolinės pastangos, susietos su kaltinimais dėl žydų žudymo II D. karo metais, buvo nesėkmingos. Teismas jau 1990 m. išteisino vengrų kilmės torontietį I. Fintą, vokiečių okupacijos metais dirbusį pagalbinėje policijoje, o dabar buvo atmeta ir valdžios pradėta apeliacija. Išteisintas Imre Finta yra septyniasdešimt devynerių metų amžiaus. S. Reistetterio byla buvo nutraukta dėl kelių pagrindinių liudinių mirties, o gudų kilmės kanadiečio M. Pawlowskio blo-

gai paruoštai bylai nebuvo rasta nė vieno liudininko, sutinkančio atvykti į Kanadon. Valdžia dabar apeliuoja jai prieštą M. Pawlowskio išlaidų padengimą. Vienintelis laimėjimas — Kanados pilietybės atėmimas iš olandų kilmės botaniko Jacobo Luitjens. Įvažiudamas Kanadon jis buvo nutylėjęs priklausymą Olandijos naciams ir ten turėtų teisumą už akių.

Teisingumo ministrė K. Campbell paskelbta paskutinė data 1994 m. kovo mėnesį, atrodė, nori užbaigti ir karo nusikaltėlių paieškas Kanadoje, ir jų teismus. Kai dėl senatvės miršta liudininkai ir vis dar ieškomi karo nusikaltėliai, mirties, matyt, siekiama ir Kanados žydų kerštingumui.

Torontą ir visą Kanadą sukrėtė gegužės 4 d. rasišėmis riaušėmis pasibaigusiu judėjimų aktyvistų komiteto „Black Action Defence Committee“ (BADC) surengta demonstracija. Ja buvo norima pasmerkti keturių Los Angeles policininkų išteisinimą dėl vaizdajuostėn įrašyto judosios rasės atstovo Rodney Kingo žiauraus sumušimo. Tačiau ši demonstracija greit tapo prieš Toronto policiją ir torontiečių nukreiptomis riaušėmis pagrindinėje Yonge gatvėje. Tada spaudoje ir televizijoje rasistiniai prie-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Nuo 1992 m. pradžios pradėjo veikti antrasis Lietuvos televizijos kanalas. Programos rengiamos Kaune. Nuotraukoje — televizoriaus ekranas, kanalo užsklanda

Nuotr. Alf. Laučkos

IŠ TIRONIJOS Į DEMOKRATIJĄ

Kur eina Europos Rytai?

Reikšmingos svarstybos Sorbonos universitete Paryžiuje, kur dalyvavo žymūs Rytų Europos politikai • Lietuvai atstovavęs AT pirmininkas Vytautas Landsbergis susilaukė ypatingo auditorijos dėmesio palyginimu apie dramblių (Rusiją) porceliano krautuvėje ir Lietuvą

DARIUS ALEKNA, Paryžius

Prancūzijos sostinėje 1992.IV.22 įvyko plačios apimties svarstybos tema „Kur eina Rytai?“ Tai jau antra tokia konferencija. Pirmoji ten pat buvo surengta prieš dvejus metus. Joje dalyvavo tuometinis Sovietų Sąjungos prezidentas M. Gorbačiovas. Tuomet, dar tik dešimt mėnesių po Berlyno sienos sugriuvimo, daug kas atrodė kitaip — daug ir gana rimtai buvo kalbėta apie demokratinio socializmo galimybes ir savitą Rytų kelią. Šiandien daugelis iš anuomet įtakingų politikų — jau tik garbingi pensininkai, o demokratinio socializmo idėjos sunyko kartu su Sovietų Sąjunga. Šiandien veikiantis politikai kur kas nuosekliau palaiko arba socializmą kartu su visomis jo totalistinėmis atmainomis, arba demokratiją. Pirmųjų, laimei, gana nedaug, antrieji šiandien daug kur Rytų Europoje yra valdžioje.

Tačiau kiekviena diena turi savo problemų, ir jos gražiai buvo matyti antroje Paryžiaus Sorbonos universitete surengtoje konferencijoje „Kur eina Rytai?“

Konferenciją pradėjo Paryžiaus universiteto kanclerė ponija Gendreau-Massaloux. Prisiminusi paskutiniųjų dvejų metų istoriją, ji mėgino juos įtalpinti į platesnę Europos istorijos tėkmę. Kaip ir dera universitete, kalbėtoja kvietė dalyvius mąstyti ir kalbėti nuosekliai, metodškai, kritiškai ir rinktis tokiems svarsty-mams nuolatos.

Gorbačiovo pareiškimai

Buvo parodytas televizinio vaizdo įrašas, nes eksprezidentas M. Gorbačiovas į konferenciją neatvyko. Atsakinėdamas į įvairius klausimus, jis, kaip ir senais laikais, kalbėjo karščiau, dažnai prastai slėpdamas įgeltą savi-meilę. Kalbėjo apie visų integraciją, apie politinius mechanizmus, kurie pašalintų atsitiktinių konfliktų pavojus, priekaištavo Jelcinui, kam šis kovojo su centru — tai buvusi strateginė jo klaida. Matė Gorbačiovas ir pozityvių jėgų Rusijoje ir Ukrainoje — tai esą abiejų šalių Aukščiausiosios tarybos. O Vakarai neturį ska-

tinti dezintegracijos procesą naujojoje sandraugoje. Klausimas, ar neketinąs grįžti į politiką, Gorbačiovas atsakė neigiamai.

Tuojuo po Gorbačiovo kalbėjo Lietuvos AT pirm. V. Landsbergis (prie jo kalbos grįšime vėliau).

Lenkijos atstovas

Labai rimtai padėtį savo tėvynėje ir Europoje svarstė Lenkijos seimo užsienio reikalų komisijos pirm. Bronislavas Geremek'as. Prisimenant, kad daugelis pokomunistinės šalys vykstantį procesą yra tie patys, į jo kalbą verta įsiklausyti.

Pirmiausia jis pasidžiaugė, kad jo tėvynė Lenkija jau nebekiantys politikai kur kas nuosekliau palaiko arba socializmą kartu su visomis jo totalistinėmis atmainomis, arba demokratiją. Pirmųjų, laimei, gana nedaug, antrieji šiandien daug kur Rytų Europoje yra valdžioje. Tačiau kiekviena diena turi savo problemų, ir jos gražiai buvo matyti antroje Paryžiaus Sorbonos universitete surengtoje konferencijoje „Kur eina Rytai?“

Vokietijos veikėjas

Su gana saikingu optimizmu apie Rytų Europos ateitį kalbėjo paskutinis Rytų Vokietijos premjeras Lothar'as de Maiziere. R. Vokietija šiandien gyvena nelengvus laikus: smuko gamyba, daug bedarbių, daugel ypač vyresnės kar-

tos vokiečių kamuoja idėjinė krizė, kai kam atrodo, kad Vakarai nugalėjo Rytus, o ne demokratija tironiją. Rytinės žemės pagal savo gyventojų skaičių turi per mažai vietų Bunde-stage. Kaip teisininkas jis pastebėjo, kad R. Vokietijoje vykstanti ūkio reforma nepakankamai paremta teisės reforma. Kalbėtojas manė, kad R. Europos kraštams nedera kartoti Vakarų modelių, reikals esąs kur kas sudėtingesnis. Kalbėtojas matė ir geresnių ženklių: vis daugiau vakarinių žemių gyventojų suprant, kad rytinių žemių problemos kartu yra ir jų problemos.

Bulgarijos viceprezidentė

Blaga Dimitrova, Bulgarijos viceprezidentė, pirmiausia kalbėjo apie sovietinio žmogaus kompleksus, vis dar kankinančius jos šalies gyventojus. Humoras turėtų padėti jiems, kaip jau ne kartą istorijoje padėjo, sugrįžti į normaliai veiklų gyvenimą.

Lietuvos pozicija

V. Landsbergio dėka Lietuvą kankinanti problema šiam forumo buvo plačiausiai aptarta. Lietuvos AT pirmininkas pradėjo nuo to, kad Sovietų Sąjungai siurįs ir Rusijai pasirinkus demokratinių reformų kelią, suiro prievartinė „pax sovietica“, Sov. Sąjungos ekspansijos pavojaus jau nebesą. Tačiau Sovietų Sąjungos recidyvų dar galima aptikti, ir pirmiausia tai armijos panaudojimas vidaus politikos klausimams spręsti, kaip kad atsitiko Gruzijoje, arba prievarta užsienyje, kaip kad Moldovos atveju. Dekui Dievui Rusijoje toks mąstymas dabar nebevyrauja, tačiau krizės arba perversmo atveju gali virsti kitaip. Todėl visų kaimyninių Rusijai kraštų interesams yra naudingas Rusijos nusiginklavimas ir ekonominis, ypač žemės ūkio, sustiprėjimas. Rusijos nusiginklavimo proceso dalis yra ir jos kariuomenės išvedimas iš 3 Baltijos valstybių. Ką ruošiasi puliti ir nuo ko gina dabar ten esanti Šiaurės Vakarų armijos grupė? Gal Švedija? — klausė V. Landsbergis. Rusijos kariuomenės išvedimas ir esminis sumažinimas, ginklų perdėbimas, daugel ypač vyresnės kar-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Prancūzijos prezidentas Lietuvoje

Prancūzijos prezidentas F. Mitterrand gegužės 13 d., kaip skelbė Vilniaus radijas, lankėsi Vilniuje ir parlamente pasakė svarbią kalbą. Joje palaikė Lietuvos reikalavimą išvesti Rusijos kariuomenę, pažymėdamas, kad šis reikalas bus remiamas ir tarptautiniuose susitikimuose. Jis liepė lietuviams nenusileisti, kariuomenė turi būti išvesta kaip galima greičiau. Tokia nenormali padėtis negalinti užsitęsti. Jo nuomone, reikia nustatyti kariuomenės išvedimo datas ir gauti Europos demokrati- nių valstybių pagalbą. Tokio principo, pasak prezidento, laikysis penki Saugumo tarybos nariai ir nuo jo nenukrups, palaikydami Lietuvą visuose tarptautiniuose pasitarimuose.

Prancūzijos santykiai su Rusija tradiciškai esą geri ir toliau siekiama suderinti šių didžiųjų valstybių interesus, tačiau dėl kariuomenės išvedimo negalima palaikyti pastarosios istorinio argumento. Kiekvienos suverenios valstybės sienos turi būti apsaugotos, tokia valstybė yra pati šeiminkė savo teritorijoje. Bet koks nepaisymas šio principo sukelia pavojų ne tik šiai šaliai, bet ir kitoms šalims. Prezidentas dar pažymėjo pabrėždamas, kad karinė prieš-prieša šioje Europos dalyje buvo ypatingai ilga ir skausminga.

Reikšminga sutartis

Prieš prezidento Mitterrand kalbą parlamente buvo pasirašyta Lietuvos ir Prancūzijos draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartis. Iškilmingoje aplinkoje sutartį pasirašė prezidentas F. Mitterrand ir Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirmininkas V. Landsbergis. Šia sutartimi Lietuva ir Prancūzija įsipareigoja bendradarbiauti visose srityse, remiantis draugiškos ir pasitikėjimo dvasia, suprasdamos vieningos Europos bei saugumo svarbą. Numatytas reguliarus abiejų valstybių atstovų susitikimas. Užsienio reikalų ministrai susitinka nemažiau kaip vieną kartą į metus. Jei ištiktų grėsmė taikai, tai viena šalis gali paprašyti kitos šalies, kad nedelsiant įvyktų pasitarimai. Abu kraštai įsipareigoja plėtoti ir skatinti ekonominių, valstybės institucijų, mokslinių, techninių, humanitarinių sričių ryšius ir bendradarbiavimą.

Po sutarties pasirašymo V. Landsbergis pastebėjo, kad buvo prasminga orientacija į Europą, o taip pat svarbi didžiosios valstybės parama nedidelei ir dar nesaugiai valstybei, ką tik išsivadavus-

siai iš keleriopos priespaudos.

Prezidentas F. Mitterrand pažymėjo, kad prieš Antrąjį pasaulinį karą tokio susitarimo tarp Lietuvos ir Prancūzijos nebuvo. Dabar prasidėjo naujas Lietuvos ir Prancūzijos santykių laikotarpis.

Prieš atvykstant prezidentui, Prancūzijos ambasadorius Vilniuje pareiškė, kad tai yra svarbus įvykis ne tik Lietuvai, bet ir Prancūzijai. Pastaroji didelę reikšmę skirianti Lietuvai.

Lietuva dėl savo istorijos ir geografinės padėties turėsianti suvaidinti svarbų vaidmenį naujos Europos kūrime. Be to, Lietuva, sakė, turinti ir strateginę padėtį, ir tai visi žino.

„Ar pareiklausim, kad išeity šiemet?“

Tokia antrašte straipsnį „Lietuvos aide“ 81 nr. parašė Vytautas Landsbergis. Šią mintį, kaip rašo straipsnio autorius, iškėlė Lietuvos krikščionių demokratų partija, ją parėmė Sąjūdis, kitos politinės jėgos, AT deputatai, nors ir ne visi.

Šiai referendumo idėjai aršiai priešinosi kairesnių pažiūrų frakcijos, kai kurios partijos, grupės ir atskiri asmenys.

„Kodėl turime pareiklausti buvusios sovietų kariuomenės išvedimo šiemet ir visuotiniu balsavimu, Lietuvos piliečių referendumu?“ — klausia V. Landsbergis. Ir atsako: „Pirmąjį klausimą atsakau taip: todėl, kad išvedimo termino, jo pabaigos nurodymas yra būtinas konkretus dalykas; derybos be išvedimo termino tėra kisieliaus krantai, jos tolygios deryboms dėl kariuomenės buvimo Lietuvoje dar nežinia kiek laiko“.

Be to, ateinanti reikšminga politinė proga. Liepos mėnesį įvyks Helsinkio viršūnių susitikimas. Dar reikia išgauti iš Rusijos atsakymą į jos ligšiolinį vilkinimą. Nėra jokių garantijų dėl Rusijos ateities. Ten triukšmauja daugybė atvirų imperininkų, kurie skelbia, kad Sov. Sąjunga ir toliau egzistuoja. Ir pats M. Gorbačiovas kalba, kad Europa neturinti leisti, kad jo šalis išsirtų. Tai esą balsai praeities, bet dar vis norintys lemti ateitį.

B. Jelcinas kaltinamas Sov. Sąjungos išdavimu, Rusijos interesus išdavyste. Rusijos kariuomenė Lietuvoje vėl įžliai nepaiso Lietuvos įstatymų. Gruzijos vadovybės galva E. Severnadze pareiškė, kad Gruzija dar neskubės įstoti į Sandrugą. Todėl pasak V. Landsbergio, „yra ir mums rodyklė su dviem galais, dėl kurios ver-

(Nukelta į 2-rą psl.)

Šiame numeryje:

Nesibaigiantis griausmas

Žmonės nuo amžių kenčia dėl neapykantos ir keršto

Kur eina Europos Rytai?

Reikšmingos svarstybos Sorbonos universitete

Lietuvių problemas kitataučių akimis

Straipsniai apie Rytprūsius ir žydus „Lituanus“ žurnale

Malda maskvinėje KGB būstinėje

Keliauninkus nusteibino krikščioniškas nusiteikimas sovietų saugume

Kanados kryžkelė ir lietuviai II

Tautinių grupių ateities klausimai

Kas jiems pasakys didžiąją naujieną?

Kapinių diena Šv. Jono lietuvių kapinėse

Naujų veiklos kelių ieškant

KLB švietimo ir kultūros darbuotojų suvažiavimas

Ko lakštingalos verkia prie Merkio

Džukijos laisvės kovotojai

„Ar ji mano, kad ji Michelangelas?“

Moterys dailininkės ir jų pripažinimo klausimas

„Smėlio klavyrai“ Toronte

Žymiojo režisieriaus J. Jurašo paruoštas veikalas

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336.

Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrusis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevičius. Metinė prenumerata – \$35, pusmetinė – \$20, mėmė – \$40, garbės – \$50 (Amerikoje – JAV dol.) oro paštu – \$110. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalai kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$35.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Kur eina Europos Rytai?

(Atkelta iš 1-mo psl.)

umas į taikaus darbo įrankius būtų geriausias ir tvirčiausias kelias į saugią ateitį. Deja, atkuriama imperinė kazokų armija būtų šio kelio aklovietė.

Ruso žodis

Ši Lietuvos AT pirmininko kalba, matyt, buvo taikyta konferencijoje turėjusiam dalyvauti Rusijos viceprezidentui Aleksandrui Rutskojui. Vietoje jo karštai ginti demokratinę Rusiją šoko "Nezavisimaja Gazeta" vyriausiasis redaktorius Vitalis Tretjekov'as. V. Landsbergio svarstymus jis pavadino perdėm tragiškais, nes Rusijoje jau visa yra nauja – net ir iš Sovietų Sąjungos paveldėta kariuomenė, nes jos vadas maršalas Šapošnikovas visuomet šypsoi. Rusiją pasirodžiusi kur kas stabilesnė nei daug kas pranašavęs. Dabar Rusijoje esanti veikli vyriausybė, kuriai gal tik trūksta politinio apdairumo. Kazokai – tai juokinga, sakė nežinąs, kas yra rusų nacionalizmas. O dėl užsienio politikos – Rusija esanti didelė šalis ir tokia pasiliks. O didelė šalis varo didelę užsienio politiką. Kartais didelės šalys iš prigimties elgiasi taip, kaip dramblis porceliano krautuvelyje.

Dramblis krautuvelyje

Su drambliais Vitalis Tretjekov'as aiškiai persistengė – per daug jau patogi metafora, kad kas ja nepasinaudotų. Po visų kalbų Vytautas Landsbergis paprašė leisti pridurti jam keletą žodžių. Pasveikinęs Tretjekov'ą kaip demokratinės Rusijos atstovą, V. L. prisiminė, kad praėjusių metų sausyje ir rugpjūtyje, ir dar anksčiau, kai M. Gorbačiovas mėgino reformuoti komunizmą, jie du buvę vienoje barikadų pusėje. Todėl šiandien džiugu matyti, kad Rusija pasirinko demokratinę reformų kelią. Tačiau mėginant atsakyti į V.

Tretjekov'o savaip formuluo-
tą klausimą, t.y. ar pavojainga Rusija demokratijai, pirmiausia, anot V. Landsbergio, reikia atsakyti į klausimą, ar nėra pavojaus demokratijai pačioje Rusijoje. Čia, kalbėtojo nuomone, jo paties ir V. Tretjekov'o nuomonės šiek tiek skyrėsi. "Mes matome pavojų, kalbėjo V. Landsbergis, ir draugiškai jus perspėjame, nes nutylėti būtų negražu. Sakėte, kad nežinote, kas yra rusų nacionalizmas ir kad kazokai tai kažkas juokingo. Galbūt ir taip, bet visa tai šiek tiek primena 30-ųjų metų pradžioje Vokietijoje skambėjusias nuomones, atrodžiusias šiek tiek juokingai. Nežinojimas ir pavojaus neigimas jau patys savaime yra pavojingi. Jūs labai gražiai pasakėte apie dramblį: didelės valstybės natūraliu ir suprantamu būdu elgiasi kaip dramblis indų krautuvelyje ir kad į tai reikia žiūrėti kaip į neišvengiamą dalyką. Galbūt taip ir iš tikrųjų yra, tačiau, kai šioje krautuvelyje dūta įvairūs daiktai ir galbūt sutraiškoma vienintelė lėkštelė, vadinama Lietuva, mums labai sunku į tai žiūrėti vien filosofškai – na ir kas, kad sudužo keletas indų".

Šioje vietoje pasigirdo karštieji plojimai ir į salę susirinkusių pritarimo šūksniai. "Mes patyrimė tai ne vieną sykį, – tęsė V. Landsbergis, – paskutinią kartą – praėjusių metų sausyje, kai toksai piktas ir pasiutęs dramblis siautėjo agonijoje, o mes laidojome žmones, kurie gynė demokratiją Lietuvoje, galbūt net ir Rusijoje".

Baigdamas savo pastabas, V. Landsbergis pakvietė demokratinei Rusijai atstovavusį V. Tretjekov'ą kartu darbuotis demokratijai, abiejose šalyse stengtis, kad svetimos kariuomenės būtų išvestos iš tų valstybių, kurios nenori, kad jos ten būtų".

A+Ā

ADOMUI DZIEMIONUI

mirus,

dukra JULIJA, sūnų ALGIMANTĄ su šeimomis bei artimuosius nuoširdžiai užjaucia –

D. V. T. Kėkiai,
West-Lorne

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarscey St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-416-434-1847 FAX 1-416-728-5745

• Visos paslaugos atsiėmiant jūsų gimines iš Lietuvos: iškviatimai, bilietai, drauda • Telefaksu perduodam laiškus, žinutes jūsiškams per trumpiausią įmanomą laiką • Iš mūsų valitines sąskaitos Vilniuje išmokam paramą jūsų giminėms Lietuvoje amerikietiškais doleriais arba dažnai skridami perduodam asmeniškai • Atstovaujame Diplomatu dantistų akcinę bendrovę Lietuvoje su kabinetais didesniuose miestuose, kurie, jums užsakius, gydyti ir protezuos dantis jūsų giminėms, naudojant vakarietišką technologiją, maždaug už ketvirtadalį kanadiškos kainos. Darbas garantuotas ir greitas. Raštiškas įvertinimas su numatyta kaina bus pateiktas jums per savaitę po giminių apžiūros.
Kreipkitės į ALGI ar STEFA MEDELIS visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. Reikalui esant atvažiuojame į namus.

KELIONĖS Į LIETUVĄ

TORONTAS-KOPENHAGA-VILNIUS
su STERLING AIRWAYS ir
LIETUVOS AERO LINIJA

Kaina nuo \$1099 + mokesčiai.

Pagal pageidavimą paruošiam keliones ir sekančiomis trasomis:

Torontas – Varšuva – Vilnius
Torontas – Frankfurtas – Vilnius
Torontas – Viena – Vilnius
Torontas – Ciurichas – Vilnius

ALGIS MEDELIS
trečiadieniais 11-17 val.
kreipkitės asmeniškai

Kennedy Travel Bureau Ltd.
296 Queen Street West
Toronto, Ontario M5V 2A1
Tel. (416)593-0600 FAX 593-0604

1992 m. pavasarį Vokietijos radijas "Deutschlandfunk" drauge su vietinio radijo tarnybos transliavo į Vokietiją ir gretimis kraštais tiesiogines laidas iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos apie šių respublikų gyvenimą. Nuotraukoje – kilnojamoji vokiečių radijo stotis Daukanto aikštėje Vilniuje

Lietuvių problemos kitataučių akimis

Straipsniai apie Rytprūsius ir žydus "Lituanus" žurnale

ALFONSAS NAKAS

1992 m. sausio gale skaitytojus pasiekė *Lituanus* 1992 m. pirmasis numeris. Tai grupės JAV lietuvių intelektualų leidžiamas trimėnesinis žurnalas anglų kalba, per 38-rius metus turėjęs keliolika redaktorių ir daug bendradarbių. *Lituanus* puslapių atvirai ir estų bei latvių problemoms, jų autoriams, bet lietuviškos temos pirmąją. Čia minimo numerio redaktorius – Robert A. Vitas.

Nors visa 96 psl. žurnalo medžiaga įdomi ir vertinga, apžvelgsiu tik du didesnes reikšmes straipsnius.

Įvadinės mintys

Pirmasis pavadintas *The Status of the Kaliningrad Oblast Under International Law* (Kaliningrado srities padėtis tarptautinės teisės požiūriu). Tai 45 pilnų puslapių studija, parašyta Raymond'o A. Smith. Apie autorių paaiškinta, kad jis yra tyrinėtojas ir rašytojas Niujorke ("a researcher and writer in New York City") ir kad rašiny nagrinėjami objektai bei įvykiai siekia 1991 m. rugsėjį. Deja, su skelbama data visiškai sutikti negalima, nors tai būtų ir rugsėjo 1, o dar blogiau, jeigu rugsėjo 30 ("as of September 1991", labai abstrakti sąvoka, kai įvykiai keitėsi dienomis ir valandomis). Mat autorius daugelį kartų mini Sovietų Sąjungą kaip dar egzistuojančią, nors kartais ir spėliodamas, kad jis greitai subyrės. Dažnai mini ir Baltijos valstybes kaip dar nepriklausomybės neturinčias, nepripažintas. Tenka spėti, kad studija baigta kada nors 1991 m. vasarą, veikiausiai prieš rugpjūčio perversmą. Bet didesnės reikšmės 1991 m. rugsėjo data neturi, kai pagrindinė tema – sovietų pasigrobtų Rytprūsį likimas – liečia įvykius nuo 1945 m. iki šių dienų.

Įvadę paaiškinama, kokią didelę reikšmę sovietai teikė Rytprūsį surusiniui. Andrei Gromyko savo darbo diplomatinėje tarnyboje 50-mečio proga pareiškęs: "Kai buvau jaunas diplomatas, gyvavo viena Vokietija, o dabar yra keturios". Turima galvoje FDR, DDR, Lenkijai atiduotos srities ir Karaliaučiaus sritis. Autorius R. A. Smith, kartą Karaliaučiaus sritį pavadinęs Kaliningrad Oblast of the Soviet Union, toliau dažnai rašo tik *Oblast*. Aš savo apžvalgėje toliau trumpinsiu į K.O.

K.O. aptarime nušviečiama jos geografinė padėtis, plotas, supančių valstybių sienos ir kita. Pateikiamas dabartinis gyventojų skaičius ir nurodomi tautybių nuosmėčiai. Pažymima Karaliaučiaus uosto svarba. Neužmiršta nė pasaulio didžiausia gintaro gamyba. Praeitais

Krašto istorija pradeda nuo senprūsų (Old Prussians), įsikūrusių 600-400 m. pr. Kr. Kraštu susidomėjo vokiečių gentys, 12-13 š. emė puldinėti

"krikštytojai" kryžiuočiai ir 1283 m. senprūsiai galutinai paverge. Platokai nušviečiama krašto istorija iki I D. karo, vis primenant, kad ten gausiai gyveno lietuvių, kad dalis Rytprūsį vadinosi Mažąja Lietuva. Kažkodėl neišryškintas 1709 m. maras bei jo pasekmės, kai išmirus dviem trečdaliu gyventojų, sritis apgyvendinta kolonistais iš Austrijos bei kitų vokiškų žemių. Maro temą autoriui ištūmė Lenkijos-Lietuvos padalinimas.

Daug vietos skiriama II D. karo laikotarpiui ir Rytprūsio tragedijai jo pabaigoje. Stalino planams sukurti hibridišką rusišką "oblastį" lietuviškai vokiškose žemėse sąjungininkų pasipriešinimas buvo per silpnas. Karo pabaigoje 1945 m. Rytprūsiai atsidūrė sovietų rankose, o 1946 m. balandžio 7 d. Karaliaučius su visa sritimi formaliai inokorporuotas į Sovietų Rusijos federacinę valstybę ir gavo *Kalininskąją Oblast* vardą.

Ateitis

Imperijai žlungant kyla klausimas, ar sovietinis hibridas K.O. turi likti kuo buvo 46-rius metus? Autorius daro prielaidą, kad jo padėtis turi keistis, tik bijo spėlioti kada. Panagrinėjęs karinės intervencijos atvejį, jį atmeta kaip praktiškai neįvykdomą dėl kelių priežasčių, bet labiausiai dėl karinius užpuolimus draudžiančio Helsinkio nutarimų Baigiminio akto.

Kita galimybė esanti taikin-gas politinis kitimas Sovietų S-gos viduje ir Lietuvos visiškas išstojimas iš SSRS (kaip tik visa tai įvyko, ką studijos autorius tik spėliojo). Kadangi K.O. Sov. S-gai (dabar jau Rusijai) labai svarbi dėl neužsą-lančio uosto ir didžiausios karo laivyno bazės, esanti galimybė ją paversti ketvirtąja Baltijos valstybe su plačia autonomija, bet susirišusia su Rusija.

Toliau autorius platokai nagrinėja penkis galimus pretendentes į dabarties bei ateities K. O. savinimąsi ("Contemporary and Future Possible Claims"). Tokiais pretendenta-tais randa Vokietiją, Sov. S-gą / Rusijos fed. valstybę, Lenkiją (jau valdančią mozūrišką Rytprūsį dalį), Lietuvą ir pagaliau dabartinį K. O. gyven-tojus. Studijos gale prieina išvadą, kad K. O. ateity vienai-p ar kitaip valdyti didžiausią galimybę turi Lietuva.

Studija perdėm akademiška, sunkaus stiliaus, bet nepaprastai įdomi. Tarp 72 išnašo-se surašytų šaltinių keletą randame Algimanto Gurecko. Jam autorius ir atskirai dėkoja už pagalbą, patarimus.

Sionizmas ir baltiečiai

Antras dėmesio vertas straipsnis *The Baltic Revival and Zionism* (Baltijos valstybių atgimimas ir sionizmas). Jo autorius – Norman'as Berdichevsky, Ph. D., apie kurį paaiškinama, kad jis vertėjas, tyrinėtojas, Izraely Zikhron Yaakov geografijos lektorius.

Pasidžiaugęs visų trijų Baltijos valstybių atgauta nepriklausomybe, nemažą rašinio dalį autorius skiria Latvijai, bet didžiausią – Lietuvai. Pasakoja, kaip Baltijos šalyse žydai turėjo visokias laisves. Caro režimui braškant, šio šimtmečio pradžioje Rusijos dūmoje (parlamente) lietuviu su žydais sudarę vieną frontą. Vilnius vadintas Lietuvos Jeruzale. Apgaile, kad baltiečiai visada buvę skriaudžiami vokiečių, rusų ir lenkų. Flamų rašytojas žydas-sionistas Zev Žabotinsky, aplankęs Rygą 1932 m., atgimusiają Latviją pavadinęs oaze tarp kitų po I D. karo susikūrusių valstybių. Pateikia Žabotinskio straipsnio, paskelbto hebrajiškame 1930 m. laikraštyje citatą, kur stipriai pasisakoma už mažų tautų laisvę.

Kita Žabotinskio citata su meile kalba apie lietuvių tautos svetingumą žydams, teiktą laisvę jų kultūrai, religijai, literatūrai, kuri davė tėvą ir sūnų Levinsohn'us, Mapu, Gordon'ą, Lillienblum'ą, leido veikti mokykloms, išauginusioms daug sveiko (žydu) jaunimo. Apgailei kai kurias neigiamybes, kaip pvz. tolydų žydu stūmimą iš prekybos (skaičiais nurodo skirtumą tarp 1923-36 m.). Nors su Baltijos kraštuose įsigalėjusiais autoritetiniais režimais ir akivaizdžiu antisemitizmu Lenkijoje bei Vokietijoje, Lietuvoje irgi ėmęs reikštis ultranacionalistinis elementas, bet niekada neprieita prie minios išsišokimų ir pogromų. Lietuviai dargi išdriso Klaipėdoje teisti nacius už valstybės išdavimą. Apgailei holokausto padarinius Baltijos kraštus okupavus. Jis apkaltina saujelę žydu, su sovietiniais okupantais susidėjusių, kaip ir lietuvių ekstremistų, taipgi keršijusių visiškai nekal-tiems. Bet anaipolį nekalti-na lietuvių tautos (ir kitų baltiečių tautų) už ekstremistų darbus. Pirmena, kad kol Baltijos valstybės egzistavo, jų valdžios neleidė savo piliečiams žydu skriausti. Esą Lietuva teikusi globą ir tiems žydams, kurie pabėgo iš nacių okupuotos Klaipėdos 1939 m.

Baigdamas autorius džiaugiasi, kad atgimusių Baltijos valstybių valdžios vėl siekia kontaktų ir bendradarbiavimo su žydu tauta ir neabejoja, kad netrukus jos atnaujins pilnus diplomatinis ryšius su Izraeliu. "Šių dienų baltiečių nacionalistai panėši į tokius ankstyvų 1920-ųjų (nacionalistus), kurie laimėjo Žabotinskio simpatijas ir pagarbą.

Atpasakojau maždaug 9 puslapių straipsnio tik kai kurias būdingesnes vietas. Trumpai galiiu pasakyti, kad tai pats pozityviausias, taikiausias, objektyviausias žydu intelek-tualo rašinys iš visų per keletą metų skaitytų.

• Paremkite "Tėviškės žibu-rius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu pa-likimu. Dėkingi – "TŽ" leidėjai

Prancūzijos prezidentas Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ta susimąstyti ir suvokti, jog užvis labiau turime vertinti po-litinį stabilumą, kartu steng-damiesi, jog svetimos kariuo-menės Lietuvoje kuo greičiau neliktų".

Atsistatydina premjeras

"The Toronto Sun" dienraš-tis gegužės 17 d. laidojo paskel-bė, kad atsistatydina Lietuvos ministeris pirm. G. Vagnorius. "Aš paprasčiau, kad mano atsi-statydinimas būtų priimtas 1992 m. gegužės 28 d.", – taip paskelbęs premjeras gegužės 16 d. per Lietuvos radiją. Dabartinė vyriausybė negalinti sėkmingai veikti "dėl destruk-tyvių kairiųjų jėgų" ir jos dar-bas tampa bereikšmiu. Laik-raštis prideda – G. Vagnorius buvęs vienas iš pagrindinių vadovaujančių asmenų, norė-jęs įvesti kapitalistinę siste-mą Lietuvoje.

Kitos žinios

– Parlamento narys M. Lau-rinkus pranešė per televiziją, kad Lietuvoje steigama cen-tro partija. Ji turėtų suvienyti visus, kad nebūtų partijų ir įstatymų varžytojų kovos visų prieš visus. Į šią partiją įsto-jo E. Bičkauskas, E. Petrovas, R. Ozolas, P. Vaitiekūnas, filo-sofas L. Bielinis ir kiti.

– Lietuvos banko valdybos pirmininko pavaduotojas R. Radkevičius per radiją pa-skelbė, kad Lietuvos bankai Lietuvos ūkiui yra suteikę 22 bil. rublių kreditų. Taipgi-o paminėjo, kad Lietuvos ban-kas jau turi 500 mil. rublių vertės talonų ir kasdien jų gauna daugiau. Tokių talonų reikės 2 bil. sumai.

– Premjeras G. Vagnorius patvirtino, kad šių metų an-tram pusmetyje rengiamasi įvesti savus pinigus. Tam Lie-tuvai reikia 200 mil. dol. kreti-ditų.

– Lietuvos parlamente buvo diskutuotas deputato J. Min-kevičiaus mandato klausimas. Jis pareiškė, kad pats atsi-sako parlamento deputato vie-tos, nes buvo apkaltintas

bendradarbiavimu su KGB. J. Minkevičius aiškinosi teisme, kad tai buvo privaloma karinė tarnyba. KGB veiklai tirti ko-misijos pirm. B. Gajausko tei-gimu, J. Minkevičius dirbo kaip KGB įgaliotinis.

– Gegužės 12 d. parlamen-tas atmetė premjero siūlymą iš pareigų atleisti energeti-kos ministerį L. Ašmantą ir Lietuvos banko valdybos pirm. V. Baldišių.

– Dabar Lietuvoje yra per 1000 Lietuvos – užsienio bend-rų įmonių. Per mėnesį užre-gistruojama apie 150 naujų bendrų įmonių.

– Apsvarstytas Rytų Lietu-vos fondo įstatų projektas. Šio fondo tikslas yra kaupti lėšas ir teikti konkrečią pa-galbą Rytų Lietuvos gyvento-jams, remiant kultūros, švie-timo ir kitas socialines bei ekonomines programas.

– "Coca-Cola" bendrovės at-stovas ir valstybinės akcinės įmonės "Utenos gėrimas" di-rektorius pasirašė susitari-mą steigti bendrą įmonę "Co-ca-Cola-Utena". Utenos įmonė šiuo gėrimu aprūpins visą Lie-tuvą.

– Gegužės 23 d. referendu-me dėl prezidento instituci-jos atstatymo galės balsuoti ir kituose kraštuose gyvenan-tys piliečiai, išsaugoję Lietu-vos pilietybę ir pasą, o taip pat tie, kurie turi teisę į Lie-tuvos pilietybę ir iki referen-dumo susitvarkys pilietybės reikalus.

– Neseniai buvo įsteigta Lietuvos – Pietų Afrikos drau-gija stiprinti abiejų kraštų istorinius ryšius, skatinti kultūrinius ir kitokius susi-tikimus, supažindinti Lietu-vos visuomenę su Pietų Afri-kos žmonių gyvenimu. Lietu-voje jau lankėsi Pietų Afrikos verslininkai. Šio krašto am-basadorė C. M. Swart Helsin-kyje buvo taip pat paskirta ambasadore Baltijos valsty-bėms.

Lietuvos – Pietų Afrikos draugijos pirmininku išrink-tas M. Zingeris, Lietuvos ra-šytojų sąjungos narys J.A.

A+Ā

VYTAUTUI VENCKEVIČIUI

mirus,

jo žmoną FELICIJĄ, dukras – PETŪNIJĄ ir JŪRATĘ su šeimomis, jų draugus bei pažįstamus nuoširdžiai užjauciame ir kartu liūdime –

Leokadija ir Juozas Vitai
Vytautas Karpavičius

Tillsonburg, Ont.

MIRTIES PRANEŠIMAS

A. a. SOFIJA NATKEVIČIŪTĖ- PETRAVIČIENĖ

1992 m. balandžio 17 d., Miami, Floridoje, mirė mūsų mamytė, močiutė, sesutė, sulaukusi 78 m. amžiaus. Anksčiau gyvenusi East Lansing, MI ir Toronte, Ont.

Velionės vyras a.a. Alfonsas Petravičius mirė 1985 m. lapkričio 3 d. Dideliame nuliūdime liko dukros ir žentai: Jūratė ir Stew Schroeder, Zita ir Dan McLellan, Dalia ir Paul Roden, sūnūs ir marčios: Stasys ir Irena Petravičiai, Arvydas ir Marcia Petravičiai, vaikaičiai: Steve, Brian ir Eric Schroeder; Douglas ir Clare McLellan ir dvi seserys su šeimomis – Danutė Naikauskienė ir Stasė Bludžiuviėnė bei daug kitų giminių Klivlande ir Lietuvoje.

Velionė priklausė lietuvių bendruomenei, BALFui, Miami lietuvių klubui ir Amerikos lietuvių tautinei sąjungai.

Gegužės 30, šeštadienį, 12 val. vidudienį, įvyks gedul-nės Mišios už velionės vėlę Dievo Apvaizdos šventovėje, 25335 W. Nine Mile Road, Southfield, MI. Po Mišių velionės palaikai bus nulydėti į Holy Sepulchre kapines. Šeima kviečia gimines ir draugus dalyvauti Mišiose ir laidojimo apeigose.

Nuliūdę – dukros, sūnūs ir seserys su šeimomis

Laidotuves tvarko Val S. Bauža laidotuvių namai, 1930 25-th Street, Detroit, MI 48216. Laidotuvių direktorė Yolanda M. Zaparakienė. Tel. (313) 554-1275.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

FONDO TIKSLAS – LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS

Tautos fondas veikia ir toliau

VLIKui baigus veiklą, jį finansavęs Tautos fondas veikia ir toliau. Metinis pastarojo susirinkimas ir jo užmojai bei rūpesčiai

JURGIS VALAITIS

Daugumai žinoma, kad Tautos fondas veikė kartu su VLIKU. VLIKas rūpinosi informacija ir uždaviniais, betarpiškai susijusiais su Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atgavimu. TF, nors ir būdamas formaliai nepriklausoma organizacija, rūpinosi lėšų telkimu VLIKo veiklai finansuoti. Viskas vyko dariniai, o iškilus nuomonių skirtumui, nulemdavo VLIKo valdybos valia.

VLIKas savo seime 1991 m. lapkričio mėnesį paskelbė, kad „VLIKo veikla baigta“ nes Lietuva išlaisvinta, ir VLIKas savo pagrindinį tikslą pasiekęs. O kaip su Tautos fondu?

TF taryboje, gerai klausimą apsvaistę, priėmė išvadą, kad Lietuvai paramos dabar reikės labiau, kaip bet kada, kad TF veikla tęstina, pakeitus pagrindinį uždavinį iš VLIKo finansavimo į tiesioginę paramą Lietuvai.

Nuomonių skirtumai

VLIKo seimas, be kita ko, priitarė:

„Palikimais Lietuvos Laisvės iždai ir aukomis Lietuvos atstatymo fondui aukotojai yra parašę nekeičiamą testamentą šias lėšas skirti Lietuvai, tik perdavimo būdą techniškai derinant su VLIKo valdyba ir saistant atitinkamais JAV-bių valdžios potvarkiais“;

„kad TF tęstų savo veiklą kaip inkorporuotą, nepriklausomą ir tik jos narių demokratiškai tvarkoma organizacija“.

Tuoj po VLIKo seimo pradėjo ryškėti nuomonių skirtumai tarp VLIKo valdybos narių ir TF tarybos. Pirmą – dėl Laisvės iždo lėšų panaudojimo ar jo perdavimo Lietuvai būdų. TF taryba siūlė vykdyti įvairius stambesnio masto projektus, VLIKo valdyba nepirėtarė ir delse. Ypatingai žalingu TF laikytinas VLIKo valdybos pirmininko nepasivimas J ir E. Sinikių prašymo skirti \$30.000 iš jų TF paaukotų sumų Kauno universiteto elektroninei bibliotekai įsteigti. Dėl visa to dramatiškai nukrito aukos TF Vasario 16 minėjimo metu.

Antra – artėjant TF metiniam susirinkimui jo taryba paruošė nuostatų pakeitimus TF sudeokratinai ir prisitaikyti prie pasikeitusios padėties, kad niekas nesijautų išskirtas, kad būtų išlaikytas aukotojų pasitikėjimas ir organizacijos tęstinumas. VLIKo valdybos pavedimu buvo paruoštas kitas nuostatų keitimo projektas, pagal kurį būtų pakeisti visi tarybos nariai ir tuo būdu TF liktų buvusios VLIKo valdybos ar jos pirmininko įtakoję penkeriems metams. Teisinių patarėjų pagalba nurodžius, kad tokie žygiai būtų neteisėti, šis projektas buvo modifikuotas.

Trečia – po baigiamojų VLIKo seimo TF taryba buvo pasirušiusi tęsti VLIKo darbą, padedant laisvinti Lietuvą nuo trūkumų, ekonominių problemų ir nelemtos okupacijos pasekmių, kiek TF išteklių leistų. VLIKo pirmininkas seimo nutarimuose išskaitė pavedimą, net atsakomybę, TF pertvarkyti. Tokios teisės ir pagal įstatymą niekas neturi, išskyrus TF narius nuosaiki ir demokratiškai būdu.

Aiškėjo, kad tarp TF tarybos (jos daugumos) ir VLIKo valdybos pirmininko kyla konfliktas. Tuo susirūpino VLIKo taryba Čikagoje ir savo posėdyje dilede dauguma nutarė prašyti VLIKo valdybos pirmininką VLIKo Tautos fonde turimus balsus paskirstyti VLIKą sudarančioms grupėms. Tai VLIKo valdybos pirmininko buvo atmeta. Susirūpinimą pareiškė ir TF svarbiausia Čikagos atstovybė, pasisakydama prieš didesnius TF nuostatų pakeitimus.

Trumpai suglaudus, šiame TF susirinkime pagrindinis klausimas buvo: ar TF persiorganizuos į demokratiškai visų narių tvarkomą organizaciją, ar ir toliau dominuos dr. K. Bobelis per jam palankius TF tarybos narius.

Rinkimuose VLIKo valdyba naudojos 45% visų balsų privilegija ir noro rinkti geriausius.

Paremkite „Tėviškės žiburius“ auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –

„T2“ leidėjai

siai kvalifikuotus kandidatus neparodė. Išrinkti buvo tik VLIKo valdybos pasiūlyti kandidatai: Rūta Sakienė ir Povilas Švarcas iš Kalifornijos, Elena Kačinskienė iš Čikagos, Algis Budreckis iš Bostono ir Gina Simonaitytė iš Niujorko. Į revizijos komisiją buvo išrinkti: Laima Lileikienė, Linas Šidlauskas ir Liudas Tamošaitis, visi iš Niujorko.

Pakeitimai

Buvo padaryti keli nuostatų pakeitimai: VLIKo atstovų valia buvo paliktas vienam asmeniui neribotas įgaliojimų (proxy) skaičius, taip kad ir vienas asmuo gali kreipti ar lemti TF veiklą norima kryptim. TF tarybos pasiūlyme šis skaičius būtų buvęs griežtai apribotas, panašiai kaip kad tvarkosi Lietuvos fondas. Tokiu atveju visi nariai jaučiasi esą organizacijos šeimininkai.

„Tarybos nariui nustojus eiti pareigas, jo vieton įeina metinio narių susirinkimo rinkimuose kandidatų likęs asmuo gautų balsų eilės tvarka“. Šitaip siūlė TF taryba. VLIKo atstovams tai nebuvo priimtina, nes būtų sudaryta galimybė tokiu būdu tarybą patekti iš „opozicijos“ ir tuo pačiu nepriimtinam asmeniui. Rinkimų į tarybą ir nuostatų keitimo rezultatų duomenimis remiantis matyti, kad pasuktą tolimesnio dominavimo keliu, o ne demokratiškuoju, kaip kad tarė ir VLIKo baigiamasis seimas. Ar VLIKo valdybos parinktieji tarybos nariai ir toliau tvarkys Laisvės iždo ir kitas TF sukauptas lėšas nepaisydami aukotojų valios, parodys ateitis.

Susirinkimo eiga

Kokia apilai buvo šio TF susirinkimo eiga? Neskaitant visų pertraukos metu ir karštų diskusijų, jis mažai skyrėsi nuo praėjusiųjų. Pradėjo ir susirinkimui vadovavo TF tarybos pirmininkas ir 2 vicepirmininkai: J. Valaitis, A. Vedeckas ir V. Jokūbaitis. Sekretoriais buvo – V. Kulpas ir J. Vytuvienė. Invokaciją sukalbėjo kun. Leonardas Andriekus, OFM. Žodžių sveikino ambasadorius A. Simutis. VLIKo valdybos pirm. dr. K. Bobelis, JAV-bių Lietuvių bendruomenės valdybos narys P. Vainius, pirmininko vardu. Raštu sveikino vysk. Paulius Baltakis ir ambasadorius Stasys Lozoraitis.

Praėjusio susirinkimo protokolą priimtas su mažom pastabom. Tarybos pirmininko, valdybos ir revizijos komisijos pranešimai sukelė gana gyvas diskusijas.

VLIKo valdybos pirmininkas išsamiai informavo apie vykdomus VLIKo raštines ir bylų perdavimo darbus, kontaktus su Lietuvos vyriausybe ir apie netrukus įvyksiantį VLIKo istorinį ir simbolinį baigiamąjį posėdį Vilniuje, į kurį iš JAV vyksta apie 110 asmenų.

Susirinkime nebuvo abejonių, kad VLIKo valdyba baigs visą savo veiklą š. m. liepos 1 d., kaip buvo nutarta uždaromajame VLIKo seime. Rysium su tuo tačiau išliko ir viena staigmena: VLIKo valdybos buvo pasiūlytas ir po ilgų diskusijų priimtas nutarimas atgaivinti VLIKui Tautos fondo suteiktą 45% balsų privilegiją tuo atveju, jei Lietuva išstiktų naujos okupacijos grėsmė. Šis nutarimas, kaip ir visi kitai, buvo priimtas kontroliuojama balsų dauguma, nepaisant mažumos nuomonių.

Baigiant tenka pastebėti: kai kurie mūsų kalbame ir kartoja me pasiryžimą padėti atstatyti demokratišką Lietuvą, pamirsdami, kad pirmiausia patiems reikia įprasti demokratiškai galvoti ir demokratiškus principus laikytis savo veikloje.

LIETUVA LAUKIA PARAMOS

Atgavusi nepriklausomybę mūsų tėvynė, nuskurdinta ilgos sovietinės okupacijos, reikalinga ekonominės pagalbos.

AUKOKIME JAI PER TAUTOS FONDA.

Mūsų aukos, testamentiniai palikimai padės įtvirtinti atgautą nepriklausomybę ir pakelti krašto gerovę. Aukos bei palikimus siųskime Tautos fondo atstovybei Kanadoje šiuo adresu:

TAUTOS FONDAS, 310 Rathburn Road,
Etobicoke, Ontario M9B 2L8

Anykščių rajono Janonių kaimo kapinėse 1990 m. pastatytas kryžius to kaimo žmonių atminimui (Iš Povilo Girkiaus albumo)

Dabar reikia sumanios vadovybės

Jauno Lietuvos ūkininko rūpesčiai, išdėstyti asmeniniame laiške savo giminėms Kanadoje

Susirinkimo eiga

Mūsų valdžia užsiėmė privatizacija. Visa Lietuva skubinama perduoti komunistams už rublius. Keičiamos tik iškašos ir pavadinimai, kad gražiau atrodytų prieš pasaulį. Vietoj „kolūkių“ bus dabar „akcinės bendrovės“, bet vadovai lieka tie patys. Jiems priklausys visas turas. Ūkininkai nieko negauna.

Su gamyklois tokie pat reikalai. Buvusi „milicija“ per vieną dieną virto policija, tik uniformas persivilko. Vykdomieji komitetai pasidarė savivaldybėmis, vadovai visur liko tie patys „komunistai“, jie nustatinėja ką privatizuoti ir kokiomis kainomis.

Bus ir su žeme visokių monų, neaišku kokių mokesčius uždės. Reiktų, kad juos papabtų užsieniečiai, nes mūsų laisvę jie neskaityo ir nepaiso. Žemės ūkio kainas nustato valstybė. Užaugintos produkcijos išvežti niekas neleidžia, turi parduoti Lietuvoje už nustatytą kainą. Ir plius nuo kiekvieno hektaro mokame viršpelnio mokestį, rentos mokestį, žemės mokestį ir dar neaiškų kokių mokesčių prigravos.

Pramonės gaminių kainos kyla dienom, kas kiek nori, tiek gali prašyti, nes prekių ir žaliavų gamybai mažai. Žaliavos vežamos iš Rusijos. Pardutuvių vedėjais savo nuožūrai gali kelti kainas. Tik maistui ir žemės ūkio gaminiams valstybė nustato kainą. Ir, kol bado nebus, žemės ūkio gamyba bus nepelninga. Pvz. turėjau apie šešias tonas kopūstų. Iš rudens valstybė supirkė po 2 rb. už kilogramą. Na, galvoju, susandėliuosiu, palaikysiu iki sausio mėn., nes visuomet kildavo kainos, be to, galima būdavo nuvežti į Rusiją parduoti dar brangiau, nes ten amžinai maisto trūksta. Bet dabar išvežti neleidžia, o Lietuvoje kaina kilo labai mažai – 2,75 rb., kai tuo tarpu visos kainos kilo 10 kartų, o kuras ir statybinės medžiagos 70-100 kartų. Tai kopūstus nuvežiau pas mamą, ir šeriami dabar gyvuliams – karvėms, vištom, triušiams. Nebent auginti tokią produkciją, kurią pirtų užsienis už valiutą. Tuo girdėti, kad Baltijos valstybėm JAV žadėjo suteikti tokią galimybę. Arba papildomai turėti verslą. Kaip kad perka iš Rusijos medieną, čia išpauna ir parduoda į Vokietiją.

Tėtis žada išvaikyti visus komunistus ir pyksta, kai su jais reikia šnekėti. Jei aš jam sakau, kad Landsbergis liepia su jai bučiuotis, tai jis ant manęs pyksta, nes Landsbergis esąs genijus. O prie tų genijų tik komunistams pilvai didėja. Lietuvai reiktų, kad vadovautų toks vadovas, kuris būtų kentėjęs, kaip

kad kun. Svarinskas. Jis kelis sykų pasisakė prieš komunistus, jų dabartines machinacijas, apgaules ir daugiau jau jo nebegirdėti.

Kauno agro bankai valdyba nepalankiai žiūri į ūkininkus ir nebežada finansuoti. Jau šiuo momentu bankui esu skolingas 130.000 rb. apie \$1.100; moku 30% palūkanų. Su tom palūkanom visai blogai – jos vis kyla ryšium su infliacija. Bankai savęs neskrūdiadžia – pakilo palūkanos nuo 6% iki 30%.

Surenkamą namą dabar jau brangu pirkti, statusius liejant taip, kaip daro pas jus Kanadoje – iš šonų storą fanerą, o į vidurį kieti betoną. Dar reiktų nusipirkti eskavatorių, jei kur rasiu prieinama kaina. Sienu ūkinio pastato galima būtų drebtį iš molio, kurio yra visos laukas.

Na, reikia tikėtis, kad dar išsprės visus negerumai. Dievas davė ir šiaip jau didelį stebuklą: prieš 10 metų niekas negalėjo net pasvajoti, kad taip subyrės sovietinė imperija. Dabar reikia Dievą melsti tik gero ir sumanios vadovo ar prezidento.

Su sveikinimais –

Jūsų Vytautas

PASTABOS IR NUOMONĖS

Prezidentas ar anarchija?

Kiekvieną deputatą iš Lietuvos išklauso me ir priimame jo mintis be rezervų, nors jie atstovauja įvairioms frakcijoms ir daug jų yra kairiųjų pažiūrų. Tautos pažangos socialdemokratų, centro, demokratinė darbo partija veda labai aiškiai ir aštrią politiką prieš dabartinę valdžią ir ypač demagogišką kampaniją prieš parlamento pirmininką V. Landsbergį. Parlamente susiblokavusios kairiųjų partijos užtešą ir trukdo padaryti sprendimus, priešinasi Lietuvos banko veiklos patikrinimui, vilkina konstitucijos priėmimą ir stengiasi apginti senųjų valdovų pozicijas.

Dabar tos kairiųjų grupės stengiasi įtikinti ir išievisus, kad nereikia prezidento, kol nėra konstitucijos, kalba apie diktatūrą ir kritikuoja V. Landsbergį.

Kairiosios frakcijos vilkina konstitucijos rėmimą. Rajonuose, ministerijose, televizijoje ir kitur liko seni prityrę dezinformacijos darbuotojai, kurie ir toliau griaua žmonių pasitikėjimą, grobia Lietuvos turtą.

Išivijoje jau girdime žmonių nusivylimą, esą Lietuvai tik pešasi ir dėl to mums reikia į viską tik ranka numot ir nesidomėt. Deja, praėjo tie laikai, kada visi „gražiai sugyveno“, nes buvo tik viena idėja ir tik viena kalba. Demokratiija yra laisvė visiems pasisakyti. Šita laisvė naudojasi daug savanauzdžių, nomenklatūrininkų, nenorinčių prarast savo pozicijų. Dabartinė propaganda prieš prezidento institucijos įvedimą šiuo metu ir yra kova už tai, kad toliau vyktų chaosas, kuriam klesti išnaudojimas, spekuliacija ir dezinformacija. Vi-

Malda maskvinėje KGB būstinėje

Saugumiečių generolo pakviesta Maskvoje lankėsi amerikiečių grupė po rugpjūčio perversmo ir nustebo radusi krikščionišką nusiteikimą

VINCAS KOLYČIUS

1991 m. rudenį dar tuometinės Sovietų Sąjungos Aukščiausioji taryba kreipėsi į Amerikos krikščionių evangelistų organizaciją „Project Christian Bridge“, prašydama juos atvykti į Sovietų Sąjungą ir padėti atstatyti „moralines krikščionybės vertybes“.

Grupė, kurioje dalyvavo 19 įvairių konfesijų krikščionių, vyko į Maskvą, nežinodami, kas jų laukia tokioje netikėtoje misijoje. Apie šią kelionę žurnale „Christianity Today“ aprašo jo redaktorius Philip Yancey ilgame straipsnyje „Praying with KGB“.

Jų kelionė įvyko jau po rugpjūčio perversmo. Jie Maskvoje matė jau nuverstą KGB įsteigto F. Dzeržinskio statulą. Straipsnio autorius cituoja Solženiciną, pagal kurį Sibiro koncentracijos stovyklose žuvo 60-70 milijonų nekaltų žmonių.

Solženicinas pasakoja, kad darbininkas, kuris netyčia pakabino savo apsiaustą ant Lenino statulos, buvo nubaustas net 10 metų kalėjimo. Kita moteris, kažką pasišymėjusi laikraštyje, kuriame buvo Stalino nuotrauka, buvo taip pat nuteista dešimčiai metų. Straipsnio autorius stebisi, kad dabar su tais pačiais žudikais jie buvo pakviesti ger-ti arbatą.

Viršininko aiškinimai

Visa grupė atvyko į vyriausią KGB būstinę. Nors Dzeržinskio statula gatvėje jau buvo nuversta, tačiau viduje dar kabėjo jo didelis portretas. Jiems prisistato KGB vicepirmininkas generolas Nikolai Stoljasov, kuriam buvo pavesta parvežti Gorbačiovą į Maskvą po nepavykusio perversmo. Po to jis buvo paauskštintas ir pakeltas į dabartinę poziciją.

Po prisistatymo KGB generolas pradėjo šiais žodžiais: „Šio su jumis susitikimo nebūtu pramatęs net lakiausias vaizduotės romanų rašytojas. Dabartinė mūsų problema – kaip atstatyti taiką bei ramybę žmonių širdyse. Mes norime dirbti kartu su jumis, kad pasipriešintume blogio jėgai“.

Autorius rašo, kad grupės dalyviai sėdėjo nustebe, girdėdami tuos žodžius ir mintimis grįžo į praeitį, kai tie patys asmenys, persekiodami Sacharovą, į jo gaunamus laiškus, pridėdavo tarakonų ir blakių.

Gen. Stoljasov sakė: „Mes su-

prantame, kad per dažnai praeityje vengėme bendradarbiauti su krikščionimis. 1991 m. rugpjūtis mums parodė, kas gali atsitikti. Tačiau politiniai klausimai negali būti išspręsti, kol nėra nuoširdžios atgailos, žmonių sugrįžimo į tikėjimą. Ir tai yra kryžius, kurį aš turiu nešti. Studijuojant ateizmą, visada būdavo pabrėžiama idėja, kad religija skaldė, išskiria žmones. Dabar mes matome priešingai: meilė Dievui gali tik suartinti. Mums šiuo laiku reikalinga pakeisti savo nuomonę ir taip pat pasiūlyti iš Maskvos, kad alkanas žmogus negali įvertinti gyvenimo“.

Svečiai suabejojo

Straipsnio autorius rašo, esą jų grupė buvo taip nuste-binta tais žodžiais, kad pradėjo abejoti ar vertėjas tiksliai viską išvertė. Iš kur KGB generolas ištraukė tuos žodžius, kaip „atgaila“ ir „nešti savo kryžių“? Kaip suprasti, kad KGB direktorius pradėjo kalbėti kaip seminaristas?

Stoljasovo išpažintis tuo dar nesibaigė. Vienas grupės dalyvių – J. Nedeshood, kuris turi savo radijo ir televizijos programą, paklausė: „Generole, daug kas iš mūsų skaitėm Solženicino aprašymus apie Gulagus. Kai kurių, iš čia esančių, net giminės ten prarado savo gyvybę. Jūsų įstaiga yra už tai atsakinga. Kaip jūs visa tai galite paaikškinti?“

„Aš jau kalbėjau apie atgailą, – atsakė Stoljasovas. „Tai pirmas ir pagrindinis žingsnis. Jūs turbūt girdėjote apie Abuladze's filmą, rodantį, kad negali būti perestroikos be atgailos. Atėjo laikas atgailauti už praeitį. Mes paneigėme 10 Dievo įsakymų ir už tai šian-dien privalome brangiai mokėti“.

Filmas „Atgaila“

Tengiz Abuladze's filmas, pavadintas „Atgaila“, vaizduoja neteisingus įkalinimus, šventovių deginimą ir visą KGB kovą prieš religiją. Sakoma, kad Stalino laikais 42.000 kunigų prarado savo gyvybes. Filme yra scena, kaip kaimelio moterys lėptįjūvėje varto upe atplukdytus rąstus, ieškodamos laiškelių iš savo vyrų, kurie kaip kaliniai dirba miško kirtimo lageryje. Viena moteris medžio žievėje randa savo vyro inicialus, apsikabinusi glosto tą medžio gabalą ir verkia. Filmo pabaigoje parodoma kaimietė moteris, kuri klausia kelio į šventovę. Jai atsako, kad ji eina klaidingu keliu. Moteris taria: „Ko vertas yra tas kelias, kuris neveda į šventovę?“

Dabar, sėdėdami tironų būstinėje, rašo autorius, kambaryje virš Liubjankos tardymo patalpų, girdime kažką panašaus iš KGB vicepirmininko. Ko vertas yra tas kelias, kuris neveda į atgailą, į 10 Dievo įsakymų, į šventovę?

Pastoriaus išpažintis

Staiga tas susitikimas pasuko į asmeninius pergyvenimus. Grupės dalyvis John Aker atsi-tojo ir prabilo: „Generole Stoljasovai, aš esu pastorius iš Rockford, Illinois. Savo kar-jerą pradėjau, kaip karininkas ir vėliau buvau armijos slapto agentu. Vadovavau kursams apie sovietų propagandą ir dalyvavau įvairiuose uždavi-

nuose, demaskuojant KGB agentus. Aš užaugau bijodamas Sovietų Sąjungos, ir ta baimė vėliau persimetė į neapykantą. Jūs, generole, ši vakarą pasakėt vieną dalyką, kuris mane giliai palietė, būtent: „Tai kryžius, kurį aš turiu nešti“. Buvo laikas, kai jaučiau tokį didelį kaltės jausmą, kad net galvoju apie nusizudymą. Tada supratau, kad man to kryžiaus nereikia nešti visą gyvenimą. Jėzus jį nešė už mane. Jėzaus meilė įgalino mane at-leisti ir mylėti Sovietų Sąjungos žmones. Šis yra mano ket-virtas vizitas 6 mėnesių laikotarpyje. Aš čia atradau žmonių, kurie yra malonūs ir iešką tiesos. Generole, aš Juš su-prantu ir prižadu už Jus mel-s-tis“. Generolas Stoljasovas, matomai sujudintas, ramiai sėdėjo.

Vertėjo atliadumas

Tada prabilo kitas grupės dalyvis Aleks Leonovich. Jis buvo mūsų vertėjas, gimęs Gudijoje, išbėgęs iš Stalino režimo prieš 46 metus ir per tą laiką transliuodavo krikščionišką programą į Sovietų Sąjungą, nors ta programa dažniausiai būdavo trukdoma. Jis prabilo rusiškai ir rusų vertėjai pradėjo versti angliškai, kad visi grupės dalyviai suprastų. „Generole, daug mano šeimunos narių yra kentęję jūsų sistemoje. Aš pats turėjau palikti tą kraštą, kurį mylėjau. Mano dėdė buvo ištremtas į Sibirą, iš kurio jau nebesugrįžo. Generole, Jūs sakote, kad esate pasirošęs atgailai. Savo šeimunos vardu ir savo dėdės, kuris mirė gulage, vardu aš Jums at-leidžiu“. Tada Aleksas Leonovichius, evangelistas ir „Slavic Missionary Service“ prezidentas atsistojo, nuėjo prie generolo Nikolai Stoljasovo, KGB vicepirmininko, apkabino jį ir rusiškai suspaudė.

Stoljasovas kažką tyliai pasakė Aleksui ir tik vėliau visi sužinojo, ką jis sakė: „Savo gyvenime aš tik du kartus esu verkęs. Vieną kartą, kai mirė mano motina, antrą kartą – ši vakarą“.

Bendra malda

Atrodė, kad viską reikia baigti malda. Grupėje buvo ir krikščionybę atsisvertęs žydas Michail Morgulis iš Niujorko. Visi sustojom, ir jo malda buvo už tūkstančius, kurie žuvo Sibire, už naujus vadus, kad jie vestų tautą nauju keliu. Sprakėjo foto aparatai ir televizijos kamera atsisuko į Morgulį, virš kurio kabėjo Dzeržinskio portretas. KGB agentai nervingai viską stebėjo, o Stoljasovas šluostėsi veidą.

Grįžtant autobusu į viešbutį, Aleksas Leonovichius sakė, jaučiąs kaip Moze: „Aš pamąšiau pažadėtąją žemę ir esu pasirošęs išvysti Dievo garbę“. Ne tik jam, bet ir visiems šis vizitas atrodė lyg Dievo dovana, išplaukusi iš daugybės maldų ir begalinių kančių Sibiro lageryuose.

Vietinis fotografas, kuris mus lydėjo, rašo autorius, nebuvo toks entuziastiškas. „Jie tik vaidina specialiai jums. Jie visi užsidėję kaukes. Aš jais netikiu“. Tačiau po kiek laiko ir jis suabejojo: „Gal aš klystu? Galbūt jie ir pasikeitė. Aš nebežinau, kuo dabar tikėti“.

AMBER GLOBUS UNITED TRADE INC.

Susipažinkime su nauju siuntų į Lietuvą patarnavimu

- **Dovanų siuntos** pristatomos per mėnesį tiesiai į gavėjo rankas lėktuvais per Rygą. Kokio muto. Nauji ar vartoti drabužiai, maistas ir kt. \$5.99 už 1 kg.
- **Standartiniai maisto** siuntiniai pristatomi į namus per savaitę
- **Lėktuvų bilietai** į Baltijos kraštus ir atgal skrendant Sterling Airways –
- **Toronto-Kopenhaga-Vilnius...\$1110 įskaitant mokesčius** LOT CHARTER –
- **Toronto-Varsuva-Vilnius.....\$939 įskaitant mokesčius** (kaina priklauso nuo sezono, be nakvynės Varšuvoje)
- **21st Century Travel Insurance Co.** Drauda Kanados lankytojus – \$1 dienai Skrydžio atšaukimas – nuo \$10
- **Dolerių pristatymas** iš rankų į rankas per 2 savaites.
- **Greitas laišku persiuntimas FAX būdu**
- **Automobilių pristatymas laivais** Paslaugos perkant nebrangius vartotus automobilius
- **Naujų „Bielarus“ traktorių, naujų automobilių „Lada“ pristatymas**
- **Giminių pervežimas** iš Montrealo Mirabel orauostio į Torontą ir atgal.

Mūsų adresas:

257B Willard Ave., 2nd floor, Toronto, Ontario M6S 3R1
Tel. (416) 604-8446 FAX (416) 604-9436

LAISVOJE TĖVYNĖJE

LIGONINĖ PALANGOJE

Palangoje atidaryta sveikstantiems pacientams skirta ligoninė. Jai panaudota sovietams tarnavusi "Palangos" šnatorija buvusioje KGB pastate. Joje dabar bus gydomi pulmonologijos, neurologijos, traumas ir chirurginės operacijos turėję ligonys. Šiomet planuojama atidaryti poskyrį profesinėmis ligomis sergantiems ligoniams.

PIRMIEJI PASAI

"Tiesa" balandžio 15 d. laidoje informuoja: "Kauno miesto policijos komisariatuose pradėta išduoti Lietuvos Respublikos pasus. Lietuviškus pasus pirmą kartą gaus buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai. Jie jau įteikti 1941 metų birželio sukilimo dalyviui, buvusiam rezistentui ir politiniam kaliniui Damijonui Riakui, buvusiam Lietuvos Respublikos policijos darbuotojui, prezidento Antano Smetonos asmens sargybiniui Krizostomui Šimkui ir kitiems".

"LUFTHANSOS" SKRYDŽIAI

Vokietijos orinio susisiekimo bendrovė "Lufthansa" sparčiai plečia savo skrydžių Rytų Europoje, Baltijos respublikose, Rusijoje, Gudijoje ir turbūt kitose buvusios Sovietų Sąjungos vietovėse. Vokietija turi pakankamai kapitalo, gerų JAV gamybos keleivinių lėktuvų ir kuro. Sovietinis "Aeroflotas" sugriuvo su Sovietų Sąjunga. Keleiviniai lėktuvai yra prastėsi už vakarietiškus, jiems trūksta kuro dabartiniame respublikų susiskaldymo chaose. "Lufthansa" jau anksčiau užmezgė ryšius su Ryga, tada su Talinu ir Minsku. Kovo 31 d. "Lufthansa" pradėjo naują liniją Frankfurtas — Vilnius — Frankfurtas. Pirmuoju skrydžiu iš Vilniaus su keleiviais Frankfurtą prie Maino iškliavo ir laisčiai. Lietuvos paštas pranešė pasaulio šalių pašto įstaigoms, kad adresatams Lietuvoje skirtos korespondencijos jau nereikia nukreipti į Maskvą. "Lufthansos" dideli skelbimai mažuose Lietuvos laikraščiuose kovo pabaigoje painformavo skaitytojus, kad dabar jie gali skristi "Lufthansa" iš Vilniaus į Vokietiją ir visą pasaulį. Iš Vilniaus į Frankfurtą prie Maino "Lufthansos" lėktuvai "Boeing 737" skrenda pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais. Iš Frankfurtą galima skristi į 180 vietovių pasaulyje. "Lufthansos" atstovė tarptautiniame Vilniaus oro uostyje norintiems skristi tuoju gali parūpinti visų savo skrydžių tvarkaraštį. Šia proga belieka priminti "T2" skaitytams, kad "Lufthansa" jau yra septintoji Vakarų orinio susisiekimo bendrovė, turinti reguliarius skrydžius Vilniui.

MOTINŲ SKAUSMAS

Antrasis Lietuvos kareivių motinų sąjungos suvažiavimas kovo 28 d. Vilniuje vėl atgaivino skausmą jų širdyse. Mat pagrindinis suvažiavusiųjų dėmesys teko okupacinėje sovietų kariuomenėje žuvusiems ir nužudytiems lietuviams kariaus. Apie tų jaunuolių pagerbimą ir jų prisiminimo įamžinimą kalbėjo sąjungos pirm. Birutė Kai-

rienė, Lietuvos aukščiausiosios tarybos atstovai prel. Alfonsas Svarinskas ir Jonas Pagonis, žuvusių vaikinių motinos, tėvai, broliai ir seserys. Norima, kad Lietuvos aukščiausioji taryba priimtų kareivį ir jo šeimą ginantį įstatymą. Planuojamas ir paminklas sovietų kariuomenės aukomis tapusiems lietuviams kariaus. Suvažiavime buvo pabrėžta, kad ir tie jaunuoliai toli nuo tėvynės mirė dažniais atvejais gindami nuo pasityčiojimo lietuvių kalbą, papročius, tradicijas, Lietuvos istoriją. Statistinių duomenų pateikia "Lietuvos aidas" atstovė Angelina Liaudanskienė, skaitytams pasakojanti: "O abejojančiams ir neapsisprendusiems priminsiu, kad per bolševikmetį (1946-1991 m.) blogio imperijos kariuomenėje buvo nužudyti 953 vaikinai, o 583 grįžo suluošinti. Vien tik Kaliningrado srityje žuvo 87 būtiniosios tarnybos kareivėliai. Iš Afganistano atgabenta 70 metalinių karstų. Gudijoje akis užmerkė 59 vaikinai, Kazachijoje — 35. Neapsėta be kraujo ir užsienyje — Vokietijoje, Vengrijoje ir kitur sustoję 100 širdžių. Baisi ir skaudi, bet žūdnė, prievartavimai vyko ir Latvijos, Lietuvos teritorijose dislokuotose okupacinės armijos daliniuose (110 aukų). Net Vilniuje, Šiaurės miestelyje, gyvybė buvo atimta penkiems mūsų jaunuoliams..."

GUDIJOS ŠVENTĖ

Gudijos nepriklausomybės paskelbimo šventei buvo skirtas iškilmingas vakaras Vilniaus dramos teatre kovo 25 d. Jame dalyvavo Vilniui atvykęs Gudijos aukščiausiosios tarybos pirm. Stanislas Šuškevičius, Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytautas Landsbergis, kultūros ir švietimo ministeris Darius Kuolys, tautybių departamento direktorė Halina Kobeckaitė, Lietuvos gudų ir Gudijos lietuvių bendruomenių atstovai. Orkestrui sugrįžus Gudijos ir Lietuvos himnus, kalbėjo abiejų valstybių aukščiausiųjų tarybų pirmininkai. V. Landsbergis pasveikino gudus jų šventės proga, primindamas, kad ir gudų, ir lietuvių keliuose į nepriklausomybę yra ir bendrų siekių. S. Šuškevičius džiaugėsi, kad laisva Gudija dabar gali švęsti Kovo dvidešimtentą. Jis taip pat pabrėžė, kad gudai rūpinasi jų žemėje gyvenančiais lietuviams, o Lietuva bus atidi Vilniaus krašte gyvenantiems gudams. Gudijos aktoriai šventės vakaro dalyviams suvaidino Michaila J. Pinichino režisuotą Jano Kapalos tragikomedią "Tuteišija", kurią jis parašė 1922 m. Sovietiniai cenzoriai jos neleidavo statyti dėl J. Kupalos keliamo susirūpinimo gudų tautos dvasinės kultūros bei jų kalbos likimu. Gudija dabar turi tris teatrus. Pagrindinis yra J. Kupalos teatras. Jo direktorius Ivanas Vaskevičius, su aktoriais atvykęs Vilniui, priminė, kad savo teatrą Gardine turi ir lenkų tautinė mažuma. Vadovaudamiesi jų pavyzdžiu, saviveiklinę vaidintojų grupę galėtų susiorganizuoti ir Gudijos lietuvių. V. Kst.

Lietuvos parlamentariai gegužės 10 d. kalbėjo visuomenei Toronto Lietuvių namuose. Nuotraukoje parlamentariai po pranešimų. Pirmoje eilėje iš kairės: inž. E. PETROVAS, B. JANKAUSKIENĖ — torontietė, prof. dr. K. ANTANAVIČIUS, B. NEDZINSKIENĖ, J. JURGELIS

Kokia bus Lietuva?

Lietuvos respublikos aukščiausiosios tarybos nariai (deputatai) — prof. dr. K. Antanavičius, inž. E. Petrovas, B. Nedzinskienė ir J. Jurgelis — finansuoti ir remiami "Sterling Airways" bendrovės ir Kanados valdžios, dalyvavę parlamentiniuose kursuose Otavoje ir Toronte, gegužės 10 d. Toronte Lietuvių namuose simpoziumo būdu padarė pranešimus, diskutavo ir atsakinėjo į gausių klausytojų klausimus. Simpoziuman įsijungė Toronto un-to mokslinis darbuotojas dr. V. Samonis. Svarstyboms vadovavo ir svečius pristatė adv. A. Pacevičius.

Susirinkimą atidarė LN pirm. V. Kulnys, pasidžiaugęs, kad Toronto Lietuvių namai jau daug kartų sudarė sąlygas susitikti su pareigūnais iš Lietuvos. Pirmuoju pakviestas kalbėti K. Antanavičius pareiškė, kad Lietuvos atstatyme atsirandans nuomonių skirtingumas esąs normalus reiškinys. Ekonominuose reikaluose svarbiausias veiksnys esąs pinigai-bankas. Lietuva skolų neturėjusi. Pernai buvusi praleista proga įvesti savus pinigus. Kvietė būti "katalikais" ir atleisti klydusiems, tik žinoma, ne tiems, kurie žudė. Nieko betgi nepasakė, kaip žūrėti į tuos, kurie įsakinėjo žudyti.

Inž. E. Petrovas, Lietuvos rusas, aiškino, kad komunizmo nusikračioms valstybėms esančios panašios problemos. Dėl Lietuvos nepriklausomybės įgyvendinimo ginčų nėra. Ginciai kyla dėl reformų, jie grynai dalykiniai; bet pasitai-

Hamilton, Ontario

HAMILTONO LIETUVIAI SPORTININKAI, dalyvavę Š. Amerikos lietuvių žaidynėse, iškovojo nemažai pergalų. Krepšinio pirmenybėse, moterų klasėje, hamiltonietės užėmė I vietą. Taipogi jaunūčiai 10 ir 12 metų amžių grupėse iškovojo I-mas vietas, o 14-mečiai laimėjo II v. Ledo rituliniškai iš 5-kių komandų iškovojo II vietą. Lauko teniso pirmenybėse E. Mačiulis iškovojo I vietą 35-55 m. amžiaus grupėje, o A. Sauroris tarp 55-70 m. — II v. Darius Lemak vyrų "B" klasėje užėmė II vietą. Moterų klasėje R. Lukavičiūtė iškovojo vietę ir dvejet su D. Trumpickiene II vietą. Taipogi D. Trumpickienė užėmė II vietą 35-55 m. grupėje. Garbė Hamiltono sportininkams! A.G.

PAGERBDAIMI a.a. VYTAUTAS VENCKEVIČIUS ir reikšdams užuojautą artimiesiems, jo atminimui Kanados lietuvių fondui aukėjo: \$50 — B. A. Steponavičiai; \$25 — Hamiltono lietuvių pensininkų klubas, St. Dalius; \$20 — Č. Tiškevičius, V. Beniušiai, J. G. Krištolaičiai J. L. Stungevičiai, L. E. Kleviai, H. Rimkevičiai, A. Petraitienė, P. Žulys, P. Kažemėkas, V. J. Svila; \$15 — B. E. Šopai, J. R. Pleiniai; \$10 — J. K. Blekaičiai, K. S. Karaškai, P. M. Šiuliai. Nuosirdi padėka. KLF

HAMILTON TRAVEL BUREAU 764 Barton St. E., Hamilton, Ont. Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones ir Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankančiams Kanadoje duodame sveikatos draudą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusų keleivius į Montreali ir iš Montreali.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

ir ambicinių ginčų. Prezidento institucija reikalinga. Nesutarimai dėl įgaliojimų. Konstitucija turėtų juos teikti ir prezidento galias riboti. B. Nedzinskienė pabrėžė, kad 50 m. trukusi okupacija palikusi žymę. Partijos dar nesusiėmavusios. Atgavus nepriklausomybę, tebuvo dvi grupės: komunistai ir Sąjūdis. Šiandien visi svarstymai atsiemia į klausimą, kokia Lietuva turi būti. J. Jurgelis ragino skaitytis su kitų nuomone, nekaltinti kitų. Nuotikais pabrėžti net padeklamavo, pridėdamas ir B. Brazdžionio "aš čia gyva..." Dr. V. Samonis tvirtino, kad vakariečiai nesugebėjo tiksliau išmatuoti sovietinės ekonomikos. Rytų Europoje padėtis nesanti normali.

Vasario 16 gimnazija laukia mokinių

Pasikeitusi Lietuvos politinė ir ekonominė padėtis nepakeičia padėties vienintelės išeivijos lietuvių gimnazijos, įsteigtos prieš 41 metus — aiškino gimnazijos direktorius pedagogas Andrius Šmitas.

1991 m. rudenį Vokietijos švietimo ministeris buvo nuvykęs į Lietuvą su oficialiu vizitu. Susitikęs su Lietuvos švietimo ministru Darius Kuoliu ir susipažinęs su dabartine Lietuvos socioekonomine ir politine padėtimi, pareiškė, kad vokiečių valdžia prižada tęsti paramą Vasario 16 gimnazijai dar dešimt metų. Per tą laiką turės paaikšti tolimesnis jos likimas.

Paklausiau, kokia suma Vokietijos valdžia paremia šią gimnaziją? A. Šmitas atsakė, kad ji padengia du trečdalius išlaidų, o trečdalis turi padengti patys lietuviai. Mokinio mokėstis gimnazijai yra skirtas vien išlaikymui bendrabutyje. Sumažėjusios aukos šiuo metu apunkino gimnazijos išlaidas.

Kodėl verta siųsti mokinius į šią gimnaziją Vokietijoje, o ne į Lietuvą? A. Šmitas aiškino: kol kas šelpime Lietuvą vaistais ir maistu. Ten dar nėra tinkamų bendrabučių mokiniams. Taigi dar negalima ten siųsti išeivijos jaunimo ilgiam laikui. Vienintelė Lietuvos gimnazija išeivijai — "Lietuvių namai" Vilniuje yra pritaikyta mokiniams iš Sibiro bei kitų buvusių Sov. Sąjungos respublikų. Mėginama grąžinti jaunimą iš tų vietų, juos perkelti, nes jie yra gerokai surusėję ir užaugę be religijos ir moralės. Be to, tenyktė prog-

Užtat reikia ir atitinkamų sprendimų.

Po pranešimų diskusijos vyko paskubomis, nes pranešėjai jiems skirtą 10 min. laiką buvo jau toli peržengę. Pirmininkaujantis kai kuriais atvejais turėjo kaituoti raštelių, kad baigtų kalbėti. Neišvengta nė įkarščių — "atvažiavo, jūs duoną ēda" ir šmeižia. Buvo suprasta, kad taip pasisakoma prieš tuos iš Lietuvos atvykstančius, kurie peikia opoziciją. K. Antanavičius bandė net paskaityti kai kurias laisvų ištraukas apie "tautos išgamas". Tačiau replikos iš publikos tokių laisvų skaitymą sustabdė.

Aplamai, po šio susirinkimo susidarė įspūdis, patvirtinantis teigimus, jog kai kurios AT grupės yra išėjusios į atvirą ir atkaklią kovą su dabartine Lietuvos vyriausybe. S.

rama nėra pritaikyta išeivijos jaunimui.

Vasario 16 gimnazija priima mokinius iš Šiaurės Amerikos. Jie, tęsdami mokslą Vasario 16 gimnazijoje, nepraranda mokslo metų ir gauna kreditus už įseitą kursą. Taip pat palaikomas gyvas ryšys su Lietuva, kuri yra netoli Vokietijos (apie 1,200 km). Kasmet organizuojamos ekskursijos į Lietuvą, gaunama vadovėlių. Lankosi labai daug svečių iš Lietuvos — politikų, kultūrininkų ir sportininkų, kurie praturtina Vasario 16 gimnazijos gyvenimą.

Direktorius primena, kad 1992/93 mokslo metai Vasario 16 gimnazijoje prasidės rugpjūčio 31 d. Mokiniai kviečiami kelias dienas anksčiau atvykti ir laiku pranešti atvykimo datą. Adresas: Dir. Andrius Šmitas, Privatesches Litauisches Gymnasium, Lorsche Str. 1, Huettenfeld-Lampertheim 6840, Germany. Tel. 011-49-6-256-322. Fax 011-49-6-256-1641. Kun. E. Putrimas, kapelionas

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" numerata oro paštu — 110 dolerių višuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 36 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 5%
santaukas ... 4.25%
kasd. pal. taupymo s-ta ... 3.75%
90 dienų indėlius ... 6.5%
1 m. term. indėlius ... 7.5%
1 m. term. ind. mėn. pal. ... 7%
3 m. term. indėlius ... 8%
RRSP ir RRIF (pensijos) ... 5%
RRSP ir RRIF 1 m. ... 7.5%
RRSP ind. 3 m. ... 8%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas ... 13.25%
nekiln. turto pask. 1 m. ... 9%
nekiln. turto pask. 3 m. ... 9.75%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Taiskoje"

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Hot Springs lietuvių Arkanso valstybėje jungia vietinė JAV LB apylinkė. Kovo vienuoliktajai ir metiniam narių susirinkimui skirtas Mišias atnaušo prel. Damazas Mozeris. Susirinkimą salėje LB valdybos pirm. Stepas Ingaudis pradėjo Kovo vienuoliktosios anturų sukties metų apibūdiniu. Aptarus pastarųjų metų laikotarpį atliktus darbus, su kai kuriais pakeitimais buvo palikta beveik ta pati LB apylinkės valdyba — pirm. Stepas Ingaudis, vicepirmininkė ir renginių vadovė Jūlija Švilpienė, sekr. Pranas Švilpa, išd. Juozas Zubrickas ir socialinių reikalų vadovė Rima Jucienė.

Kun. Kazimieras Pugevičius balandžio mėnesį baigė darbą Lietuvių katalikų religinėje šalpoje, šiai institucijai Bruklne vadovavęs nuo 1975 m. Prie jos su Ginte Damušte, Viktoru Naku ir kitais bendradarbiais jis įsteigė Lietuvių informacijos centrą, skleidusį objektyvias žinias apie Lietuvą bei jos religinę būklę. Anglų kalbon vertė ir atskirais sąsiuviniais bei tomis spausdino "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kroniką", kuria naudojosi didžioji pasaulio spauda. Lietuvių katalikų religinė šalpa nepriklausomybę atgavusiu Lietuvon dabar siunčia knygas, vaistus, technologinius reikmenis, medicininius aparatus ligoninėms. Religinei šalpai vadovauja vykdomasis direktorių tarybos komitetas — vysk. Paulius Baltakis, OFM, ir Antanas Sabalis, o administracinius reikalus tvarko generalinė sekr. Rūta Virkutytė su taktininkais Andriumi ir Ramūne Adams.

Australija

A. a. kun. Juozas Vytautas Volodka kovo 18 d. mirė Vargdienų seselių tvarkomoje senelių prieglaudoje Melburne Northcote priemiestyje, ten praleidęs šešiolika metų. Velionis, gimęs 1909 m. rugpjūčio 7 d., studijudamas Kauno universitete, norėjo tapti jėzuitu kunigu. Šiuos planus sutrukdė okupacinė sovietų valdžia. Jis buvo suimtas už vaikų ruošimą pirmajai Komunijai ir ištremtas Sibiran. Lietuvon grįžo nusilpęs po sunkių darbų tremtyje ir buvo išleistas pas Melburne gyvenančią seserį. Iš Australijos išvyko Romon, kur lankė Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją, studijavo Laterano universitete. Kunigu buvo įšventintas 1973 m. gruodžio 22 d. jau turėdamas šešiasdešimt ketverius metus. Tik trumpą laiką dirbo kapelionu Hobarte ir Džylonge (Geelonge). Darbą nutraukė Sibire palikta sveikata. Velionis kovo 25 d. palaidotas vietinėse vienuolyno kapinėse.

Britanija

Lietuvių namuose Londone balandžio 11-12 d. įvyko Lietuvos švietimo turtas DBLS centras atstovų ir lietuvių namų bendrovės akcininkų suvažiavimas. DBLS suvažiavime dalyvavo 27 devyniolikos skyrų ir 765 narių atstovai. Suvažiavusiuosius pasveikino Lietuvos ambasadorius Vincas Balickas. Veiklos pranešimus padarė DBLS centro valdybos pirm. E. Šova, tarybos pirm. K. Baublys, D. Britanijos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. P. Markevičius, Tautos fondo ir Pagalbos Lietuvai fondo atstovai K. Tamošiūnas, Tautinės paramos fondo — J.

Bendorius. Diskusijose buvo paliesti kai kurie DBLS istatų ir pranešimų nesklaidumai, priartata Lietuvos raudonojo kryžiaus veiklai DBLS ribose. Šiuo reikalu jo atstovai turės susitarti su naująja DBLS vadovybe. Suvažiavime išrinkta DBLS tarybą sudarė pirm. K. Baublys, vicepirm. G. Ivanauskienė, sekr. A. Podvoiskienė, nariai H. Gasperas ir J. Blūdžius. Naujojo DBLS centro valdybon, pareigomis pasiskirstė balandžio 20 d. įsijungę: pirm. J. Alkis, vicepirmininkė bei atstovė švietimo ir kultūros reikalams V. Gasperienė, sekr. V. O'Brien, išd. ir atstovas visuomeniniams reikalams S. Kasparas, finansiniams reikalams — J. Juozapavičius-Millar, jaunimo reikalams — P. Markevičius ir narys A. Ivanauskas. Belieka pasidžiaugti, kad šiame suvažiavime dingo trumpalai egzistavusi DBLS direktorių valdyba, kuri dabar atgavo senąjį DBLS centro valdybos pa-

Akcinės Lietuvių namų bendrovės suvažiavime dalyvavo 36 akcininkai, atstovavę 968-ioms akcijoms. Didžiausia atstovė buvo pati DBLS, turinti 7.905 LN bendrovės akcijas. Bendrovės direktorių valdybos pirm. K. Tamošiūnas, tik papildė savo pranešimą, dar prieš suvažiavimą paskelbtą "Europos lietuvių". Akcininkams labiausiai rūpėjo mažesnės LN pajamos ir padidėjusios savaitraščio "Europos lietuvių" leidybos išlaidos. Kun. dr. J. Sakevičius, MIC, "EL" siūle leisti kas dvi savaites arba įjungti į "Tėviškės žiburius". Buvo ir kitokių pasiūlymų. Vienas jų — "EL" leisti du kartus per savaitę. Keturi akcininkai balsavo už dvisavaitinį "Europos lietuvių", o 14 norėjo, kad jis išeitytų dukart per savaitę. Sprendimas, atrodo, nebuvo padarytas. Akcinės Lietuvių namų bendrovės direktorių valdybon 1992-93 metams buvo išrinkti: pirmininku ir sekretoriumi — Vincent O'Brien, vicepirmininku — Paul Markevičius, finansiniams reikalams — John Juozapavičius-Millar ir Stasys Kasparas, nariais — J. Alkis, V. Gasperienė ir A. Ivanauskas.

Vokietija

Vasario šešioliktoją Hamburgo ir apylinkių lietuvių pamatinio vasario 29 d. Minėjimas buvo pradėtas Mišiomis, kurias koncelebravo lietuvių, vokiečių, lenkų ir ukrainiečių kunigai. Oficialio minėjimo daly saklė įvadinį žodį tarė VB Hamburgo apylinkės valdybos pirm. Teresė Lipšienė. Pagrindiniu kalbėtoju įsijungė Lietuvos ambasadorius Vokietijai prof. dr. Vaidotas Antanaitis. Tautinių šokių programą atliko Elenos ir Ričardo Baliukų vadovaujamas "Gintaro" ratelis. Ji papildyta skaitymais ir deklaracijomis. Sveikinta minėjimo data buvo tikėtasi jame susilaukti ir Lietuvos aukščiausiosios tarybos pirm. Vytauto Landsbergio. Mat jis vasario 28-29 d.d. lankėsi Hamburge. Deja, minėjimas pas lietuvių atvykti negalėjo. Mat vasario 28 d. Hamburgo burmistras H. Voscherau jį su daugeliu žymių svečių iš viso pasaulio buvo pakvietęs jau 636 metus kasmet rengiamon tradicinę Matiejaus puoton (Mattheas Mahl). Vasario 29 d. V. Landsbergis padarė pagrindinį pranešimą Hamburgo katalikų ir evangelikų akademijos su rengtame pokalbyje "Lietuvos kelias Europon". Jis taipgi dalyvavo diskusijose, atsakinėjo į žurnalistų klausimus.

AMBER LATVIJĄ ĮSTAIGA PATARNAVIMAI ! BALTIJOS VALSTYBES

Head office: 2300 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6S 1P2.
Tel. (416) 604-9750 FAX (416) 604-9748
Branch: 1880 Queen St.E., (prie Woodbine), Toronto, Ont. M4L 1H2.
Tel. (416) 698-3563 FAX (416) 694-2878.
Darbo valandos — pirmadienį, antradienį ir ketvirtadienį nuo 12 v.r. — 6 v.v., šeštadienį 10 v.r. — 2 v.p.p.

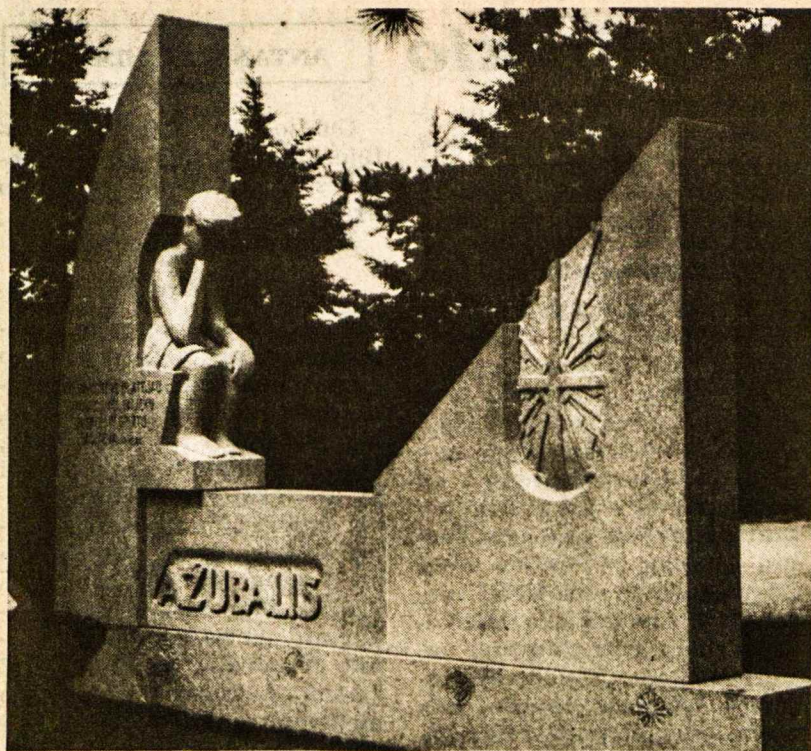
- Siuntiniai lėktuvu ar laivu
- Perduodam pinigūs
- Užsakome keliones
- Sutvarkome iškvietimus ir vizas
- Paruošti maisto siuntiniai nuo 17 kg — \$95
- Pristatome lengvas mašinas, sunkvežimius
- Traktoriai ir žemės ūkio mašinas
- Statybines medžiagas ir įrankius
- Gėles, persiunčiame FAX pagalba ir atliekame kitus patarnavimus
- Persiuntimas garantuotas ir apdraustas
- Teiraukitės mūsų kainų sąrašo

SIUNTINIAI LĖKTUVU IŠSIUNČIAM!
kas antrą šeštadienį, gaunami Rygoje per 9 dienas ir pristatomi Lietuvoje per savaitę.

FUTURE.I
REAL ESTATE LTD. REALTOR
Nijolė Baranuskaitė-Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300 namų 769-1835
• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas.
2254 Bloor St.W. Toronto, Ontario M6S 1N6
Pirkite namus geresnei savo atečiai!

KAIRYS Siuntiniai į Baltijos kraštus
BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Road, Tel. (416) 643-3334
Stoney Creek, Ont. L8E 5A6 FAX (416) 664-6097

PRISTATOM JŲSŲ PAČIŲ SUDARYTUS SIUNTINIUS Į NAMUS GAVĖJUI, KURIAM NEREIKIA PRIMOKĖTI.
• \$3.50 už kg laivu, per 8-10 sav. nuo išsiuntimo.
• \$5.90 už kg lėktuvu, per 2-3 sav. nuo išsiuntimo.
• Mažiausia siunta — \$15, maksimumo nėra.
• Siuntiniuose gali būti naujų ir vartotų drabužių, batų, patalynės, asmeninių bei namų ruošos reikmenų, maisto ir vaistų.
• Sudarom įvairius maisto ir medicininių reikmenų siuntas.
• Pristatom pinigūs ir rankas jūsų giminėm Lietuvoje.
Skambinti 9 v.r. — 8 v.v.; pristatyti — 10 v.r. — 6 v.v.; šeštadieniais — 10 v.r. — 3 v.p.p.
Iš anksto susitarus priimsime visada.
Už mažą užmokestį paimsime Hamiltono rajone iš jūsų namų. Mes esame EUROTRAX PARCEL SERVICE agentai.

Šv. Jono lietuvių kapinėse jų įsteigėjo a.a. kun. PETRO AZUBALIO paminklas su rymančiu Rūpintojėliu
Nuotr. St. Dabkaus

Kanados kryžkelė ir lietuviai II

Ryšium su konstitucine Kanados krize ir būsima pertvarka, iškyla ne tikrai prancūzų, bet ir kitų tautinių grupių, jų tarpe ir lietuvių, ateities klausimas

ALGIRDAS-POVILAS

POVILAITIS

Nuo pat Kanados konfederacijos pradžia iki II D. karo pabaigos prancūzų tautą žadino daugelis patriotų ir neleido jai išsižadėti savo tautinių vertybių. Vienas žymiausių tų laikų veikėjų buvo kan. Lionel Groux, kuris teigė: daug vargo, skriaudų ir nelaimių patyrus prancūzų tauta Kanadoje turi teisę būti savarankiška ir laisva.

Prancūzų stiprėjimas

Po II D. karo Kanados prancūzų pažanga skleidėsi mūsų akivaizdoje. Ji pagrindinai pertvarkė savo švietimo sistemą, sustiprino pramonę, suvalstybindama elektros gamybą, išugdė stiprias finansų, kredito ir draudos institucijas, įdiegė naujajai kartai stiprią tautinę sąmonę, valstybinę dalyvavimą tarptautinėje politinėje plotmėje.

“Hydro-Quebec”, “Les Caisnes Desjardins”, “SNC-Lavalin”, “Bombardier”, “Alcan” ir daug mažesnių įmonių operuoja šiandieną milijardinėmis sumomis. Provincinė valdžia remia aukštąjį mokslą, mokslinius darbus, laboratorijas, plečia tarptautinės prekybos tinklą.

Neužmirštami ir čiabuviai – indėnai bei eskimai, su kuriais 1975 m. buvo pasirašyta istorinė, kitiems kraštams pavyzdį duodanti sutartis – *La Convention de la Baie-James et du Nord quebecois*. Šia sutartimi, liečiančia platesnę teritoriją už visą Ontario provinciją, sustarkyti klausimai: žemės padalinimo, savivaldos, žemės turty bei vandens jėgos panaudojimo, gamtos apsaugos, finansinio čiabuvių kompensavimo.

Kvebeko teritorijoje buvo suorganizuota 1966 m. Pasaulinė paroda, 1976 m. pasaulinė olimpiada.

Atsiskyrimo pagunda

Šių dienų prancūzų Kvebekas turi visas savybes, visus esminius nepriklausomos valstybės požymius. Savo istorijos raidoje Kanados prancūzų tauta niekuomet nebuvo ir šandieną nelaiko savęs britų Kanados dalimi. Jie sieks ir toliau nepriklausomybės, kai tiek daug pavyzdžių pasaulyje rodo, kad to reikalauja visos gyvosios tautos. Tam apsisprendimui yra tik dvi realios galimybės: likti Kanados konfederacijoje, amžinai kovoti už savo gimtosios kalbos primenybę savame krašte, tautinių teisių apsaugą, savarankišką valdžią, ar skelbti nepriklausomybę su visa ta rizika bei ateities nežinomybe, su galbūt ir materialinio gyvenimo lygio kritimu.

Tai gyvybinė Kvebeko prancūzų tautos apsisprendimo dilema, liečianti ir visos Kanados ateitį.

Vienu ar kitu atveju, pasibaigus dabartiniam politiniam žaidimui, seks subtilios administracinės derybos dėl valdžios pasidalinimo (*le partage des pouvoirs*) tarp federacinės ir provincinės Kvebeko vyriausybės. Jos ypač palies išlaidų kontrolę (*le pouvoir de dépenser*), kuri tiesiogiai padės žemės ūkį, gamtos apsau-

gą, mokslinius tyrimus (R&D), profesinį švietimą, ryšių technologiją, kultūrą ir bedarbių tės draudą. Tai esminiai derybų klausimai.

Lietuvių būklė

Koks šios problemos galutinis sprendimas bebūtų, jis nebus palankus Kanados lietuviams. Prie dviejų *oficialių* Kanados konfederacijos steigėjų – anglų ir prancūzų prisidės čiabuviai su specialia savivalda. Tai tautos, kurioms bus suteiktos specialios savivaldos ir teisinės privilegijos.

Žydai nežus taip pat – bus atsižvelgta į jos materialius turtus ir politinę įtaką. Vokiečiai, italai, švedai, norvegai ir t.t. turi glaudžius ryšius su savo gimtaisiais kraštais: jie yra tų *kraštų* remiami kultūros ir finansų srityse.

Mūsų, lietuvių, kad ir seniai čia atvykusių, vaikų ir vaikų vaikų ateities perspektyvos neatrodo geros. Tai pasireiškė jų karjeros siekimo eigoje bei svarbių pozicijų užėmimo valstybės valdymo sistemoje ir jos įstaigose. Lietuviai bus subtiliai atstumti nuo politinės veiklos ir nepriedžiama prie šio krašto didžiųjų institucijų administracinių ir mokslinių pozicijų.

Lietuvos respublikos iki šiol parodytas domesys politiniu bei prekybiniu atžvilgiu Kvebekui, atitinkamų prekybinių sutarčių sudarymas, remiantis išeivijos ekspertais, yra nedidelio masto.

Vis dėlto šios nepalankios aplinkybės neturėtų mūsų gąsdinti. Priešingai, palaipsniui jos turėtų atverti mūsų akis į šio krašto politinę realybę, mus daugiau jungti, skatinti į labiau suderintą darbą, vienas kitą daugiau gerbti bei vertinti, negailėti finansinių išteklių.

Iš daugelio ateities variantų, kuriuos mes turėsime atidžiai persvarstyti, negali būti išjungtas ir pats pagrindinis, stiprinantis ir gal net laiduojantis mūsų tautos gyvybę, būtent lietuvių išeivijos repatriaciją į gimtąjį kraštą – Lietuvą.

Į sinoikiją Lietuvoje

Į religijos filosofijos bei religinio meno savaitę kviečiami paskaitininkai ir dalyviai

1992 m. rugsėjo 19-26 d.d. Lietuvoje rengiama Keltvitoji sinoikija – religijos filosofijos bei religinio meno studijų savaitė. Paskaitų bei koncertų programa vyks Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje ir Panevėžyje. Organizuojamos teologijos, religijos filosofijos, filosofijos, religinio meno bei muzikos sekcijos. Šioje tarptautinėje savaitėje galima vartoti anglų, vokiečių, prancūzų, lenkų, rusų ir lietuvių kalbas.

Galį šioje studijų savaitėje dalyvauti savo paskaitomis, yra kviečiami pranešti rengėjams. Dalyviai prašomi apsimokėti kelionę į Lietuvą. Registracijos mokestis – 50 dol. Dalyviai aprūpinami nakvyne, maistu, kelione autobusu tarp miestų bei kasdieninėmis smulkiosiomis išlaidomis. Prašoma pranešti rengėjams atvykimo laiką bei pateikti sekančią informaciją kiek galima greičiau. Reikalinga ši informacija vizai parūpinti: daly-

Kas jiems pasakys didžiąją naujieną?

Kapinių diena Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje

KAZYS MILERIS

Kai naujas pavasaris sužaliuoja ir Niagaros pusiasalio sodai apsidengia baltu žiedų sniegu, ateina ir paskutinis gegužės sekmadienis. Tą sekmadienį Anapilio Lietuvos Kankinių parapijoje yra švenčiama Kapinių diena. Tai lyg atlaidai, į kuriuos suvažiuoja daug žmonių ir iš kitų miestų bei apylinkių. Diena paminima iškilmingomis Mišiomis, pasikviesti dienai pamokslininku, paminklą šventinimu. Geram orui esant Šv. Jono kapinėse vyksta ir visos pamaldos. Ta proga Anapilio salėse rengiamos įvairios parodos, Kanados lietuvių muziejus susilaukia gausių lankytojų.

Ir palaidoti mums gyvi

Ar yra dar kita tauta, kuri taip gerbtų ir taip minėtų savo mirusius? Mes žinome iš savo istorijos, kaip lietuviai jau nuo seno pagarbiai laidojo mirusiuosius ir pylė alkakalnius jų prisiminimui. Tik prisiminkime dar Lietuvoje savo parapijų kapinėtas. Ten pilna ornamentuotų kryžių, žydinčių gėlynu, gelsvų smėlių nubarstytų takų, suolelių atsisėsti ir tylumoje pasikalbėti su tuo, kuris jau niekad nebeįsivieša į namus.

Ten kapinės daugeliui buvo ir gera sekmadienio popietės pasivaikščiavimo vieta. Einant pro kapinių vartus, reikėjo nusiimti kepurę. Niekas nedrįso tada planuoti per kapines vesti greitkelių ar aptvindyti jas vandeniu.

Lietuvoje žmonės dabar kečiauja net į Sibirą, ten plėšia įsalo žemę, ieškodami savo mirusiųjų palaikų. Surinkę jų kauliukus, pagarbiai vežasi namo į savo gimtinę.

Šv. Jono kapinės pasižymi geru išplanavimu, meniškais paminklais su juose iškaltais reikšmingais prašais, išsakančiais tėvynės ilgesį bei likusiųjų priešaiskų nepamiršti. Dėmesį atkreipia stilingi juodos geležies vartai ir Kanados šaulių žuvusiems už Lietuvos laisvę akmenų paminklas, panašus į Karo muziejaus sodelyje Kaune. Kapinių vidury atpaaukštintimo užkeltas Rūpintojėlis. Jisai stebi šį mūsų mirusių miestą. Jis vienas tik žino, kiek jau čia sulaidota vargo, liūdesio ir skausmo.

Dainuojame apie mirtį

Š. Amerikoje žmonės vengia pokalbių apie mirtį, kratosi laidotuvių bei šermenų nuotraukų. Lietuviai kažkaip yra susitaikę su šia gyvenimo realybe. Mums tai yra dalis tikrojo gyvenimo. Mūsų šeimų albumuose gali rasti ir laidotuvių nuotraukų. O Lietuvoje galėjai pamatyti ir įremtų tokių nuotraukų, kabančių ant sienų. Liaudies dainos mūsų, kad ir romantinės, kalba apie berniuką, gulintį aukštam kalneli, apie norą mirti, kai visos gelės žydi... O karisikos liaudies dainos pasakoja ne tiek apie narsumą ir laimėjimus, kiek apie tai, kaip pirma kulka pervėrė širdelę, kaip žirgelis liūdi prie savo kovos lauke kritusio raitelio... Jau nekalbant apie mūsų partizanų dainas, kurios beveik visos baigiasi mirties pranašyste.

Už tėvynę žuvusiems suteikiame lyg ir šventumo aureolę. Nepamiršome ir vis dar minime žuvusį pirmą Lietuvos kareivį Eil-

mutį, karininką Juozapavičių, niekad nepamiršim Dariaus ir Girėno. Apie jų žuvimą dar vis tebedainuojamos dainos. Išsikabinome savo salėse ir šventovėse sausio 13 Vilniuje žuvusiųjų vardus ir jų atvaizdus. Susideginusio Kalantos vardu yra pasivadinę mūsų klubai ir organizacijos.

Gyveno laisvės troškimu

Prieš daugelį metų nuosavybių pardavėjas atvežė Šv. Jono Kr. liet. parapijos kleboną į ūkį ir parodė jam vaismedžių sodą. Žiūrėdamas tada į šį lauką, ar jau įsivaizdavo ir tada tas plačios vizijos kunigas tokią Kanados lietuvių užuovėją? Ar matė ir tuos aukštus rausvo mūro pastatus, puošnią Mississaugos šventovę, kuri vadinsis Lietuvos kankinių vardu? Gal dar matė ten kur nors ir lietuviams seneliams namus, kuriuos dabar kiti rengiasi statyti?

Jau nuo 1966 m. lietuviai pradėjo suvažiuoti į šią jau tikrai paskutinę išvietintųjų pereinamąją stovyklą. Ir kiek jų daug, padėję pasaulio keliautojų lazdele, atsigulę čia amžinajam poilsiui! Kiek daug patriotų, didelių veikėjų iš Toronto ir iš kitur!

Prieš keletą metų palaidotas ilgametis Lietuvos konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinaitis, visad pranašavęs Lietuvai išaušiantį laisvės rytą.

“Lietuviais esame mes gimę” giesmės puoselėtojas ir buvęs dainų šventės Toronte pirmininkas J. R. Šimanavičius šventės atidaryme tada kalbėjo: gal kada į tokią šventę galės atvykti dainininkai ir iš laisvos Lietuvos. Tie dainininkai atvyko, bet pirmininkas jų nebesulaukė.

Žilagalvis Kauno ekonomistas J. Matulionis, vadovavęs Pasaulio lietuvių bendruomenei ir VLKUI, nusivylęs didžiulėmis laisvojo pasaulio galybėmis, kartais prisitardavo: gal teks ir mums sulaukti laisvos Lietuvos, kai pati Sovietų Sąjunga subyrės. Staigiai mus paliko ir reiklus pedagogas, išeivijos perėjęs beveik per visus lietuvių organizacijų vadovaujančius postus, rašęs vadovėlius ir sieliojėsis išlaikyti lietuviškai kalbančią jaunąją kartą – A. Rinkūnas.

Visuomenės darbuotojai

Yra daug buvusių veiklių tautiečių, palaidotų ir iš kitų vietovių. Rasime kapą iš Hamiltono Lietuvos pulkininko, kuris su kitais steigė fondus ir rūpestingai rinko aukas Lietuvos laisviniui. Čia ilsimi ir kitas hamiltonietis, visad buvęs renkamas atstovauti savo tautiečiams, pradėjęs lituanistinę mokyklą ir ilgus metus skiepijęs lietuviškajam prieaigui meilę tėvų žemei bei tėvų kalbai. Čia ir pirmasis Kanados Londono lietuvių parapijos klebonas, sakęs gilius patriotinius pamokslus, vadovavęs chorams ir vaidintojų būreliams.

Iš Tillsonburgo palaidotas iškilius agronomas, lietuvių mokslinių suvažiavimų organizatorius, tvirtai tikėjęs Dievu ir Lietuvos nepriklausomybe. Iš Kingstono palaidota garši lietuviškų raštų audejė ir mūsų tautinio meno skleidėja. St. Catharines lietuviai čia atvežė palaidoti savo narsų Barstyčių partizaną, ilgametį KLB apylinkės pirmininką, Ka-

nados lietuvių dienų rengėją.

Palaidotų kunigų eilėje yra ir simbolinis buvusio Kanadoje skrajojančio kapeliono kapas. Dar pirmais mūsų Kanadon atvykimo metais lankėmus miškuose, kasyklose ir pranašavęs netrukus prasidėsiantį naują karą bei greitą mūsų su tais pačiais laivais išplaukimą atgal į namus.

Kiek čia dar ir daugiau tokių pagarbų lietuvių, kurie visą savo amželį sielojosi Lietuvos reikalais! Yra ir senosios imigracijos buvusių veiklių tėvų, nainių. Daugiausia gal yra tų, kurie neužsivilko visuomenininko švarkelio, bet kukliai dirbo visokius mūsų tautinius darbus: saugojo savo vaikų lietuviškumą, rinko aukas, patys nesigailėdami davė, dalyvavo protestų eisenose, pasirašinėjo ir rinko peticijas. Per Vasario 16 minėjimus jautresnis kalbėtojas ištraukdavo jiems iš akių ašaras.

Čia mūsų draugai

Kapinių lankymo diena skirta gyviesiems pabendrauti su mirusiais. Atvykstame čia aplankyti kapų savo giminių, pažįstamų, draugų, su kuriais dirbome kartu darbovietėse, dainavome prie vaišių stalo, gal ne viena proga esame jiems linkę ir ilgiausių metų. O Dievulis su mirtim mūsų tvarkos nesilaiko. Mes kiti, gal ir vyresni, dar tebesidžiaugiam vis nauju saulės patekėjimu ir nauju pavasarėliu, o jie jau seniai miega užsikloję Anapilio smėlius.

Visad tylus ir ramus šis 11 akrų laukas tą sekmadienį sujuda ir sukleja gyvais žmonėmis. Kapinių kryžiai tada, lyg žmonės, rodos, susikimba savo plačiai išskėstomis akmeninėmis rankomis ir nenori išleisti nė vieno drumstėjo į savo ramybės karalystę...

Nuo pat pasitraukimo iš savo krašto visi mūsų švenčių sveikinimai bei N. metų sutikimų kalbos baigdavosi linkėjimais greit sugrįžti į laisvą tėvynę. Su tais linkėjimais gyvenome daug metų. Per tą laiką spėjo užaugti naujos kartos, o mes, pabėgėliai nuo komunistinio siaubo, jau pasidarėme išmirštančiųjų karta.

Kai siekiami išsipildė

Vilniuje dabar jau posėdžiauja nepriklausomos Lietuvos ministerių kabinetas, sostinės gatvėmis žygiuoja Lietuvos kariai, kitos valstybės ten stiegia savo konsulatų, prie Jungtinių Tautų Niujorke plėvėsuoja ir Lietuvos trispalvė. Nors krašte dar ir pasirodo tamsūs šešėliai raudonarmiečio uniforma, bet, dar daugiau pradienos, jie turės išnykti.

Gal per ilgai mums teko laukti šito momento. Tiek metų begyvendami svetimos žemės, spėjome giliai ten suleisti savo šaknis, ir dabar jau pasidarė ne taip lengva nuo jos atsileisti. O daug Kanados lietuvių išeivių, panašų į Vilniaus televizijos bokšto gynėjų bei parlamento rūmų saugotojų, jau yra priklaudusios šios Šv. Jono kapinės. Jie turėjo išeiti, nebesulaukę Lietuvos prisikėlimo. Išėjo, nebeįsiviešė savo veiklos vaisių ir nelypatė to džiaugsmo, kurį mes dabar pergyvename. Kas galėtų jiems pasakyti tą didžiąją naujieną?

A. a. vyskupas VINCENTAS BRIZGYS
1903.XI.10 – 1992.IV.23

Vyskupą išlydėjęs amžinybėn

A. a. vyskupas Vincentas Brizgys palaidotas Čikagoje
1992 m. balandžio 29 dieną

Kai š. m. balandžio 23 d. atsisveikino su šiuo pasauliu išeivijoje gyvenęs ir ilgai joje darbaavęs vysk. V. Brizgys, sulaukęs 89 m. amžiaus, žinia greitai pasklido visame pasaulyje, ypač Vilniaus radijo dėka. Kiti informacijos šaltiniai kažkodėl pagarbiai tylėjo arba mažai apie tai kalbėjo.

Velionis, nors jau ir devintą dešimtį gyveno, jautėsi gana gerai, dalyvaudavo kai kuriuose renginiuose, pastoviai atnaušaudavo Mišias. Tikrai balandžio 23-ją baigęs aukoti Mišias pasijuto blogai ir netrukus mirė.

Lietuvių visuomenė, anksčiau įdėmiai sekusi Velionies veiklą, pastarajame dešimtmetyje mažai tegirdėjo apie jo senatvės dienas. Placią jo veiklą ji prisiminė jo laidotuvių proga.

Vysk. V. Brizgys gimė 1903 m. Plynių kaime, Liudvinavo valsčiuje, Marijampolės apskrityje, gausioje ūkininkų šeimoje. Mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje, kunigystei ruošėsi Seinų, vėliau Vilkaviškio kunigų seminarijoje, kuri tuo metu veikė Gižuose. 1927 m. įšventintas kunigu trejus metus vikaravo Suvalkų Kalvarijoje.

1930 m. išsiųstas į Romą aukštesnėm studijom. Mokslinį darbą apvainikavo dviem doktoratais – kanonų teisės ir filosofijos. Sugrįžęs į Lietuvą, ketverius metus profesoriavo Vilkaviškio kunigų seminarijoje, drauge dirbo vyskupijos kurijoje, Katalikų akcijos valdyboje, uoliai bendradarbiavo katalikų spaudoje.

1940 m. pavasarį buvo paskirtas Kauno arkivyskupo pagalbininku. Tai buvo tragiškos Lietuvai ir Lietuvos tikintiesiems dienos, kai įsibrovę bolševikai pradėjo naikinti visa, kas lietuviška ir katalikiška. Tuo sunkioju metu Kauno arkivyskupas metropolitais Juozapas Skvireckas paskyrė savo pagalbininką vysk. V. Brizgį vienintelės tuomet Lietuvos veikusios Kauno kunigų seminarijos rektorium.

Labai sunkiomis ir pavojingomis sąlygomis jam teko tuomet ginti Lietuvos tikinčiųjų teises. Vokiečiam okupavus Lietuvą, vyskupui V. Brizgiui ir vėl reikėjo nepaprasto budrumo, sumanumo ir drąsos

● Esame didinga tauta savąja laisvės meile ir idealistiniu tiesumu – šviesiu žmoniškumu.

DR. J. GIRNIUS

VERFOL INTERNATIONAL LIMITED

1. Per 2-4 dienas į Lietuvą pristatomi pinigai pageidaujama valiuta (doleriais, rubliais)
2. Parduodami NVS gamybos traktoriai, lengvieji automobiliai “Lada”, “Volga”, šaldytuvai, televizoriai, dulkių siurbiai ir kitos prekės su pristatymu į Lietuvą (žemiausia kaina Toronte!)
3. Priešatomos dovanos Lietuvoje
4. Verčiami ir tvirtinami dokumentai
5. Sudaromi iškviatimo dokumentai
6. Teikiamos profesinės teisinės paslaugos Lietuvoje
7. Siuntinių pristatymas į namus
8. Prekyba ir jungtinės bendrovės (Joint ventures) su Lietuva ir NVS bei konsultacija investicijų klausimais

Tel. (416) 512-2127 FAX (416) 512-9260
2299 Dundas Street W., Suite 105, Toronto, Ontario M6R 1X7

BALTIC STORES & CO.

(Z. JURAS & V. JURAS)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 081 460 2592 FAX 081-318-7643

Siūlome pasinaudoti mūsų įvairiapusišku ekonominiu bendradarbiavimu su Lietuva.

Iš Anglijos siunčiame: dabar geriausius pasaulyje gaminamus vaistus, anglišką ir kitų kraštų medžiagas, avalynę, drabužius, elektronines prekes, rašomąsias mašinėles su lietuvišku šriftu.

Specialias 1992 siuntinius nr. 1

Vyriška arba moteriška striukė, išeiginiai marškiniai arba palaidinė, sportinis moteriškas arba vyriškas kostiumas, moteriškas arba vyriškas nertinis, vyriški arba moteriški sportiniai arba normalūs batai.

Siuntinio kaina (oro paštu) \$510(kan.)

Nr. 2

Be konkurencijos – maisto siuntinys tik už \$133.00 10 dėžučių įvairios konservuotos mėsos, 2 sv ryžių, 4 sv makaronų, 100 gr tirpstančios kavos, 4 sv cukraus, 2 dėž. šprotų, 2 sv dešros, 2 sv sūrio, 2 sv pupelių kavos, 1 butelis valgamos alyvos, 1 dėž. saldaus pieno, 1 butelis alkoholinio gėrimo.

PERVEDAME PALIKIMUS į Lietuvą arba kitus kraštus pageidaujama valiuta, atliekame visas finansines ir banko operacijas aukščiausiu klientui kursu, priimame trumpalaikes arba neriboto laiko investicijas, sudarome testamentus bei administruojame nuosavybes, tarpininkaujame įvairių dokumentų sudaryme. Už investicijas mokame 9% metinių palūkanų (bruto).

Patariame ir tarpininkaujame perkant Vakarų bendrovių akcijas, Investment Trust akcijas, Unit Trusts
TIK PER ANGLIJĄ GREIČIAU IR TAUPIAU!

Dr. Gina J. Ginčauskaitė

optometristė

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą

Telefonas 532-7115

Susitarus priima pacientus ir vakarais

Suvažiavimo pietūs Lietuvos kankinių parapijos salėje

Nuotr. D. Pranaitienės

Naujų veiklos kelių ieškant

Kanados lietuvių bendruomenės švietimo ir kultūros darbuotojų suvažiavimas, svarstęs išeivijos veiklą Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Diskusijų būreliai

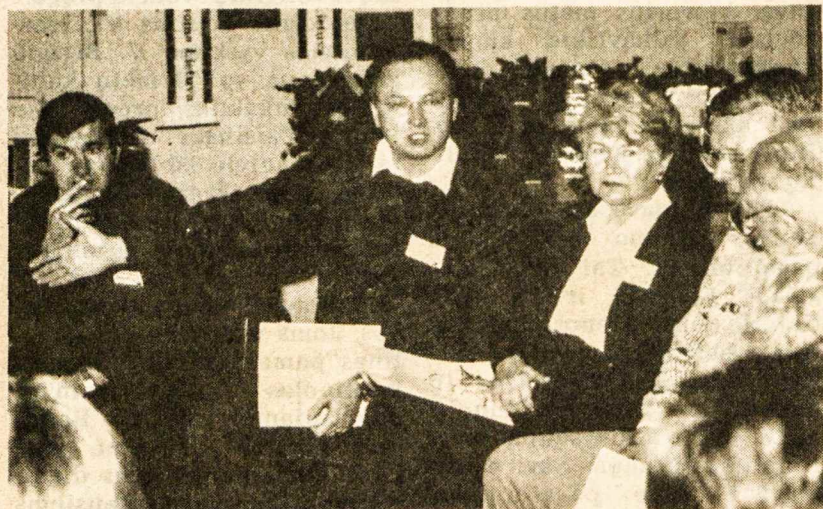
Po pietų dalyviai buvo suskirstyti į diskusinius būrelius ir aptarė paskaitoje ir svarstybose girdėtas mintis, padarė išvadas ir pasiūlymus ateities veiklai. Bendroje išvadoje visi pritaria, kad turime išlikti lietuviams, bendradarbiauti su Lietuva, nes laiko tėkmėje Lietuva apsisvalys, atbus ir sužibės naujomis vertybėmis, o mes, nutraukę ryšius su Tėvyne, tapsime tik sausa šaka, kuri neduos naudos niekam. Iškilo kai kurių naujų minčių ir pasiūlymų, pvz. parapijos turėtų pritraukti jaunuolius ir jaunas šeimas. Jos eina į anglų parapijas, nes ten jiems įdomiau. D. Kanovičius dėstė nuomonę, kad mes, pasukę tik į Lietuvą, nustoje gėrbi save, praradome stūburą. „Komercija baigia praryti dvasingumą“ — sakė jis.

Išvados

Daugumas manė, kad reikia pakeisti taktiką ir darbo priemonės tiek liutuanistinėse mokyklose, tiek ir kultūrinėje veikloje. Reikia bendradarbiauti su Lietuva, keistis darbo medžiaga, vadovėliais, vaizdžiuotėmis. Užmegyti ryšius su Lietuvos jaunimu, vykti į jų stovyklas, lietuvių kalbos kursus, pradėti susirašinėjamą moksleivių tarpe, keistis patirtimi. Neužmiršti lietuvių kalbos, nes ji sena ir graži, o taip pat per ją lengviau išmokyti ir kitų kalbų. Suprasti ir įvertinti vadovus, mokytojus, kurie kartais visą gyvenimą pašvenčia lietuviškai veiklai. Naujai atvykstančius ateivius įtraukti į lietuvišką veiklą. Šiomis išvadomis ir buvo užbaigta pirmoji suvažiavimo diena.

Dvejopi lietuviai

Sekmadienį po šv. Mišių Lietuvos kankinių šventovėje buvo tęsiama suvažiavimo pro-

Vieno būrelio diskusijos. Iš kairės: D. Kanovičius, A. Kaminskas, R. Žiuraitienė, J. Žiuraitis ir P. Lukoševičius

Nuotr. D. Pranaitienės

BaltAm

Ruošiatės siųsti automobilį į Lietuvą?

Jums padės tai padaryti **BaltAm Export Company** (bendrovė Detroit, turinti Mičigano v. prekybos agentūros leidimą jau 10 metų), siunčianti automobilius ir konteinerius į Vakarų Europos, Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos uostus.

Mūsų specialistai sutvarkys visus reikalingus siuntimo ir priėmimo dokumentus, atliks muitinės formalumus, pakraus automobilių (laivų, užtikrins operatyvų ryšį su priėmėjais Lietuvoje, patars dėl automobilio draudos ir pristatymo sąlygų. Jums belieka pristatyti automobilį ir jo registracijos dokumentus mums arba pranešti, iš kur jį reikia paimti. Visa kita sutvarkysime mes.

Jei jūs dar neturite automobilio, mes galime padėti įsigyti naudotus automobilius (net 1991-1992 metų) tiesiog iš Ford, Chrysler ir GM bendrovių APTCO varžytinėse Detroito urmo (wholesale) kainomis, be jokių tarpininkų. Galime išsiųsti nupirktus automobilius tiesiog iš Detroito (Vakarų Europos uostus, Gdynia (Lenkija), St. Petersburg (Rusija) ar Klaipe (Lietuva). Turite galimybę pasinaudoti dideliais kainų skirtumais tarp Amerikos ir Kanados! Siunčiant automobilius į Europą nebus mokami nei Amerikos, nei Kanados mokesčiai!

Jei norite užsakyti ar turite klausimų, prašom kreiptis telefonais: (313) 365-0201, (313) 875-0009 ar siųsti FAXą (313) 365-0201. Mes kalbame lietuviškai.

Ko lakštingalos verkia prie Merkio

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Stribams siaučiant

Prasidėjo šiltos ankstyvo 1946-ųjų pavasario dienos. Antanina Kondratienė laikė ant rankų mažąjį berniuką, mergytė žaidė asloje. Užėjo stribai su enkavedistais.

Aldona pasakoja:

— Stribas išplėšė mamai iš rankų brolių. Nusivedė jį šalin. Mane nuspyrė į kampa. Užlaužė mamai rankas ir išsivežė į Marcinkonis. Mes rėkėm, spiegemė gryčioje ir išsirite į kėlmą. Teta Navickienė iš kito kaimo galo atėjo ir išsivedė mus. Laikė pas save. Mamytė žiauriausiai tardė 3 savaites. Grįžo ji sumušta, visa mėlyna, į žmogų nepanaši. Po šio įvykio mes dar labiau slapstėmės. Mane mama nuvedė visai žiemai pas savo seserį į Lynežerio kaimą. Reikėjo lankyti mokyklą.

Mokykloje

Pirmasis mokytojas...

Ištariu šiuos žodžius ir matau žalią vaikystės pievą su nuostabiais gėlių žiedais. Matau neatrastus žemynus ir aukštus kalnus, į kuriuos veda sunkūs ir statūs, bet saulės nušviesti keliai ir takeliai, veda laiptai į dangų, o kopiant jais, troškuli malšina skaidri pažinimo upė.

Pirmasis mokytojas...

Matau švyturį, kurio spinduliai pasiekia tamsiausias kertes ir uždega ugnį, kuri degs širdyje visą gyvenimą. Dar matau gyvulių vagonų šiaubą, kuris lydi šviesiausius mano Tėvynės protus numirti ledjūriuose... Lenkių galvą pirmajam mokytojui.

Daugeliui mūsų pirmasis mokytojas — šventas žmogus. Toks jis ir yra. Ar gali būti blogas mokytojas? Ar turi teisę juo būti barbaras ir budelis? Ne. Budelis išmokyti žudyti.

Ateina iš žalos vaikystės pievos, padėjęs kreidą prie juodos lentos, pirmasis mokytojas — taurus, geras, reiklus žmogus ir šypsodamasis stovi prieš mus visą mielą gyvenimą...

Mokytojas išdavikas

Turėjo pirmąjį mokytoją ir Aldona Kondratienė. Ne bet kokį, ne eilinį. Ir jis kaip gyvas jos akyse stovi.

Jis mokė vaikus Lynežeryje — gražiame Džukijos kaime, o jo pakraštyje į Dievo dangų žvelgė gili ir tyra, kaip gero žmogaus siela, Lyno ežero akis. Aldutė mokytojas iškart pastebėjo. Priėjęs glostydavo mergaitės galvelę, kalbėdavosi su ja. Jam nebuvo paslaptis, kad mergaitės tėvelis — partizanas.

— Prisimenu jį. Ir prisiminsiu — su barzda, garbanotą. Vis kviesdavosi pas save: duodavo dykai sąsiuvinį ir visko apie tėvelį klausinėdavo... Jis rašė labai gražius eilėraščius — mums, vaikams. Ir mes jam viską išpasakodavom. Kartą, man bebūnant pas jį, atėjo iš miško labai graži mergina. Žinojau jos slapyvardį — „Eglė“. Apie ką jie kalbėjosi, aš negirdėjau, nes mokytojas mane išleido.

Jos mokytojo pavardė buvo Kostas Kubilinskas.

— Mes dar nežinojom, kad jis pardavikas, — sako Aldona, — o jis taip per mus žinias enkavedistams rinko. Tik kaime

visiems labai keistai atrodė, kad čia taip dažnai stribai ir enkavedistai užgriūva. Ir vis pataikydavo tą pačią dieną kaip ir partizanai: iš vieno kaimo galo ateina partizanai, o jau iš kito — stribai atlekia. Viskas jiems būdavo žinoma, viskas pranešta. Kaimo žmonės buvo nepaprastai geri, nuoširdūs, sieliosi dėl partizanų. Juos net vaikai saugodavo ir bėgdavo perspėti, stribus pamatę. Mes su mama taip pat slėpdavomės nuo jų — plaukdavom į kitą Merkio krantą.

Džukų kaimo vaikai saugojo tuos, kuriuos išdavinėjo jų mokytojas. Ar galėjo jis vadintis mokytoju? Infiltravusi Kostą Kubilinską, saugomo agentą, į partizanų ryšininkų gretas, kruvinoji sistema infiltravo jį ir į mokytojus. Už grašius pardavęs Tėvynę Lietuvą ir gamtos dovanotą talentą pavėgė jį, jis tapo ir vaikų sielų žalotoju: išgudavo jam rūpimas paslaptis ir pasmerkdamo žūčiai jų tėvus. Kaip tokią skaidrią lyrišką vaikų poeziją galėjo sukurti šis žudikas? Ne kiekvieną niekšystę galima tiksliai pavadinti, bet mokytojas — išdavikas — tai jau dvigubas niekšas.

Menkystė, apsikarščiusi Pegaso laurais, kaip žinoma, baigė gyvenimą gana anksti Pasmaskivo kūrybos namuose. Ir ne nuo širdies smūgio, kaip teigė oficiali versija, o sulaukusi Atpildo rankos.

Nesielvartauk, Aldona, Tu turėjai pirmąjį mokytoją — gyvenimą. Ir visų Jūsų, mažo džukų kaimelio vaikų tikroji mokytoja — LIETUVA — vedė ir tebeveda Jūsų širdis didžiojo teisybės keliu.

Žuvusieji kovotojai

Jie buvo pirmieji, kurie atgule ant grindinio Merkinėje. Aldonos tėvelis „Briedis“ — Tomas Kondratas, jos dėdė „Jurginas“ — Adolfas Bilinskas, kovotojas „Kardas“ — Navickas ir bataliono vadas „Šernas“ — Žervynų mokytojas Švalkus. Jie žuvo kitapus Merkio, Antrajame Mardasave 1945 metų gruodžio 5 dieną.

„Briedžio“ bunkeris buvo įrengtas pas Plutulevičius. Atėjus minėtoms partizanams, vyrai kalbėjosi troboje. Šeimninink pamatė pamiškę slenkančius stribus ir kareivius, tempiančius kažkokį surištą vyriškį. Išsigandusi jį įbėgė į kambarį, atidarė langą, liepė vyrams šokti ir bėgti. Vyrai abejojo: o gal praeis eisena pro šalį, tačiau, šeimninink prašomi pagailėti mažų vaikelų, sutiko. Jiems šokant pro langą, kareiviai pastebėjo. Palikę sargybinių saugoti surištą žmogų, kareiviai išsiklaidė ratu ir atidengė ugnį. Jų buvo daug. Partizanai atsisaukė, miškas traukė Merkio link. Pirmąjį į kojas sužeidė „Šerną“, „Briedis“ ir „Jurginas“, tolokai nubėgę, sugrįžo ir atnešė jį prie Merkio. Tai viską nulėmė: juos apsupo. Vyrai sušoko į upę, užsiglaudė už kelmų ir gynėsi. Šaudymas truko ilgai. Merkiu plaukė didelis izas, upė toje vietoje buvo gili, krantai apšalę. Nuo pakrausės, už kurios prisiglaudė partizanai, kaleno „Jurgino“ automatas, skynė priešus „Briedžio“ ir „Kardo“ pasiūstos kulkos.

Šoviniai baigėsi. Partizanai, suprastę, kad ilgai neišsilaikys, pradėjo mėtyti daiktus ant ledo lyčių. Nuo norėjo parodyti artimiesiems, kur žuvo: gal suras, ištrauks ir žmoniškai palaids. Neaišku, kaip jie žuvo; gal nusišovė, nenorėdami pasiduoti gyvi. Jų kovą matė „Briedžio“ žmonos sesuo Viktorija Zalanskienė, kurios namas stovėjo netoliese, ant Merkio kranto.

— Šaudymą girdėjau ir aš, — pasakoja Aldona. — Tuo metu mamytė ėjo girdyti karvės ir pamatė anoj pusėj Merkio, kur tėvelio bunkeris, lakstančius žmones. Nujautė nelaimę jos širdis. Įbėgė į kambarį, pasičiupo septynių mėnesių broliuką ir mane. Bėgome verkdami į tą pusę, kur šaudė. Paprašėm svainį Navicką perkelti per upę. Toje vietoje, kur

● BLOGA yra tik tada, jei tauta į visą jai daromą žalą neberegauja, jei ji, nemoralumo atrofuoja, su juo apsipranta ir rezignuodama jam pasiduoda. Iš tokių pasidavėlių sunku belaukti ko pozityvaus. J. ERETAS

ANTANINA GARMUTĖ

Gulėjo vyrai Merkinės aikštėje. Siatė stribai. Stingo žmonių širdys. Raudėjo grindinio akmenys.

Iki laisvės dar buvo toli.

Ilgai slapstėsi

Žuvus partizanams, neliūdėjo kryžiai pakelėse ir žuvimo vietose. Net senus, gražius medinius lietuviškus kryželius, koplytstulpius ir koplyteles, įkeltas medžiuose, okupantai ir jų pakalikai degino, griovė, šaudė. Užslėpę gilų skausmą širdyse, tėvų ir brolių, vyrų ir sūnų gedėjo iškankintos dūžės. Slapstėsi su savo vaikučiais net keletą metų ir Tomo Kondroto — „Briedžio“ žmona Antanina. Bėgo kaip medžiojama paukštė nuo plėšrių vanagų, beviltiškai stengdamasi bent vaikučius nuo šalto Sibiro išsaugoti. Nakvynės svetimos pastogės, dabose ir šlaituose... Ir kasdien tas pats rūpestis: kuo pamaitinti, kuo apgrenti ir apauti? O keliuose tyko stribai ir tolimuose miškų kaimeliuose laukia enkavedistų pasalos.

— Dažniausiai slėpdavomės kitapus Merkio, — prisimena savo vaikystę Aldona. — Tekdavo ir staiga atsidurti kitame krante. Nešėsi kartą mama brolių ant rankų, o mane — pusbrolių Alfonsas Kondratas ant nugaros. Vieningai tada buvome. Nelaimės suartino. Nejaugi praeję bolševikiniai dešimtmečiai sunaikino tą jausmą? Visur eidavom, prie visų glausdavomės. Slėpėmės pas Juliją Jakavoniene, pas gimines. Mama su broliuku — pas vienus, aš — pas kitus žmones. Bet ne visi norėjo priglausti: vieni gal pavargo, kitiems atsibodo, treči paprastai bijojo nelaimė į namus prisišaukt. Tokie laikai buvo.

Pavargo besislapstydam

Atėjo 1948-ųjų metų gegužė. Jie jau nebeturėjo jėgų slapstyti. Motina tą 22-osios dienos vakarą, grįžusi į namus, išprausė ir suguldė vaikučius. Pasigirdo beldimas į duris. Pažvelgė pro langą — nieko nesimatė. Beldimas pasikartojo.

— Kas čia? — paklausė motina.

— Atidaryk! Tai aš, Liudvikas Navickas, tavo svainis. — Žmogus ėjo vidun ir pastatė prie durų maišą. — Čia tau ir vaikams, — pridūrė.

— Ką tu čia atnešei? — nusitebo motina.

— Džiuvėsiu... — Jūs mane ruošiat į Sibirą? — ji pravirko.

— Tai ką gi su tavim daryt, jeigu jau nesislapstai, o sėdi namuose?

— Kur aš beisiu... Visi mane glaudė. O dabar ir savi, giminių bijo...

— Einam pas mus! — Navickas norėjo paimti už rankos.

— Ne! Kas bus tebūna! Nusi-bodo kaip benamė...

Atsiduso žmogus, išėjo. Jie atsigulė. Vaikai sumigo. Išvar-gusi paryčiu akis užmerkė ir mama.

(Bus daugiau)

Partizanų kryžių kalnas Merkinėje su žuvusių pavardėmis

Nuotr. A. Garmutės

“Ar ji mano, kad ji Michelangelas?”

Moterys dailininkės ir jų pripažinimo klausimas

REGINA VARANAVIČIŪTĖ-
HAGGO

Neseniai teko išgirsti meno parodoje ironišką vyro klausimą susirinkusiems lankytojams, kurie susižavėjo vienos moters skulptūriniu darbu: “Ar ji mano, kad ji Michelangelas?” Tai buvo labai tendencingas išsireiškimas, nes klausėjas norėjo paniekinėti moterį kaip meno kūrėją. Jo nuomone, moterys neturi gabumų pakilti į tokias meno aukštumas, kurias pasiekė Michelangelas ir kiti žymūs menininkai.

Vykstančiose parodose mes randame moterų sukurtų meniškių paveikslų, skulptūrų, audinių, kurie savo grožiu nustelbia ir vyrų kūrinius. Kai kas mano, kad moterys tik šiais laikais įgijo išsilavinimą mokyklose ir pradėjo kurti, sekdamos vyrų menininkų pavyzdžiais. Tai klaidinga pažiūra. Senovėje buvo talentingų moterų dailininkių ir skulptorių, tik jų vardai buvo pamiršti dėl vyrų neigiamų pažiūrų į moteris. Net ir XX š. žymios moters menininkės buvo ignoruojamos meno istorijos knygose.

Tyrinėdami istorinę praeitį, sužinome, kad per visus amžius buvo gabių moterų dailininkių ir skulptorių. Romėnų istorikas Plinijus savo veikalė “Naturalis historia” rašė apie to meto ir ankstyvesnių laikų graikų bei romėnų moteris dailininkes, kurių meno kūrinių buvo aukštai vertinami. XII š. Vokietijoje gyveno žymios dailininkės Claricia ir Guda. Viduramžiais šventovių vidaus ir lauko papuošimus atlikdavo ne tik vyrai, bet ir moterys tapybos bei skulptūros kūrėjos. Pavyzdžiui, Strasburgo katedros durų statulos buvo sukurtos menininkės moters XIII š. Tai buvo Sabina von Steinbach. Daug viduramžių moterų menininkių darbų istorijos aprašymuose liko bevardžiai, moterų vardai pamiršti, sunykę sekanciose kartose.

Italijoje XV š., buvo daug žymių moterų dailininkių. Viena jų buvo Sofonisba Anguissola, kuri gimė 1532 m. Jos darbus Michelangelas teigiamai vertino. Jo draugas Vasari, XVI š. meno istorikas ir kritikas, savo aprašymais labai išpopuliarino Michelangelo kūrybą. Jis nepamiršo ir moterų meno darbų, kurių vardus bei jų kūrinius aprašė savo meno istorijos veikaluose. Sekančių kartų istorikai bei meno kritikai patikėjo Vasario aprašymais apie Michelangelą ir kitus menininkus, bet aprašymus apie menininkes moteris išmetė iš knygų kaip nepatikimus.

VYTAUTAS KASTYTIS

Ištremita mylimoji

Ties stiklinėm gonkom
Rasos nubraukytos —
Stiklo gonkos atdarytos,
Mylimoji išvežta.

Tremtinio namuos
Debesėliai nudienos,
Neturėsiu mylimos.

Ar šaltuos kapeliuos.
Ar ant gyno lauko
Mylimoji laukia
Po veleną pakasta?

To širdelė nežinos:
Debesėliai nudienos,
Neturėsiu mylimos...
Narvikas, Norvegija
1945 m. kovo 17 d.

Galima pripažinti, kad Michelangelo kūrinių, daugiausia skulptūriniai, buvo meniškesni, o moterų meno darbai buvo silpnesni. Tačiau tų laikų ir vyrų menininkų kūrinių negalėjo susilyginti su Michelangelo darbais. Ir jų kūryba nebuvo techniškai geriau atlikta už moterų menininkų kūrinius. Ir vyrai nebuvo kūrybiškesni. XVII š. dail. Elzbieta Sirani sukūrė per 170 paveikslų. Šimtmečių eigoje jos vardas ir visų moterų vardai istorijoje sunyko, o vyrų vardai išliko iki mūsų laikų. Meno istorikai sąmoningai neigė moterų sugebėjimus meno kūryboje ir dėl to buvo sukurtas mitas, kad pasaulyje niekad nebuvo žymių ir talentingų moterų menininkių.

XX š. meno “žinovai” ir istorikai tęsė šį mitą. Štai trys pavyzdžiai.

Prieš 85 metus meno galerija Vienoje nupirko už aukštą kainą XVII š. olandų dailininko paveikslą. Galerijos pareigūnai buvo labai patenkinti šiuo garsiu paveikslu, kurį pakabinę garbingiausioje vietoje. Tačiau netrukus paaiškėjo, kad paveikslas kūrėja yra moteris. Tada paveikslas buvo pašalintas iš garbingos vietos ir paslėptas užkampyje, nes jo kūrėja buvo moteris. Kūrinyje paliko tas pats, bet jis meno “žinovų” buvo nuvertintas vien dėl to, kad vyro vardą pakeitė moters vardas. Prie šio absurdo privedė negatyvi, tendencinga vyrų pažiūra į moteris menininkes.

Antras pavyzdys. XIX š. D. Britanijoje buvo daug žymių moterų dailininkių ir skulptorių. Jų kūrinius išpirkdavo šiaurės Anglijos nauji turistai ir meno galerijos Mančesterio, Bradfordo ir Birminghamo miestuose. 1899 m. buvo išleista anglo istoriko knyga, kuri supažindino skaitytojus su 1848-1899 m. laikotarpio žymiaisiais dailininkais. Buvo paminėti 53 dailininkai, iš kurių — 6 moterys. XX š. kitas anglos istorikas nagrinėjo savo išleistoje 1970 m. knygoje tą patį laikotarpį, supažindindamas su menininkais vyrais, bet neužsiminė nė apie vieną moterį. 1984 m. pasirodė panašaus turinio knyga, kurios autorius paminėjo 28 vyrus dailininkus ir tik vieną dailininkę. Abu istorikai gerai žinojo pirmojo 1899 m. laidą. XX š. tendencingi aprašymai apie menininkus pašalina moteris ir klaidina visuomenę. Tai ir lieka įspūdis, kad niekad nebuvo talentingų moterų menininkių.

Trečias pavyzdys. 1857 m. žymi moteris dailininkė Emily M. Osborn atidavė į metinę Londono meno akademijos parodą paveikslą, kurį ji pavadinė “Be vardo ir be draugų”. Parodos dokumentuose ji pati paaiškino įrašą, kad jos paveikslas vaizduoja našlaitę dailininkę, kuri atėjo į krautuvę su savo mažu broliuku parduoti jos sukurtą paveikslą. 1970 m. šis paveikslas buvo atspausdintas meno švietimo vadovėlyje. Vadovėlio autoriai suklautojo menininkės įrašą ir paaiškino, kad šis paveikslas vaizduoja moterį, kuri bando parduoti mažo broliuko sukurtą paveikslą. Taigi, atrodo, kad 1970 m. vadovėlio autoriams buvo lengviau įtikinti studentus,

tus, jog maži berniukai geriau sugeba nutapyti paveikslus, negu patvirtinti faktą, kad suaugusi moteris menininkė yra paveikslų kūrėja.

Pagaliau pradėdama pripažinti, kad praeityje buvo žymių moterų dailininkių bei skulptorių. Net ir italai pripažįsta, kad buvo praeityje talentingų menininkių moterų. Neseniai Florencijos mieste buvo surengta XVII š. menininkės Artemisia Gentileschi paveikslų paroda. Atrodo, išsipildė jos svajonė, kad po keleto šimtmečių ji savo kūrinių susilygino su žymiausia Italijos menininku Michelangelo.

“Smėlio klavyrai” Toronte

Žymiojo režisieriaus Jono Jurašo paruoštas veikalas
Harbourfront'o scenoje birželio 5-7 dienomis

Č. VAICYS

“Du Maurier” tarptautinio teatro festivalio organizatoriai pakvietė į šiemetinę šventę Kauno valstybinį dramos teatrą. Harbourfront scenoje matysime Aušros-Marijos Sluckaitės-Jurašienės pjesę “Smėlio klavyrai”, inscenuotą J. Bobrovskio romano “Lietuviški fortėjonai” motyvais. Režisierius — J. Jurašas.

Vienas žymiausių Baltijos šalyse teatro kritikas B. Tuchas (Estija) rašė: “Esu matęs tik vieną J. Jurašo kūrinių Kauno dramos teatre — nuostabią didingą “Barborą Radvilaitę”. Vėliau mačiau daug J. Vaitkaus spektaklių. Kauno dramos teatras man yra lietuviškiausias iš visų Lietuvos teatrų, nes čia giliai jaučiama dvasinė vietos realybė, čia labai gyva katalikiška kultūra, scenoje išreiškiama pasaulietiška universalus teatro meno kalba. Čia operuojama absoliučiomis kategorijomis, saugomas ryšys su Amžinybe”.

J. Jurašas su pagyrimu yra baigęs Maskvos Lunačarskio teatro institutą. Jo savitą profesionalumą ugdo K. Stanislauskas, V. Mejerhold'o bei E. Vachtangov'o mokiniai ir kolegijos — M. Knebel, A. Popov, A. Zavadskis.

Kauniečių atmintyje ilgai išliks J. Grušo “Barbara Radvilaitė” premjera 1971-72 m., kuri buvo lyg žiburėlis mūsų tautinės savimonės atgaiviniame. Tai viena pirmų akimirų, kai viešai buvo bandyta užsiminti apie humaniškumą, garbingą mūsų Tėvynės istoriją, šlovinti Lietuvos vardą.

1972.VIII.12 Lietuvos bei Sovietų Sąjungos meno puoselėtojų visuomenę sukrėtė J. Jurašo “Atviras laiškas” tuometinei Lietuvos kultūros ministerijai, Teatrų asociacijai, savitrašio “Literatūra ir menas” leidėjams. Jame autorius atsisakė paklusti jo kūrinių cenzūravimui, kūrybinės laisvės ir sąžinės žabojimui. Sekančią dieną jis buvo pašalintas iš Kauno dramos teatro vyr. režisieriaus pareigų, o 1974 m. buvo priverstas emigruoti iš Lietuvos. Tačiau tai nepalaužė jo dvasios. J. Jurašo talentas buvo pripažintas ir sulaukė šlovės JAV, Japonijos, Vakarų Europos teatruose. Per 13 metų paruošė 12 spektaklių — Čechovo “Trys seserys”, W. Šekspyro “Makbetas”, N. Erdmano “Savižudybė”, F. Dostojevskio “Idiotai” ir kt.

Po ilgų tremties metų J. Jurašas 1990 m. Kaune pastatė pjesę “Smėlio klavyrai”. Su-

Lietuvos smuikininkai virtuozai – RAIMUNDAS KATILIUS ir keturiolikmetis VILHELMAS ČEPINSKIS, sėkmingai koncertavę JAV-bėse

Nuotr. V. Maželio

mui. Kalbama pasąmonės mistinio ryšio su dieviškąja stichija kategorijomis, kurios spektaklyje įkūnytos akivaizdžiausiomis teatrinėmis metaforomis. Saulėtai trapi spektaklio esybė — žmonių ir Tėvynės likimai, tautos brydė istorijoje, meilės ir kūrybos sakramentai”.

Šiandien “Smėlio klavyrai” visiškai išveda Baltijos šalių teatrą iš aklavietės. Vaidinimas primena, kad teatras — ne kinas, ne gyvenimo kopija, ne kasdienybės aiškinimas buitinių ženkla, kad teatras — giluminių būties procesų atskleidimas spontaniškai gimtančių metaforų kalba. “Smėlio klavyrai” atskleidžia ir išlaisvina žiūrovą nuo totalitinio mąstymo prievolės. Vidinė spektaklio laisvė ir yra jos jėga bei žavumas.

Todėl ir norisi visus pakviesti 1992 m. birželio 5-7 dienomis į šį festivalį bei nepraleisti progos pasigėrėti neeiline teatrinio meno išraiška, kurią pasistengs perteikti vieno geriausių Lietuvoje teatrų aktoriai.

Sibirinė poezija

Vytauto Varnagario eilėraščių “Po tundros dangumi”

IGNAS MEDZIUKAS

Kaip iš paties pavadinimo galima spręsti, eilėraščiai parašyti Sibiro trėmtyje. Tai išgyvenimai tolimoje šiaurėje, kai okupantas buvo pasiryžęs išnaikinti lietuvių tautą ir daugybę nekaltų žmonių, neišskiriant nė paliegiusių senelių ir ką tik gimusių kūdikių, vežė kaip baisiausias nusikaltėlius į žiauriausias gamtines sąlygas be tinkamo drabužio, apavo ir neduodant pakankamo maisto, kad tenai jie žūtų. Tik dalis iš tenai grįžo, daugelio kūnai liko amžinai gulėti taigoje. Net kapavietės negalima rasti:

Užrisėčiau akmenį ant kapo,
Bet kapo nebėra.

Kitur apdainuojama giria, teikusi prieglobstį partizanams prieš Lietuvos pavergėms, skriaudžiančius jos žmones:

O nestokok palaimos, sengire rūsti,
Išlaužyta ir nuniokota,
Kiekvieną naktį pas mane tu ateini
Manęs dangum žvaigždėtoju užkloti.

Kalinio prisiminimai ir pergyvenimai Vorkutoje, atgaivinti praeitį ir vaikystės dienas:

Vaikyste mano, aik vaikyste,
Jau susikūpinus basa...
Kiek metų dar per gruodą slysi,
Į tundrą širdį nešdama...

Iškeliamas motinos, mirusios tolimoje trėmtyje, prisiminimas:

Užmigs laukai. Sustaugs pūga:
Dangus žvaigždės,
Miskai lapus jau baigia sėti.
Tik tu, močiut, viena
Paliksi tundroj krūžumi stovėti...

Eilėraštyje “Sūnūs” aprašomi motinos išgyvenimai, netekus sūnų, kurių vienas buvo sribas, kitas miškinis:

Jaunesnįjį į kapines bedieviai greit nudūdavo,
Vyresnysis — ant rinkos grindinio
Kacių nugrauzta nosimi gulėjo...

Kūčių vakarą lageryje po narais prisimenamas likimas mirusių draugų:

Kam, broli, tundroje likai —
Jau savo viltį
Beržo rankoje laikai,
Po lapais šnarčiais užklotas...

Noras pabėgti į laisvę yra toks didelis, kad ryžtamasi, planuojama pabėgti “pro surūdijusių spyglių prakeiktą tvor-

ą”. Kartais autorių užpuola nusiminimas, apima neviltis:

Spygliuotos vielos širdį plėšia
Ir giltinė už kampo žiūri.

Intos lageryje kankina pradžios dienų prisiminimai ir tėviškos ilgesys:

Bet kur priglausiu savo širdį,
Netekusią gimtinių šilumos...

Nelaisvėje esančio žmogaus stiprus tėviškės pasiilgimas taip išreiškiamas:

O tėviške, kada gi pasitiksi?
Tu tik viena teisi likai,
Kada krauju prasiveržė takai.

Grįžus į tėviškę, randamas liūdnas vaizdas:

Apleistas dauburys, Pelkėtas laukas.
Tiktai akmuo papilkęs vienas.

Keletas eilėraščių skiriama motinai, kurių viename taip pavaizduojamas jos likimas:

Surado motiną miške
Sušalusią į ragą...

Šitaip eilėraščiuose dažnai minimos vietovės, pagarsėjusios savo baisia lageryių sistema — Vorkuta ir kitos. Dažnai minima Pečiora, kuria daugelis buvo gabenama į tremties vietą, be viltenos sugrįžti atgal.

Šiuo metu gausi literatūros iš beveik pusę šimtmečio trukusios okupacijos laikotarpio, kai lietuvių tauta buvo išstatyta sunkiam egzaminui — žūti ar išlikti. Tauta kentėjo, beviltiškai priešinosi iš rytų atėjusiai komunistinė sibiūniui. Daugiausia ta literatūra yra atsiminimai. Šioje knygelėje autorius savo išgyvenimus ir patirtį surašo eiliuota forma.

Vytautas Varnagiris, PO TUNDROS DANGUMI. Eilėraščiai. Vilnius, Valstybinės leidybos centras. 1991 m. Dailininkė — Rita Kiaušinytė. 144 psl. Turinys daugiau kaip šimtas eilėraščių. Grožinės literatūros leidinys. Redaktorius R. Garnelis, techninis redaktorius G. Pranckūnas.

Atsiųsta paminėti

CARITAS, mėnesinis žurnalas, 1991 m., 7-11 nr. Vyr. redaktorė — Albina Pribušauskaitė. Adresas: “Caritas”, Vilnius 29, 3000 Kaunas, Lithuania.

LAISVĖ, rezistencinės minties ir politikos žurnalas, 1992 m. 113 (150) nr. Redaktorius — J. Baulys, administratorius — J. Prackapas (14 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305, USA). Metinė prenumerata JAV ir Kanadoje — \$10, kitur — \$15 JAV.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Devynioliktasis poezijos dienas “Nuo “Literatūros lankų” žurnalą iki Lietuvos ir M. K. Čiurlionio” Čikagos ir apylinkių lietuviams šiemet rengia Jaunimo centro moterų klubas. Programą paruošė ir jai vadovaus aktorė Nijolė Martinaitė. Šiam tradicijai renginiui didžiojoje Jaunimo centro salėje bus skirti du vakarai gegužės 22-23 d.d.

Uršulės Astrienės margučių ir šiaudinių paveikslų vėlykinę parodą, truksiančią iki gegužės pabaigos, surengė Balzeko lietuvių kultūros muziejus Čikagoje. Šia paroda buvo paminėtas artėjantis U. Astrienės amžius aštuoniasdešimtmetis ir sidabrinių kiaušinių marginimo Vėlykoms pamokų sukaktis. Tas metines pamokas Balzeko lietuvių kultūros muziejuje su savo šeimos kelių kartų nariais ji rengia nuo 1967 m.

St. Peterburgo lietuvių klube Floridoje balandžio 6 d. lankėsi dramaturgas Kostas Ostrauskas, skaitęs savo trumpus draminius kūrinius “Napoleonas, višta ir varna”, “Imperatorius ir jo imperija”. Klausytojai žavėjosi meistrišku teksto perdavimu. Šiandien turbūt nedaug kas težino, kad 1943 m. jis konkursiniu keliu buvo išjungęs ir Kauno jaunimo teatro aktorių eiles ir lankė dramos studiją.

Sol. Audronė Simonaitytė-Gaižiūnienė, sopranas, Čikagoje pasižymėjęs lietuviams skirtais muzikiniais renginiais ir vadovavimu “Dainavos” ansambliui, dalyvavo F. Mendelssohno klubo Rockford surengtame koncerte. Sol. A. Gaiziūnienė rusų klasikams skirtame koncerte atliko kompozitorių Bulachovo, Čaikovskio, Glinskio, Lasovo ir Rachmaninovo kūrinius. Jai akompanavo fleitistė Shirley Angell ir pianistas Jim Angell. F. Mendelssohno klubas jau yra pradėjęs šimtas atuntąjį koncertų sezoną.

Grafiko Viktoro Petravičiaus (1906-1989) darbų paroda amerikiečiams kovo 27 — balandžio 26 d. surengė Vidurio Vakarų Amerikos dailės muziejus Indianos Elkharte. Jai buvo panaudotos šio muziejaus turimos trisdešimt šešios V. Petravičiaus didelio formato mototipijos, sukurtos 1980-83 m. Parodos atidaryme kovo 29 d. apie didįjį mūsų grafiką ir jo kūrybą kalbėjo fotomenininkas Algimantas Kezys, paruošęs monografinį tomą “The Art of Viktoras Petravičius”, 1991 m. išleista “Galerijos” ir “Amerikos lietuvių bibliotekos”. Jis taipgi yra sukūręs ir filmą, įamžinusi V. Petravičių. Tai buvo pirmoji pomirtinė V. Petravičiaus grafikos darbų paroda, surengta amerikiečių. “Vagos” leidykla Lietuvoje žada išleisti A. Kezio paruoštą, dailės istorikės Ingridos Korsakaitės redaguotą V. Petravičiaus grafikos vieno tomo albumą.

Metiniam Čikagos “Draugo” koncerte balandžio 4 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje programą atliko svečiai ir viešnios iš Toronto — Dalios Viskontienės vadovaujamas “Volungės” choras ir dalis “Gintaro” ansamblio. Jam vadovauja Rita ir Juozas Karasiejai. Čikagon atsivežtus instrumentalistus, akompanavusius dainuojančiom gintarietėmis, buvo paruošę Inga Pivariūnaitė ir Teodoras Pabrėža. “Volungei” akompanavo pianistas Jonas Govečas, kai kurių atliekamų dainų autorius. Įdomų koncertą pradėjo “Volungė” St. Šimkaus “Lietuviai esame mes gimę” (žodžiai G. Sauerweino), Jono Govečo “Iš tavo rankos” (ž. B. Brazdionio) ir Šventa žeme” (ž. P. Lemberto). Čikagon atsivežtame “Volungės” repertuare vyravo lietuvių kompozitorių harmonizuotos liaudies dainos. Gintarietės atliko sutartinę “Išvedžiau oželį”, taip pat remdamosios liaudies dainomis, kai kurioms panaudota birbyninių ir kanklių palyda. “Draugų” renginių komisijos pirm. Marija Remienė, koncertui pasibaigus, programos atlikėjų ir vietinių “Draugo” rėmėjų pakvietė susipažinimo pobūvį Tėvų marijonų svetainėje. Jiems padėjo “Drauga” leidžiančios Lietuvių katalikų spaudos draugijos pirm. dr. Antanas Razma ir marijonų provincijolas kun. Viktoras Rimšelis, MIC. Trumpą žodį tarė ir “Volungė” suorganizavusi vadovė muz. Dalia Skrinkaitė-Viskontienė. Balandžio 5, sekmadienį, “Volungės” choras pamaldų metu giedojo Nekalto Prasiidėjimo lietuvių parapijos šventovėje Brighton Parke.

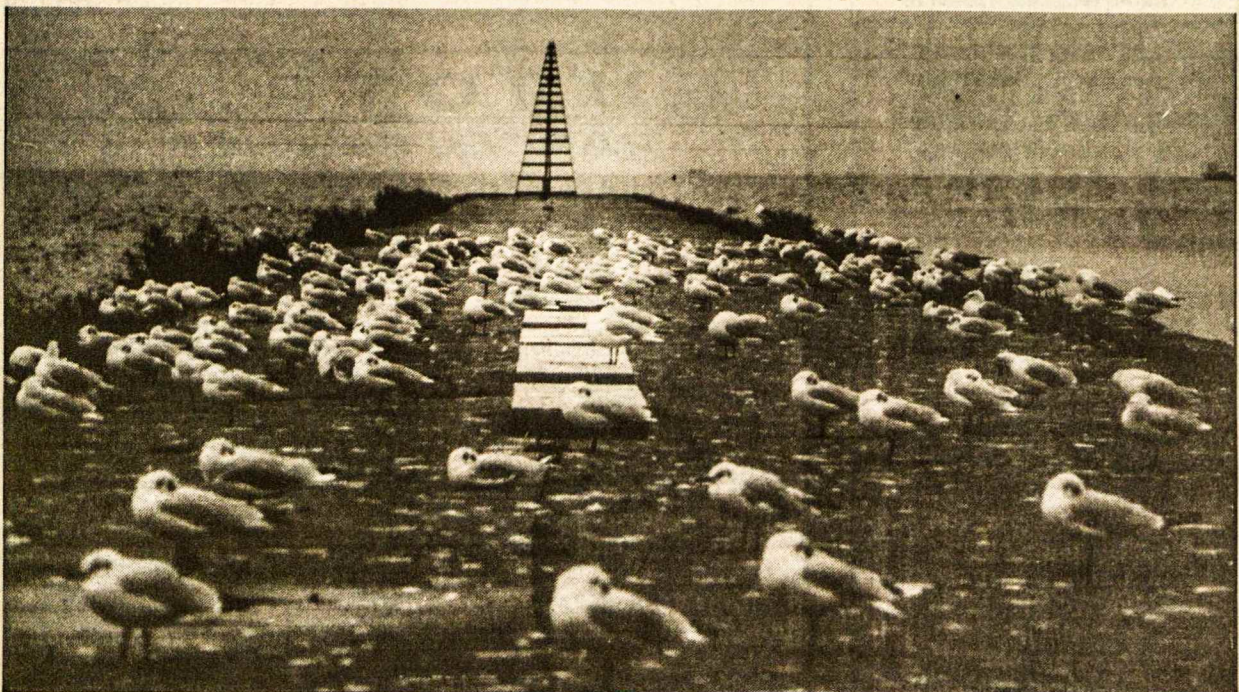
Utenos kultūros rūmuose atidarytas parodų salonas uteniškių pakvietė pirmojo tapybos darbų parodon. Ją surengė Vilniaus galerija “Vartai”, Utenon atvežusi dailininką A. Petrulio, K. Petrulio, J. Mykolaitytės, A. Griškevičiaus, R. Filistovičiaus ir H. Natalevičiaus tapybos kūrinius. Su jais parodos lankytojus supažindino “Vartų” galerijos vadovė N. Rutkienė. Pirmosios parodos atidaryme grojo akordeonistų kvintetas “Concertino”.

Lietuvos mokslų akademija balandžio 15 d. išrinko naują vadovybę. Akademiką dr. Jurą Poželą, buvusį prezidentą, pakeitė akademikas dr. Benediktas Juodka. Viceprezidentu tapo akademikas dr. Eduardas Vilkas, pralaimėjęs prezidentinius rinkimus. Mokslinių sekretoriūmi buvo išrinktas akademikas dr. Algirdas Šileika. Naujasis prez. B. Juodka, gimęs 1943 m. sausio 13 d. Utenoje, yra chemijos mokslų doktoratą turintis biochemikas, 1965 m. baigęs Maskvos universitetą. Vilniaus universitete pradėjo dirbti dėstytoju 1968 m., o dabar yra profesorius, biochemijos ir biofizikos katedros vedėjas, 1974-75 m. tobulinėjis JAV, paskaitas skaitęs Belgijoje, Čekoslovakijoje, Vengrijoje. Prof. dr. B. Juodka spaudoje yra paskelbęs porą šimtų mokslinių straipsnių, parašęs biochemijos mokslų monografiją, vadovėlių aukštųjų mokyklų studentams.

Ukmergės kraštotyros muziejus surengė Lietuvos žydų kapinių nuotraukų parodą. Didžiąją rodinį dalį sudarė Rimanto Dichavičiaus nuotraukos, užfiksuos Vilniaus žydų kapinių antkapius. Jis spėjo nufotografuoti ir Olandų gatvės kapinių paminklų akmenis, vėliau išniekinamui imontuotus ir pastatų sienas bei laiptus. Žydų kapinių būklė kituose Lietuvos miestuose bei miesteliuose atskleidė fotografų Raimundo Paknio ir Isacho Zybuco nuotraukos. Parodos atidaryme kalbėjo žymusis geografas prof. dr. K. Kudaba, Lietuvos žydų muziejaus fondų saugotoja R. Bieliauskienė ir laikraščio “Lietuvos Jeruzalė” red. G. Smoliakovas. Jie pabrėžė, kad reikia išsaugoti žydų kultūros liekanas Lietuvoje ar bent sugrąžinti gyventojų sąmonėn jos praradimus.

Lietuvos kinematografininkų sąjungos specialiaje suvažiavime Vilniuje buvo priimtas naujo statuto projektas, šiai kūrybinei organizacijai suteikiantis ir profesinės sąjungos uždavinius. Naujuoju Lietuvos kinematografininkų sąjungos prezidentu buvo išrinktas filmų rež. Gytis Lukšas, anksčiau vadintas valdybos pirmininku. “Lietuvos rytu” paskelbtame pasikalbėjime jis prisipažino, kad lietuviškieji filmai dabar tampa benamiais savo tėvynėje. Jų rodymas esąs nuostolingas Lietuvos kino teatrams. Daugelis tų teatrų, dabar jau privatizuotų, dirba savarankiškai. Valstybinė imonė “Lietuvos kinas” jiems jau nebegali diktuoti. Finansinės paramos iš valdžios lietuviškiems filmams šiemet buvo gauta tik 15 milijonų savo vertę praradusių rublių. Pasak rež. G. Lukšo, dabartinės sąlygos už tokia sumą būtų galima sukurti tik du vaidybinius filmus. Deja, lėšų taipgi reikia kino kronikoms, dokumentiniams ir pieštiniams filmams. Tad sprendimo laukia sunkus klausimas: ar duoti vienam visą sumą, ar visiems po trupinėli?

Vilniuje steigiamas kino centras “Medium”, kuriam Lietuvos kinematografininkų sąjunga gavo “Planetos” kino teatrą. Jame bus stengiamasi atstatyti lietuviškųjų filmų ryšius su Lietuvos žiūrovais. Centre vyks lietuviškųjų filmų premjeros, bus organizuojami autoriai vakarai, festivaliai, kino savaitės, sociologinės žiūrovų apklausos, bus atidaryta kino mokykla jaunimui. Pagalbą yra pažadėjusios užsienio šalių ambasados. “Lietuvos rytu” atstovei Nerina Jonušaitėi rež. G. Lukšas, išrinktas Lietuvos kinematografininkų sąjungos prezidentu, pasakojo: “Beprasmiška būtų varžytis su Amerikos kinu. Tačiau su priekaištais lietuviškam kinui negalima nesutikti. Ir mums reikėtų kurti gero skonio, profesinė meistruose pažymėtus filmus, kuriuos vadiname komerciniais. Derinti nacionalinio kinematografo savitumą su žiūroviško kino konstantomis, nes šiuolaikinėmis sąlygomis kurti vien autorių, elitiškos orientacijos kiną būtų pernelyg didelė prabanga...” V. Kst.

1991 m. pavasarį Nidoje darbuos dailininkų grupė iš įvairių šalių. Nuotraukoje — viena iš sukurtų kompozicijų ant molo į marias. Joje puikuojasi gausūs kirai (paukščiai)

Nuotr. Alf. Laučkos

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	6.00%
180-364 d. term. ind.	6.25%
1 metų term. indėlius	6.50%
2 metų term. indėlius	6.50%
3 metų term. indėlius	6.75%
1 metų GIC-mėn. palūk.	6.75%
1 metų GIC-met. palūk.	7.00%
2 metų GIC-met. palūk.	7.50%
3 metų GIC-met. palūk.	8.00%
RRSP, RRIF ir OHOSP	6.25%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	7.00%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	7.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	8.00%
Taupomąją sąskaitą	5.25%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	5.00%
Kasd. pal. čekių sąsk.	3.50%

IMA UŽ:

Asmeninės paskolas	nuo 10.75%
Sutarties paskolas	nuo 10.75%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuosimčiu	1 metų 8.50%
2 metų	9.00%
3 metų	9.50%
Su keičiamu nuosimčiu	1, 2 ir 3 metų 8 %

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčių už išrašytus čekius bei apmokamas (vairias sąskaitas).

AKTYVAI per 53 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

PENSININKAMS PATARNAUJU JAU 10 METŲ.
Skambinkite tel. 232-9000

RE/MAX
Professionals Inc.
An Independent Member Broker

1 East Mall Crescent
Etobicoke, Ontario M9B 6G8
Res. 231-2839

ANTANAS GENYS

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• [VAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

NRS NATIONAL REAL ESTATE SERVICE
NRS WESTSIDE REALTY INC.

Jeigu norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windsor – Bloor kampas)
Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

CANADA LOYAL INSURANCE CORPORATION
Greitas ir tikslus patarnavimas

DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
1270 Central Parkway West, Suite 608, Mississauga
Ontario L5C 4P4
Tel. 566-1866 namų 766-5857
Fax 566-1102

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Detroito "Kovas" ŠALFAS-gos 1992 m. vicemeisteris. Iš kairės: P. Gilvydis, D. Kennedy, A. MacDonald, P. Gražulis, A. Racka, A. Rugienius, A. Gražulis, M. Gražulis, T. Balanda, Antanas Racka (treneris)
Nuotr. Sig. Krašausko

SPORTAS
Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5.
telefonas (416) 766-5367

Toronto "Vytiš" meistris

1953 ir 1954 m. Toronto "Vyčio" krepšininkai laimėjo Šiaurės Amerikos lietuvių metinėse žaidynėse meistris titulą. "Vyčio" komanda tada sudarė dar nepriklausomą Lietuvos pasireiškė krepšininkai: Stasys Mackevičius, Mamertas Duliūnas, taip pat Toronto susibūrė – A. Vaičiūlis, O. Kulnys, D. Laurinavičius, J. Zukas, M. Ignatavičius, P. Rušėnas ir kt. Tada krepšinio žaidimas daug kuo skyrėsi nuo šių dienų. 42 ŠALFAS-gos metinėse žaidynėse 1992 m., kurios vyko Toronto gegužės 8-10 d., meistris titulą aukščiausioje vyrų klasėje pelnė Toronto "Vytiš". Pakartojimas įvyko po ilgų 39 metų pertraukos, o "Vytiš" nebuvo pralaidus nė vienu metiniu žaidynių ir jėga galimybę laimėti. Šių, gerai organizuotų, dalyvaujančių 600 sportininkų, jau istoriją tapusių žaidynių aprašymą pradėsiu informacija apie krepšinį.

Vyrų A klasės varžybose dalyvavo 9 komandos: Niujorko LAK, Čikagos "Neris", Toronto "Vytiš", Čikagos "Lituanica", Toronto "Aušra", Hamiltono "Kovas", Klivlando "Zaišas", Detroito "Kovas" ir jų tarpe svečiai iš Lietuvos, Panevėžio "Lietkabelis", kuris 1992 m. Lietuvos aukščiausios lygos krepšinio pirmenybėse laimėjo IV-tą vietą (I – Kauno "Žalgiris", II – Vilniaus "Stalija", III – Kauno "Atletas", IV – Panevėžio "Lietkabelis" ir kt.).

Žaidynių varžybinio komiteto, kuriam vadovavo Rimas Miečius, buvo paruošta programa, komandas (atsižvelgiant į praėjusiose žaidynėse jų pasiekimus), suskirstant į A, B ir C grupes po tris, žaidžiant "Round Robin" sistema ir vėliau, ketvirtfinalio varžybose pralaimėjus, jau sekė išskirti.

Penktadienio vakare pirmose rungtynėse susitiko Toronto "Aušra" ir svečiai iš Lietuvos – "Lietkabelis". "Aušra" savo eilėse turėjo Europos krepšinio lygos profesionalą G. Aleksną, tačiau jo galimybę neišnaudojo. Svečiai nesunkiai laimėjo 103:96 (60:44). Antrose rungtynėse Detroito "Kovas" įveikė Niujorko LAK 97:87 (51:31). LAK perėmė metų žaidynių meistris ir Toronto atvyko silpnos sudėties. Vienas iš pagrindinių žaidėjų Ričardas Simkus yra išvykęs į Lietuvą, olimpinės rinktinės pasirodimo stovyklą Europos atrankinėse varžybose, Barcelonos olimpiadai. Trečiose rungtynėse Toronto "Vytiš" pelnė laimėjimą prieš Čikagos komandą "Lituanica" 62:45 (34:25).

Šeštadienio varžybose Hamiltono "Kovas" prieš LAK laimėjo rezultatu 79:73 (41:33). "Lietkabelis" prieš "Nerį" 122:80 (62:42), "Lituanica" prieš "Zaišą" 109:88 (48:39). Toliau Detroito "Kovas" prieš Hamiltono "Kovą" laimėjo 100:87 (40:31), "Aušra" prieš "Nerį" 108:84 (54:40) ir "Vytiš" prieš "Zaišą" 88:73 (39:40).

Ketvirtfinalio varžybose "Aušrai" įveikus Hamiltono "Kovą" 112:95 (62:48) ir komandai "Lituanica" "Lietkabeli" 77:76 (31:40), pastarosios komandos iš tolimųjų varžybų buvo išjungtos. Pusfinaluose "Vytiš" nugalėjo "Aušrą" 98:89 (48:47), kur "Vyčio" laimėjimas pasiekta pratęsimu. Normalus rungtynių laikas rodė lygiąsias. "Aušrai" laimėjimas išslydo Linui Balašiui neišnaudojus paskutinios baudos. Pirmąjį įmetus pasidarė lygiosios, antrąjį prametęs, vieton laimėjimo, vyko rungtynių pratęsimas, kurį išnaudojo "Vytiš" savo naudai. Antrose rungtynėse Detroito "Kovas" laimėjo prieš komandą "Lituanica" 87:85 (43:35). Taip, "Vytiš" ir Detroito "Kovas" prasiskynė vietą baigmei.

Rungtynėse dėl trečiosios vietos susitiko Toronto "Aušra" su Čikagos "Lituanica", kurias "Aušra" 91:78 (35:32) laimėjo. "Aušrai" taškus pelnė: Andrius Krašauskas-Tyler 24, C. Aleksinas 15, Linas Balaišis 14, Kybartas 13, R. Kaknevičius 12, Arlauskas 11, Brainis 2; komandai "Lituanica" – T. Wojcik 34, A. Baris 18, V. Ambutas 12, D. Siliūnas 5, P. Stukas 6, A. Neimantas 2, Darius Siliūnas 1.

Baigminės rungtynės laimėjo Toronto "Vytiš" prieš Detroito "Kovą" 83:74 (37:32), tuo pačiu tapęs 1992-ųjų ŠALFAS-gos metinių žaidynių meistris. "Vyčio" taškus pelnė: J. Karpis 20, Galikowski 18, T. Karpis 12, Rigato 11, L. Azubalis 9, Sysak 8, Price 5, Pabri 0. "Kovu": D. Kennedy 20, A. Racka 17, A. Gražulis 14, A. Rugienius 9, P. Gražulis 8, M. Gražulis 6, P. Gilvydis 0, T. Balanda 0, A. McDonald 0.

A klasės krepšinis grįš į prideramą klasę, priaugus jaunesniųjų grupių žaidėjams. Tas aruošas gausus ir atrodo bus našus. Šiandien žaidynėse buvo matyti daug veteranų, vyresnio amžiaus. Laimėjimus skinti buvo galimybė bent kelioms komandoms.

Sekantį kartą dar daugiau apie krepšį. Vėliau – apie tinklinį ir kitas sporto šakas, kurios buvo varžybų programoje. Sig. K.

miltono "Kovą" laimėjo 100:87 (40:31), "Aušra" prieš "Nerį" 108:84 (54:40) ir "Vytiš" prieš "Zaišą" 88:73 (39:40).

Ketvirtfinalio varžybose "Aušrai" įveikus Hamiltono "Kovą" 112:95 (62:48) ir komandai "Lituanica" "Lietkabeli" 77:76 (31:40), pastarosios komandos iš tolimųjų varžybų buvo išjungtos. Pusfinaluose "Vytiš" nugalėjo "Aušrą" 98:89 (48:47), kur "Vyčio" laimėjimas pasiekta pratęsimu. Normalus rungtynių laikas rodė lygiąsias. "Aušrai" laimėjimas išslydo Linui Balašiui neišnaudojus paskutinios baudos. Pirmąjį įmetus pasidarė lygiosios, antrąjį prametęs, vieton laimėjimo, vyko rungtynių pratęsimas, kurį išnaudojo "Vytiš" savo naudai. Antrose rungtynėse Detroito "Kovas" laimėjo prieš komandą "Lituanica" 87:85 (43:35). Taip, "Vytiš" ir Detroito "Kovas" prasiskynė vietą baigmei.

Rungtynėse dėl trečiosios vietos susitiko Toronto "Aušra" su Čikagos "Lituanica", kurias "Aušra" 91:78 (35:32) laimėjo. "Aušrai" taškus pelnė: Andrius Krašauskas-Tyler 24, C. Aleksinas 15, Linas Balaišis 14, Kybartas 13, R. Kaknevičius 12, Arlauskas 11, Brainis 2; komandai "Lituanica" – T. Wojcik 34, A. Baris 18, V. Ambutas 12, D. Siliūnas 5, P. Stukas 6, A. Neimantas 2, Darius Siliūnas 1.

Baigminės rungtynės laimėjo Toronto "Vytiš" prieš Detroito "Kovą" 83:74 (37:32), tuo pačiu tapęs 1992-ųjų ŠALFAS-gos metinių žaidynių meistris. "Vyčio" taškus pelnė: J. Karpis 20, Galikowski 18, T. Karpis 12, Rigato 11, L. Azubalis 9, Sysak 8, Price 5, Pabri 0. "Kovu": D. Kennedy 20, A. Racka 17, A. Gražulis 14, A. Rugienius 9, P. Gražulis 8, M. Gražulis 6, P. Gilvydis 0, T. Balanda 0, A. McDonald 0.

A klasės krepšinis grįš į prideramą klasę, priaugus jaunesniųjų grupių žaidėjams. Tas aruošas gausus ir atrodo bus našus. Šiandien žaidynėse buvo matyti daug veteranų, vyresnio amžiaus. Laimėjimus skinti buvo galimybė bent kelioms komandoms.

Sekantį kartą dar daugiau apie krepšį. Vėliau – apie tinklinį ir kitas sporto šakas, kurios buvo varžybų programoje. Sig. K.

Tomas Pukštys ir Romas Ubartas pirmiau

Kaip žinome, Tomas Pukštys yra garsusis Amerikos ieties metikas, kilęs iš Čikagos, kuris dabar yra JAV olimpinės rinktinės kandidatas. Romas Ubartas yra tarptautinio lygio disko metikas iš Lietuvos, kuris šiuo metu vieši Amerikoje pas Pukštį ir kartu su juo dalyvauja įvairiose Amerikos lengv. atletikos varžybose. Taip pat kartu su Ubartu į Ameriką buvo atvykęs ir jo treneris Vytautas Jarašas, bet jis netikėtai susirgo ir turėjo grįžti atgal į Lietuvą.

Toronto "Aušra" žaidynėse užėmė trečią vietą. Iš kairės: Rimas Miečius (treneris), C. Aleksinas, J. Rautin'sas, L. Balaišis, Brainis, S. Arlauskas, R. Kaknevičius, A. Krašauskas-Tyler, Kybartas
Nuotr. Sig. Krašausko

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

BALTIC CONSTRUCTION
Namų įrengimai ir pataisymai:
* staliaus darbai * vidaus sienų įdėjimas (drywall)
* dažymas * elektros įvedimai * vandentiekio sistemos įvedimas (plumbing) * įvairūs cemento darbai (masonry)
* kiemų sutvarkymas (landscaping)
* prielaukus (decks) * tvoros. 15 metų patirtis.
Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 604-1871 Toronto
Wasaga Beach tel. (705) 428-6502

ris Vytautas Jarašas, bet jis netikėtai susirgo ir turėjo grįžti atgal į Lietuvą.

Ypatingai džiugina Ubarto geri pasirodymai. Tik atvykęs į Ameriką, jis balandžio pradžioje čia buvusiose varžybose diską numetė 69.50 m, o po savaitės – 68.10 m. Tada su panašiu rezultatu jis vėl buvo pirmasis stambiose tarptautinėse varžybose Walnut mieste, Kalifornijoje. Balandžio 25 d. Martinique saloje Karibų salyne prarastose didžiulėse varžybose jis vėl užėmė pirmąją vietą.

Nuo jo neatsilieka ir buvęs čikagietis Tomas Pukštys. Jo šio sezono pasekmė – 80.16 m yra geriausia Amerikoje pavasario sezono. Ir jis, kaip ir Ubartas, visose varžybose pelnė pirmąsias vietas ieties metime.

Čia reikia pažymėti, kad Tomas savo geriausiųjų trenerių laiko savo brolių Andrių, kartu su tėvais gyvenančių Čikagoje. Todėl ir pats Tomas netrukus grįžta į Čikagą ir čia dar žada pasitreniruoti prieš atrankines varžybas į JAV olimpinę rinktinę.

Reikia tikėtis, kad Tomą Pukštį ir toliau lydės varžybinė užkėmė ir jis pateks į JAV olimpinę rinktinę. Be abejonės, sau vietą Lietuvos komandoje užsitikrins ir Romas Ubartas.

E. Šulaitis
Magdeburgo rankinio komandoje žaidžia buv. Kauno "Granito" žaidėjas A. Jankevičius. Spauda, rašydama apie lietuvių, pažymi, kad "Litauer" pats vienas gali nulemti rungtynių pergalę. Kaunietis kiekvienose rungtynėse spaudoje yra atžymimas 5-6 įvarčiais. K.B.

Skautų veikla

• Gegužės 23-25 d.d. "Dainavos" stovyklavietėje LS brolių ir LS seserių šaukiami du suvažiavimai. Pirmame dalyvaus skautininkai-kės, židiniaičiai ir akademinio sk. sąjūdžio nariai; antrame – sk. vyčiai, vyr. skautės, gintarės, jųros budžiai, prityrę skautai-tės. Abu suvažiavimai turės atskiras darbotvarkes, taipogi bus ir bendrų paskaitų, vakaronių, laužų. Dalyvauja visi uniformuoti. Reikia turėti ir šiltesnį drabužių. Iš Toronto žada nemažai dalyvauti. M.

Paieškojimai

Sofija Vičiūnienė, Kazimiero, per Lietuvos raudonąjį kryžių ieško brolio Antano Paulausko, gimusio 1909 m. Raseinių apskr., Girkalnio valsč., Surmantų kaime, 1928 m. išvykusio į Kanadą, Montrealį. Pats ar apie jį žinantys prašomi rašyti šiuo adresu: Lietuvos raudonasis kryžius Gedimino pr. 3a, 2600 Vilnius, Lithuania.

Ieškomas Petras Dubas-Dubasas, sūnus Petro, gimęs maždaug 1924-1925 m. Prieš karą gyveno Kaune, Valančiaus gatvėje. Ieško vaikystės draugas Vosylius Krupenkovas, Basanavičiaus g-vė 51-10, Kaunas. Atsiliepkite, rašykite arba praneškite Danutei Keršienai, 487 Windermere Ave., Toronto, Ont. M6S 3L5, Canada.

"LEDAS" REFRIGERATION
[vedu visų rūšių
* Namų ir automobilių vėsinimo (air conditioning) sistemas
* Taisau šaldytuvus
* Skalavimo mašinas
* Vėsinuvus
Skambinti RAIMONDUI JARECKUI tel. 767-8711, Toronto.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik did informacijos apie namus, vasarnamus, kiusus, žemes Wasagos, Staymerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angele Salvaityte, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovė. Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Turner & Porter

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
5.50% už 90 dienų term. indėlius
5.50% už 6 mėnesių term. indėlius
5.75% už 1 m. term. indėlius
6.25% už 2 m. term. indėlius
6.75% už 3 m. term. indėlius
6.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.
7.00% už 1 m. GIC invest. pažym.
7.50% už 2 m. GIC invest. pažym.
8.00% už 3 m. GIC invest. pažym.
6.25% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
7.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
7.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
8.00% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
6.25% už OHOSP (variable rate)
5.25% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)
5.00% kasd. pal. sąsk. virš 10,000
3.50% už kasd. pal. čekių sąsk.
3.00% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)

IMA:
už asmenines paskolas nuo 10.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 8.25%
2 metų 8.75%
3 metų 9.00%
(fixed rate)
su keičiamu nuosimčiu
1, 2 ar 3 metų 8.00%
(variable rate)
Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrių mortgicijų.

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 95 milijonus dolerių

MasterCard Kredito kortelė

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaides. Kelionių čekiai (American Express, Thomas Cook mastercard cheques). Kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. (The Co-operates & Blue Cross).

KASOS VALANDOS:
• Pirmad., antradi. ir trečiadi. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.
• Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.
• Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 532-1149

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:
• ELEKTROS INSTALACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS
Taisau visų rūšių
• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
• DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytiui tel. 533-0923 arba (page) 237-2121, Toronto.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.
1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGIŠKAI
STASYS JOKUBAITIS.
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

ROYAL LePAGE

Residential Real Estate Services
5110 Dundas Street West
Etobicoke, Ontario M9A 1C2
Tel. (416) 231-3000 24 val.
FAX (416) 231-6993

AUŠRA DALINDIENĖ

Jeigu norite pirkti ar parduoti namą, kreipkitės į mane ir sužinosite apie naują Royal LePage programą **HOMEMATCH**. Ši programa greitai suveda pirkėjus su pardavėjais. Neieškokite niekur kitur – skambinkite man.

EUROTRAX PARCEL SERVICE
SIUNTINIAI LIETUVON, LATVIJON, ESTIJON

- Garantuojamos žemiausios kainos (\$3.50 už kg) siuntinius pristatant į namus.
- Mes paimeame siuntinius iš jūsų namų (nemokamai, jei siuntinis daugiau negu 15 kg).
- Siunčiame vartotų ir naujų drabužių siuntus.
- Siunčiame maisto ir medicininių reikmenų siuntus.
- Nei minimumu, nei maksimumu siuntus neribojamos.
- Siunčiame siuntus tiesiog gavėjo adresu.
- Į kainą įeina ir persiuntimo išlaidos. (Gavėjas nieko neturi primokėti).
- Perduodame pinigus iš rankų į rankas.
- Greitas nuo 2-3 savaičių siuntinių pristatymas.

Mūsų adresas: 614 The Queensway, Toronto, Ont.
Tel. (416) 503-1601
Atidaryta nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r.-7 v.v., šeštadienį nuo 9 v.r.-5 v.v. Neapmokama automobiliams vieta prie raštinės.
Mūsų atstovai Hamiltono: 517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario Tel. (416) 643-3334, Vytas ir Genė Kairiai
Mūsų atstovas Montrealyje Vytas Gruodis, Jr., tel. 847-0881

Toronto Aukštesniųjų lietuviščių kursų abiturientai Motinos dienos proga gegužės 10 d. atliko radijo programą. Iš kairės: GINTARAS KARASIEJUS, RIMAS PEČIULIS, radijo valandėlės "Tėvynės prisiminimai" vedėja VIOLETA LAURINAVIČIENĖ, ADRIANA KARKAITĖ, KRISTINA BARŠAUSKAITĖ, AUDRA PAULIONYTĖ ir KATRYTĖ YANNI

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kaištai Torontoi ir Kanadai labiausiai pasižymėjo pagrindinis BADC komiteto organizatorius Dudley Laws, pralėkęs ir kitus niekieno nerinktus šios grupės vadovus.

Dabar paaiškėjo, kad aktyvistas D. Laws, Kanadon atvykęs 1965 m. iš Jamaikos, čia jau yra baustas už savo žmonos sumušimą ir kad jo laukia dar viena didesnė byla. Jis, sumintas 1991 m. spalio 15 d., buvo apkaltintas nelegaliu ateivių įvežimu iš JAV į Kanadą ir išvežimu iš Kanados į JAV. Ten jam talkino Detroite gyvenantis Lawrence Motley. D. Laws Toronto turėjo keistai skambančią slaptą imigracijos paslaugų tarnybą ir savo name įsikūrusią juodųjų BADC aktyvistų būstinę. Kratos metu pas jį buvo rasta beveik 2.000 dolerių. Pasiruošime šiai bylai buvo teigiama, kad D. Laws pasirūpino ateivius suvaadinusių dviejų policijos agentų nelegalių įvažiavimų Kanadon ir kitų dviejų — į JAV. Apklausa bus tęsiama birželio 19 d. Gynėjai stengiasi įrodyti, kad D. Laws nėra kaltas, kad kalta tik policija, suorganizavusi tokią gundančią provokaciją.

Rasines riaušes Toronto pamerkę ir kai kurie lig šiol ty-lėję juodosios rasės atstovai. Drąsiausia buvo savo mintis dienraštyje "The Toronto Sun" paskelbusi sekretore dirbanti Jackie Stephenson, Kanadon atvežta 1974 m. iš Jamaikos tik vienuolikos metų amžiaus. Ji pabrėžia, kad Toronto jos laukė laisvė ir ramybė, kurios neturi Jamaika. Tą ateivių gyvenimą dabar savo piktai siekia nuri sugriauti juodųjų aktyvistų BADC komitetą įsteigęs Dudley Laws su kitais vadais. Esą nei jo, nei jų juodosios rasės torontiečiai neišrinko savo atstovais. Vadovais jie pasiskelbė patys, sekiojama sensacinius kaltinimus gaudančių spaudos, radijo ir televizijos žurnalistų.

"SAMOGITIA" Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška ir išsami
knygas bei žurnalus.
A. Plėnys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4V 3J8. Tel. (416) 625-2412

Jackie Stephenson didžiausiu rasizmo kurstytoju Toronte laiko rasinę neapykantą skleidžiantį D. Lawso. Ji pataria Ontario premjerui Bob Rae, planuojančiam vis didesnius policijos suvaržymus, applan-kyti Toronto kvartalus, kuriuose įsitvirtino jamaikiečių gauda, platinanti iš Jamaikos slap-tai atsivežamą kokainą. Esą ne-reikėtų užmiršti, kad Toronte yra ir kitų ateivių iš Jamaikos, čia norėjusių rasti ramybę nuo tokių savo tautiečių.

Svarų žodį tarė ir buvęs Ontario gubernatorius Lincoln Alexander, pirmasis juodosios rasės atstovas šiose pareigose, paskelbtas metropolinio Toronto policijos vadu ir Ontario provincinės policijos komisijos garbės nariu. Jis patarė policininkams saugotis tokių vadų, kuriuos išsirenka spaudos ir televizijos atstovai. Esą policija remia 99% torontiečių, o vienas jų nuosimtis neturi reikšmės, nors policijai reikia klausyti ir jo. Savo mintis L. Alexanderis baigė kan-džia pastaba policininkams: "Nenusiminkit. Supraskit su kuo jums tenka susidurti. Jūs dabar girdite Lincolną Alexanderį, pasiskelbusį juodųjų vadu". Esą dabar jis jau gali kal-bėti laisvai apie viską. Kanada yra viena geriausių šalių pasaulyje. Prie tokios Kanados sukūrimo prisidėjo policija, dabar tokią Kanadą turinti iš-saugoti ateiviai. V. Kst.

Ontario pajamų ministrė Shelley Wark-Martyn paskelbė, kad finansų ministerio Floyd Laughren biudžete Ontario Tax Grants pensininkų mokesčių subsidijos bus pakeistos į Tax Credit — mokesčių kreditų programą. Pagal naują patvarkymą žemų pajamų pensininkai gaus daugiau paramos. Pvz. pensininkas, kurio metinės pajamos nesiekia \$23,000, iš valdžios gaus \$135 daugiau negu iki šiol. Šią programą Ontario provincijos vardu administruos federacinė valdžia per metinius pajamų mokesčių pareiškimus (Income Tax Return užpildymus). Dėl informacijos Toronte (metro) teirau-tis tel. 965-8470, kitur — tel. 1-800-263-7965, Inf.

ŠYPSENOS

Kalbasi pažįstami:
— Praktiškai šunį gali išmokyti ko tik nori. Pavyzdžiui, mūšiško mėgstamiausia vieta buvo po mano lova. Bet aš jį atratinau per vieną dieną.
— Kaip?
— Nupiočiau lovos kojeles.

The Lougheed & Barnard šeimos ir tarnautojai

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

"Žmonės, kurie atjaučia kitus"

Sudbury, Ontario

Ar jums sunku stovėti? Ateikite pas mus pažiūrėti

ELEKTRINIŲ PAKELTUVŲ IR ATLOŠINIŲ KĖDŽIŲ

LOVOS LIGONIAMS NAMŲ SLAUGOS REIKMENYS

"MŪSŲ VERSLAS NUO 1951 M." REGISTERED A.D.P. VENDOR

ORTHOPAEDIC SERVICES

pėdos deformacijos specialistai

Galima konsultacija ir patarimas lietuviškai. Jums pagelbėjant atvažiuojame į namus.

Mississauga (416) 566-0245
Hamilton (416) 529-0395
(416) 529-1377
London (519) 686-6566

Dantų gydytoja Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

39 Dundas Street East, Suite 201,
Mississauga, Ontario L5A 1V9 **Telefonas: 276-8863**

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais.

1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) **Telefonas: 530-1070**

Advokatas VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2 **Tel. 240-0594**
Weston, Ontario M9N 1J2 (24 valandas)
(arti Lawrence ir Weston Rd.) **FAX 248-5922**

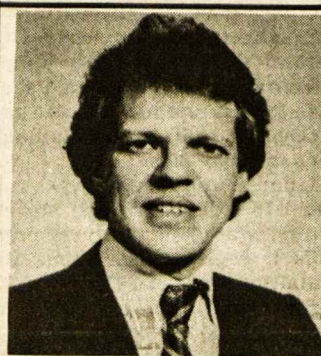
Advokatas PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a.advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 **Telefonas**
prie Windermere Ave. **įstaigos (416) 763-3362**
Toronto, Ontario M6S 2S4

Advokatas ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 **Telefonai:**
Bloor ir Jane gatvių kampas **įstaigos (416) 762-7393**
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų **233-0303**

Vaidotas Jonynas, M.B.A., C.F.A.
viceprezidentas
Telefonai — (416) 864-2734
1-800-387-1883 (toll free)

- Asmeniškai pataria apie "T-Bills", "Canada Savings Bonds", RRSPs, "Mutual funds", auksą ir sidabrą
- Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai.

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

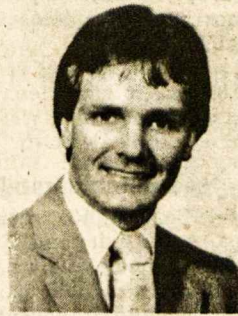
\$500.00

Remkime svarbius lietuvių projektus. Jei pirksite ar parduosite namus per mane iki 1992 metų pabaigos, paaugosiu \$500 jūsų nurodytai šalpos organizacijai:

Toronto Labdaros slaugos namų
statybos vajui arba
Kanados lietuvių bendruomenės
medicininei Lietuvos šalpai.

Dėl smulkesnės informacijos teirautis bet kurio laiku mūsų įstaigoje.

Juozas (Joseph) NORKUS
namų pirkimo ir pardavimo atstovas,
patarnauja lietuvių kalba.

Nemokamas namų įvertinimas.

RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6P 1A9
Phone: (416) 769-1616

An independent member broker

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

Tel. 233-3334 FAX 233-0285
3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. **Kreipkitės į Valterį ar Rick Drešerius.** Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661
3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniai — 9 v.r. — 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121, (416) 822-7376
Lilija Pacevičienė — telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121 **FAX 533-1122**

TRŪKSTA PINIGŲ NEKILNOJAMAM TURTUI AR PASKOLAI?

Pinigai, kurie tarnauja žmonėms

- 1-mos, 2-ros ir 3-čios nekilnojamo turto paskolos parūpinimas
- Akcijų sudarymas
- Finansinių sunkumų pagalba
- Priverstinį pardavimų išvengimas
- Perfinansavimas (skolų supaprastinimas)
- Verslo įmonių reikalai
- Vasarnamų ir kitų investavimų nuosavybių reikalai
- Paskolos

- Be biurokratizmo.
- Be atsiveržiant į praeities paskolų sunkumus mes padėsime.
- Randame pigiausias palūkanas.

Skambinkit — **WILLIAM GUEST*** — profesionaliam pasitarimui nekilnojamo turto (mortgičių) ar asmeninės paskolos reikalais.

* William Guest yra buvusio Juodojo Kaspino Dienos vykdomasis direktorius.

Mes galime padėti
254-2274 arba 510-0360

Lietuva visuomet laukia mūsų!

Skubėkime planuoti savo atostogas:

viėtos išparduodamos greičiau negu tikimasi.

Siūlome keliauti SWISSAIR, STERLING AIRWAYS, AUSTRIAN AIRLINES, LUFTHANSA ir kitomis oro linijomis

DĖMESIO! DĖMESIO! DĖMESIO!

AUDRA TRAVEL kelių ir įstaiga Vilniuje!

Būdami net Lietuvoje, jūs jausite mūsų globą. Adresas: T. Vaižganto 9/1, Vilnius, Lietuva. Tel. 22-66-20, 22-65-51.

MES — VISUOMET IR VISUR JŪSŲ PASLAUGOMS!

Garantuojame sąžiningą ir profesionalų patarnavimą:

- * Išperkant bilietus į Lietuvą
- * Parūpinant skridimus iš Lietuvos į Kanadą
- * Gaunant pasus ir lietuviškas visas
- * Išrašant kelionės ir sveikatos draudimus
- * Sudarant iškviėtimus vizitui į Kanadą
- * Perduodant pinigus ir vaistus į Lietuvą

SMULKESNĖ INFORMACIJA VISAIS KELIONIŲ KLAUSIMAIS TEIKIAMA:

pirmadieniais-penktadieniais: 9.30 — 17.00 val.
šeštadieniais — pagal išankstinį susitarimą.

2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada
Tel. (416) 769-2500 FAX (416) 763-6279

Regina (Gina) Gregorian
Associate Broker

Namų pirkimo ir pardavimo atstovė
Patarnauja lietuvių kalba.
Burlingtono, Hamiltono ir Oakvillės apylinkėse.
Nemokamas namų įvertinimas

720 Guelph Line
Burlington, Ontario L7R 4E2
Toronto Line: (416) 827-6454
Res: (416) 336-2814 Fax: (416) 333-3616

(416) 333-3500

"TORVIL" LTD.

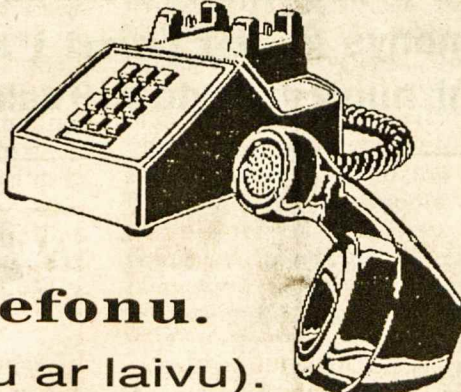
praneša visiems savo klientams, kad į mūsų katalogą "TORVIL 92" įeina beveik viskas, ką jūs norėtumėte pasiūsti į savo tėvynę. Atkreipkite dėmesį, kad kainos kataloge "TORVIL 92" yra jūsų naudai.

Katalogus galima užsisakyti telefonu.

Pačių paruošti siuntiniai (lėktuvu ar laivu).

Siuntinio pasiuntimas į jūsų tėvynę kainuos jums tik \$1.20 už 1 kg ar 50 ct. už svarą.*

12% nuolaida

SKAMBINTI NEAPMOKAMU TELEFONU KANADOJE 1-800-661-0210
JAV 1-800-972-9284 arba 1-800-932-7995

KANADOJE Head Office: 63 Galaxy Blvd., Unit 7, Rexdale, Ontario M9W 5P1 Tel. (416) 798-3320 FAX: (416) 798-3321
Branch: 404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9 Tel. (416) 534-3860 FAX: (416) 533-4910

JAV Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, IL 60622 Tel. (312) 278-5258 FAX: (312) 278-0875
Branch: R&R INTERPOSTMIR 1055 Broadway, Buffalo, NY 14212 Tel./FAX: (716) 894-9880

* Ši kaina galioja tik užsakymams iš mūsų katalogo. Atkreipkite dėmesį, kad už persiuntimą mokėti nereikia. Įeina į gaminių kainą.

KREIPIMASIS Į UŽSIENYJE GYVENANČIUS TAUTIEČIUS

Gerbiami ir mieli tautiečiai,
Lietuva gerai žino išeivijos nuopelnus keliant ir ginant Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės bylą visose laisvojo pasaulio arenose. Neįkainojama Jūsų parama pastaraisiais metais. Taip pat ir šiandien, sprendami svarbius valstybės gyvenimo klausimus, turime būti kartu ir veikti sutartinai.

Š. m. gegužės 23-ąją Lietuvoje ir užsienyje vyks referendumas "Dėl Lietuvos Respublikos Prezidento institucijos atkūrimo". Šio referendumo rezultatai turės didžiulę įtaką tolesnei Lietuvos Respublikos valstybingumo raidai.

Suprasdami, kad dar ne visi užsienio lietuviai dėl vieno ar kitų priežasčių galėjo įgyvendinti savo šventą teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę,

atsižvelgdami į tai, kad po visą pasaulį išblaškyti lietuviai — neatskiriamas tautos dalies — nuomonė šiuo valstybei svarbiu klausimu yra ypač reikšmi,

kreipiamės į visus išeivijos lietuvius referendumo dieną pareikšti savo nuomonę: turinčius pilietybę — balsuojant, o kitus — išreiškiant savo nuomonę laiškais, telegramomis, bendrais pareiškimais Lietuvos Respublikos Referendumo Komisijai (Vilnius, Gedimino pr. 53).

Lietuvos Respublikos ateitis — visų mūsų rankose! Lietuvai svarbus kiekvienas jos dukros ir sūnaus balsas.

JUOZAS TUMELIS,

Lietuvos Sąjūdžio Seimo Tarybos pirmininkas

Vilnius, 1992 gegužės 16

LIETUVOS GENERALINIS KONSULATAS primena, kad balsavimai "dėl LR prezidento" bei "dėl Lietuvos respublikos prezidento institucijos ir dėl LR laikinojo pagrindinio įstatymo pakeitimo ir papildymo" Kanadoje įvyks gegužės 23, šeštadienį, nuo 8 v.r. iki 8 v.v. rinkimų komisijų nustatytose vietose, o Toronto — Lietuvos gen. konsulate, 235 Yorkland Blvd., Suite 502, Willowdale, Ont.

Nesuspėjusiems atstatyti Lietuvos pilietybės, ji bus suteikiama rinkimų dieną konsulate. Reikia užpildyti **PAREIŠKIMĄ, PASIŽADĖJIMĄ** ir pristatyti vieną ar daugiau sekančių dokumentų kopijas: LR pasą, gimimo liudijimą, kitus dokumentus, patvirtinančius Lietuvos pilietybę, Kanados pasą pirmus du puslapius, tris 2,5 cm x 3 cm foto nuotraukas, \$20 čekį, išrašytą Consulate General of Lithuania vardu.

Kanados įstatymai leidžia turėt dvigubą pilietybę. Balsuodami atliksime Lietuvos piliečio pareigą.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Pavasarinė kapinių lankymo diena bus gegužės 31, sekmadienį. Pamaldos kapinėse bus 3 v.p.p. Pamaldoms kapinėse autobusas važiuos nuo Islington požeminio traukinių stoties 2.30 v.p.p., o atgal nuo Anapilio išvažiavimas 5.30 v.p.p. 11 v.r. Mišiose iškilmingai su savo vėliava dalyvaus Toronto Vlado Pūtvo šaulių kuopa. Bus meldžiamasi už visus žuvusius ir mirusius šaulius.

— Gegužės 16, šeštadienį, susitvokė Aldona Kasperavičiūtė su Gerrard Morrison.

— Tuoktis ruošiasi: Robertas Petronis su Alma Senkute; Bronius Rėkus su Onute Valinčiute.

— KLK moterų draugijos mūsų parapijos skryčiaus planuojamas drabužių ir indų išpardavimas įvyks ne gegužės 23 d., bet birželio 5 ir 6 dienomis naujojoje Anapilio parodų salėje. Jei kas turėtų atliekamų ir gerame stovyje drabužių bei indų, prašome sekmadieniais atvežti į Kat. moterų draugijos kambarį prie parapijos salės. Išpardavimo pajamos bus panaudotos Lietuvos našlaičių parmai.

— Mišios gegužės 24, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Eleną Tolvašienę, 11 v.r. už parapiją: Wasagje 2 v.p.p. už a.a. Romą Lenkaitį.

Išganytojų parapijos žinios

— Gegužės 13, trečiadienį, mirė a.a. Anna Grimienė, Elenos Deikuvienės, Jenny Paleikis ir Gerdos Povilaitienės motina, aštuonių vaikų motina ir devynių provaikų prosenelė. Budėtuvis įvyko gegužės 15 d. Turner & Porter, York laidotuvių namuose. Po pamaldų šventovėje buvo palaidota Šv. Jono kapinėse.

— Sekantios pamaldos bus laikomos gegužės 24 d., 11.15 v.r.

— Gegužės 23 d. Čikagoje įvyks Tėviškės ev. liuteronų parapijoje Sinodo suvažiavimas. Iš Toronto dalyvaus V. Drešeris ir P. Šturmas.

Lietuvių namų žinios

— Rūšių su Viktorijos dienos savaitgalio sekmadienio popietės lankytojų skaičius sumažėjo iki 90 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Valdas Kubilius iš Kauno, E. Domeikaitė, J. Dauksienė, R. N. Milkevičaitė iš Vilniaus. Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN vicepirmininkė K. Dambaraitė-Janowicz.

— LN narių verbavimo komitetą sudaro: pirm. V. Drešeris ir Aldona Barysaitė. Visi lietuviai raginami tapti LN nariais ir įsijungti į lietuvišką veiklą. Dėl platesnių informacijų prašoma skambinti V. Drešeriui tel. 233-3334 ir A. Barysaičiai tel. 763-3362.

— Birželio 28, sekmadienį, įvyks šauai LN ir "Atžalyno" gegužinė. Bus sporto žaidimai, muzika, šokiai, loterija. Veiks gavinančių gėrimų ir maisto bufetas.

PARDUODU labai gerai išlaikytą 1989 m. automobilį (van) Dodge Ram. Išvažinėta 22.000 mylių. Gera kaina. Skambinti Jonui tel. 279-6875.

Ar jūsų vaikai ir draugai yra Lietuvių namų nariai?

Stiprinkite LIETUVIŲ NAMŲ ateitį, stokite į narius! Informacija teikia: Aldona Barysaitė tel. 763-3362, Valteris Drešeris tel. 233-3334, Lietuvių namų raštinė tel. 532-3311.

LN verbavimo komitetas

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praeitą sekmadienį šventovėje per 10.15 Mišias giedojo "Volungės" choras ir solistė Anita Pakalniškytė-Puodžiūnienė.

— Gegužės 14 d. buvo palaidotas a.a. Jonas Bilkis, 69 m.

— Jaunų šeimų stovykla vyks rugpjūčio 1-18 d.d. "Kretingos" stovyklavietėje, Wasagoje. Stovyklą organizuoja ir registracijas priima Dalia Valaitienė tel. 236-3678.

— Karavano pasai jau platinami parapijos kredito kooperatyve ir pas B. Genčių salėje. Karavanas vyks birželio 19-27 d.d. Lietuvių paviljonas "Vilnius" vyks mūsų patalpose. Kadangi nuo išparduotų pasų tam tikra dalis eina paviljonui, tai nusipirkdami pasus, jūs padėsite "Vilniaus" paviljonui. 1990 m. paviljono pelnas (\$5000) buvo atiduotas Pagalbos Lietuvai vajui, 1991 m. \$5000 pelnas buvo skirtas Toronto lietuvių slaugos namų statybai, o šiais metais, jei bus pelno, jis bus paskirtas Tautinių šokių šventės vajui ir Toronto tautinių šokių ansambliams — "Gintarui" ir "Atžalynui".

— Šv. Rašto seminaras vyksta trečiadieniais po gegužinių pamaldų šventovėje.

— Šventovėje gegužinės pamaldos vyksta šokiadieniais 7 v.v., šeštadieniais litanija skaitoma po 9 v.r. Mišių, o sekmadieniais litanija giedama po 11.30 v.r. Mišių.

— Mišios gegužės 24, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Anelę ir Alfonsą Januškus, 9.20 v.r. — už a.a. Lucie, 10.15 v.r. — už gyvas ir mirusias motinas, už a.a. Janiną Duliūnienę, už a.a. Adelę Šapokienę-Sudikienę, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Adomo Jakšto spaustuvei aukko: \$50 — G. Jonaitienė

Šv. Kazimiero kolegijai Romoje aukko: \$100 — V. Pilkauskas.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukko: \$100 — N. Strazdienė; \$50 — V. B. Petrušaičiai (a.a. Petrus Naudžiuvienės atminimui).

IESKAU vienam mėnesiui išnuomoti vasarnamį Wasagoj liepos arba rugpjūčio mėnesiais. Skambinti tel. 255-7954 Toronto.

IŠNUOMOJAMAS 2 kambarių ir virtuvės butas be baldų. Skambinti tel. 535-7227 Toronto.

MOTERIS IR MERGINA atvažiuosios iš Lietuvos ieško bet kokio darbo. Gali prižiūrėti senelius. Skambinti tel. 532-6235 Toronto.

PASLAUGOS "RŪTA" PATARNAVIMAI. Siunčiame oro paštu jūsų pačių sudarytus siuntinius. 1 kg kaina \$5.99. Mažiausias svoris 2 kg. Perduodame pinigus iš rankų į rankas neribotais kiekiais. Persiunčiame naujas ir vartotas lengvas mašinas. Galite užsisakyti sovietų gamybos traktorių. Tarpininkaujame norintiems pirkti Lietuvoje žemės sklypą namo statybai, namus ir butus. Teirautis tel. (416) 536-4742 nuo 9 v.r. iki 11 v.v. Toronto.

Dailininkų - STEPONO ŠETKAUS ir RIMO PAULIONIO aliejinės bei akvarelinės tapybos

PARODA

įvyks gegužės 30-31 dienomis ANAPILIO Parodų salėje.

Atidarymas — gegužės 30, šeštadienį, 5 valandą po pietų.

Gegužės 31, sekmadienį, paroda bus atidaryta po 9.30 v.r. pamaldų.

Maloniai kviečia visus atsilankyti - Anapilio moterų būrelis

Metinis KLK kultūros draugijos "Žiburiai" susirinkimas įvyks gegužės 21, ketvirtadienį, 7.30 v.v., "Tėviškės žiburių" patalpose. **Valdyba**

Toronto jaunimo ansamblis "Gintaras" š.m. gegužės 24, sekmadienį, 4 v.p.p. Anapilio dižiojejoje salėje rengia tautinių šokių šventę, pavadintą "Oi, motinėle, svečiai atvažiuo". Iš viso programoje dalyvaus per 200 asmenų. Pertraukos metu bus galima pasivašinti vynu, kava, pyragais ir išbandyti laimę loterijoje. Visas pelnas skiriamas gintaričių kelionei į šokių šventę, kurioje vyks 150 šokėjų. Bilietai platinami pas J. Vingielienę tel. 233-8108. Stalai numeruoti.

Marijos garbei kongresas (Marrian Congress) įvyks gegužės 30-31 d.d. Varsity arenoje Toronto (Bloor & St. George). Per abi dienas bus įvairūs kalbėtojai, tarp jų — vysk. Valerian D'Souza iš Indijos, Josep Terel'ys, ukrainietis, praleidęs 23 metus Sibiro kalėjimuose už religinę veiklą ir kiti. Šeštadienį, gegužės 30 d. Mišias laikys ir pamokslą pasakys vysk. Pearce Lacey, o sekmadienį — arkiv. A. Ambrozic. Įėjimui bilietai abiem dienoms — \$20. Juos galima įsigyti pas V. Kolyčių tel. 654-5481. V.K.

Uždaro akcinės bendrovės "Atėitis" Lietuvoje generalinis direktorius P. Pyragis bei bendrovės dalininkas A. Paškevičius, lydimi sporto veikėjo torontiečio Pr. Bernecko, lankėsi "Tėviškės žiburių" redakcijoje. Bendrovė "Atėitis" sėkmingai palaiko verslo ryšius su Rusija, Ukraina, Uzbekija ir Lenkija. Bendrovė parėmė Panevėžio "Lietkabelio" krepšinio išvyką į Kanadą.

"A mon sakaa?" Tokio pavadinimo mėnesinį žemaitių laikraštį atsiuntė "TŽ" jo redaktorė Danutė Mukienė. Jį leidžia žemaitių kultūros draugija. Jo redaktorė ilgama laiske ragina tą laikraštį prenumeruoti bei paramti lėšomis. Jo adresas: Vytauto 153, Palanga 5720, Lithuania. Žemaitių kultūros draugijos sąskaita Lietuvos banke Vilniuje — 1070372, Klaipėdos skyriaus — 67084096. Šios draugijos centras — Muziejaus 31, Telšiai, Lithuania.

Keturių valdžios pakopų atstovai — federacinės valdžios daugiafunkčių reikalų ir pilietybės min. G. Weiner, Ontario pilietybės min. E. Ziembra, Toronto burmistrė J. Rowlands ir Toronto metro tarybos pirm. A. Tonks gegužės 7 d. susitiko svarstyti juodosios bendruomenės reikalų Toronto metropolijoje. Visi sutiko, kad diskriminacijos ir lygybės problemos turi būti svarstomos visose valdžios pakopose. Inf.

Toronto miestas ieško 200 savanorių, kurie galėtų pagelbėti pasodinti medelius palei Don upę. Sodinimas įvyks gegužės 23, šeštadienį. Nepriklausomai nuo oro sąlygų darbas bus pradėdamas 10 v. ryto. Daugiau informacijų gausite paskambinę 594-2013 (Mark Wilson) arba 392-0068 (David Stonehouse). Inf.

Karavanas, didžiausias tarptautinis metinis festivalis Šiaurės Amerikoje, 24-siais savo veikimo metais birželio 19-27 d.d. Toronte švęs Kanados 125 gimtadienį. Visam Toronto metropolijoje veiks 36 tarptautiniai paviljonai. Veiks ir "Vilniaus" paviljonas Prisikėlimo parapijos patalpose. Inf.

Ontario valstybinės mokyklos 1990-91 mokslo metais mokėsi 1,364,274 mokiniai, iš jų pradžios mokyklose — 851,029 ir gimnazijose — 513,245; katalikų pradžios mokyklose — 431,440, o gimnazijose — 146,779. Iš viso 578,219 mokinių. Inf.

Ilgųjų nuotolių telefono bendrovė ACC, kuriai vadovauja pirmininkas Arūnas Česonis, "TŽ" redakcijai atsiųstame žiniaraštyje "Access News" primena, kad toji bendrovė yra sudariusi sutartį su Lietuva prisidėti prie jos telefonų sistemos sumoderninimo. Savo klientams Š. Amerikoje CCC bendrovė siūlo savo pokalbiams su Lietuva naudotis jos paslaugomis. Tais atvejais ji skiria 3% nuo kliento mokesčio Lietuvos ryšių ministerijai. ACC bendrovės centro adresas: 39 State St., Rochester, NY 14614, USA; raštinė Toronto — 5343 Dundas St. W., Suite 401, Etobicoke, Ont. M9B 6K5. Tel. (416) 236-3636.

Kanados lietuvių muziejaus archyvo valdyba nuoširdžiai dėkoja "Paramos" kredito kooperatyvui už \$600 auką. R.M.

Vilniečių pranešimas. Simboliniame VLIKO seime, kuris įvyks 1992 m. gegužės 30-31 d.d. Lietuvoje Vilniaus krašto lietuvių sąjungai (į VLIKą įeinančiai kaip Rytų Lietuvos rezistencinis sąjūdis) atstovaus centro valdybos vicepirm. Bronius Saplys iš Toronto, sekr. Stasys Jakaitis iš Port Hope ir spaudos fondo vedėja Eugenija Bulotienė iš JAV, Detroito. Vilniečių atstovai, būdami Lietuvoje, susitikis su "Vilnijos" draugijos nariais ir su "Vorutos" savaitraščio leideju ir redaktoriumi Juozu Vercinkevičium aptarti glaudesnio bendradarbiavimo reikalus. Į seimą vyksta ir daugiau vilniečių, ypač iš JAV ir net iš Australijos. S. V.

Toronto Maironio mokyklos ir Aukštesniųjų lituanistinių kursų abiturientų iškilmingos išleistuvės ir pažymėjimų įteikimas įvyko gegužės 15 d. Prisikėlimo parapijos salėje. Maironio mokyklą baigė 11 moksleivių, o Aukštesniuosius lituanistinius kursus — 6. Iškilmės vadovavo jaunosios kartos mokytoja Audra Puzerytė. Pažymėjimus įteikė Lietuvos gen. konsulas Haris Lapas, kuris baigusiuosius ir pasveikino. Dar sveikino abiejų Toronto lituanistinių mokyklų tarybos pirmininkas kun. Augustinas Simanavičius, OFM, ir KLB švietimo komisijos pirmininkė, o taip pat Maironio mokyklos ir Aukštesniųjų lituanistinių kursų vedėja Giedra Paulionienė. Maironio mokyklos abiturientai kiekvienas skaitė savo samprotavimus apie ateitį. A.

V. Paškauskas, "Lietkabelio" vyr. treneris, lydimas žinomo sportininko M. Duliūno, lankėsi "Tėviškės žiburių" redakcijoje, pažymėdamas didelį lietuvių torontiečių vaisingumą. Taipogi aplankė Anapilio sodybą.

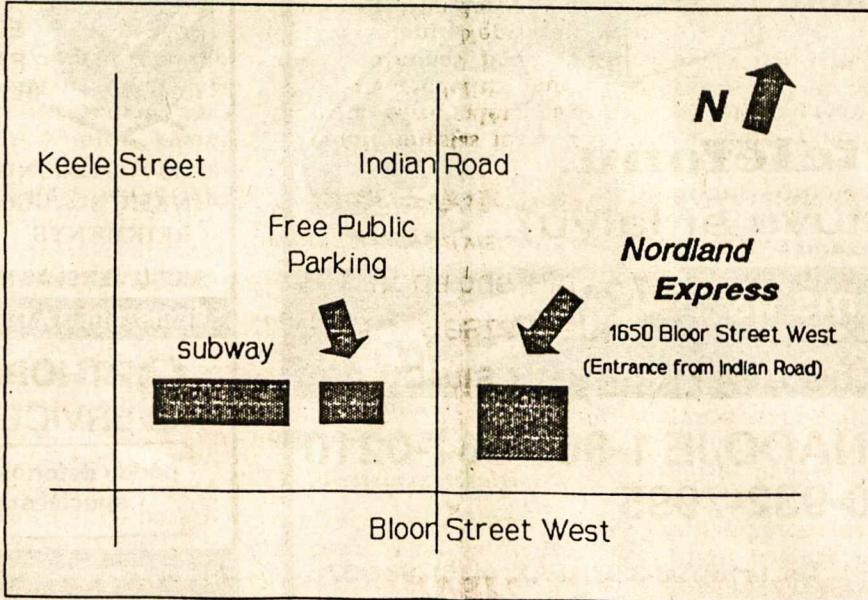
JUSCON AGENTŪRA

1. PATARNAUJAME NORINTIEMS ATGAUTI LIETUVOJE NEKILNOJAMĄ TURTĄ
2. PADEIDAME SUTVARKYTI LIETUVOS RESP. PILIETYBĖS ATSTATYMO DOKUMENTUS
3. ORGANIZUOJAME KELIONES Į LIETUVĄ (žemiausiomis kainomis)
4. TORONTAS-KOPENHAGA-VILNIUS (Skambinkite kainų reikalui. Bilietai pristatomi į namus)
5. PARUPINAME BILJETUS Į LIETUVOS IR KANADĄ IR IŠKVIETIMUS
6. LABAI GREITAS (EXPRESS) SIUNTINIŲ PRISTATYMAS Į VISAS BALTIJOS ŠALIS PER 3-4 DIENAS

SKAMBINTI: 9 v.r. — 7 v.v. tel. (416) 533-6310, po 7 v.v. tel. (416) 767-8711

PAKVIETIMAS

Nordland Express pradeda siųsti siuntinius į Lietuvą. Visi suinteresuoti asmenys kviečiami į atidarymą gegužės 30, šeštadienį, nuo 9 val. ryto iki 9 valandos vakaro.

Nordland Express bendrovė įsikūrusi 1650 Bloor St.W., Toronto, šalia Keele požeminio stoties (Indian Road exit). Patogi aikštė automobiliams statyti.

TELEFONAS: 535-5000

MONTREALQUE

Montrealio lietuvių kredito unijos "Litas" metinis narių susirinkimas įvyko gegužės 3 d. Šv. Kazimiero parapijos salėje. Susirinkime dalyvaavo 210 narių ir keliolika svečių. Iš įvairių pranešimų paaiškėjo, kad "Litui" priklauso 2409 nariai, ir aktyvas pasiekė 30 mil. dolerių. Rezervė yra 2 mil. dolerių. Pelnas tesiekė 105 tūks. dolerių. Nuošimčių kritimas ir Kvebeko politinis netikrumas aiškiai sumažino "Lito" augimą ir pelną. Po praveštų rinkimų valdybą sudaro: Albina Astrauskienė, Lida Dragūnienė, Rūta Pocauskaitė-Rudinskienė, Arūnas Staškevičius ir Gytis Vazalinskis; revizijos komisija — Joana Adamonytė, Richard Martell ir Juozas Šiaučius; kredito komisija — Justas Kibirkštis, Vincas Piečaitis ir Paul Rutkauskas. Susirinkimas baigtas puikiomis vaišėmis.

Montrealio lituanistinė mokykla gegužės 9 d. užbaigė mokslo metus. Po gražios programėlės mokiniais buvo įteikti pažymėjimai. Šiais metais abiturientų nebuvo.

Motinos dienos paminėjimas ge-

gužės 10 d. prasidėjo Mišiomis AV šventovėje. Klebonas kun. Juozas Aranauskas tą temą pasakė pamokslą. Pats minėjimas, rengtas KL jaunimo sąjungos, vyko parapijos salėje. Prie įėjimo visos motinos buvo papuoštos gėlytėmis. Vilija Luškevičiūtė ir Andrėja Celteriūtė minėjimą pradėjo motinoms skirtų eilėraščių pyne. Susikaupimo minutę pagerbūs mirusias motinas, Montrealio lituanistinės mokyklos mokiniai mamytės linksmo daino mis bei deklamacijomis. Mokiniai šiai programai buvo paruošti mokytojų — Joanos Adamonytės, Ingos Gdrikenės ir Nijolės Šukienės. Dainos grupė "Aušra" labai jautriai padainavo dvi dainas. Minėjimą uždarė KLB Montrealio apylinkės valdybos narys Juozas Šiaučius, padėkodamas rengėjams, programos atlikėjams ir visiems susirinkusiems. Be to, jis paskaitė savo eilėraštį, skirtą motinai. Minėjimas baigtas kavos ir pyragų vaišėmis.

Moteryslei ruošiasi Raymondas Račinskis su Sophie Desmarais. B.S.

EUROPARCEL

Aptarnaujame Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Rusiją*, Moldaviją, Gudiją

— [VISAS VIETOVES — GARANTUOTAI ŽEMIAUSIOS KAINOS — PAIMAME SIUNTINIUS IŠ NAMŲ, JEI PAGEIDAUJAMA

(*Maskva ir Peterburgas)

Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus. Nėra nei maksimumo, nei minimumo svorio. Neskaitome už C.O.D.

MONTREALYJE 2600 RUE LEGER, LASALLE

Lengvai prieinama pakrovimui ir iškrovimui.

Nemokama automobilų aikštė.

Valandos: nuo pirmadienio iki penktadienio, 7 v.r.— 4 v.p.p.

847-0881 SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIS.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė 3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7 Tel. 722-3545 FAX 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. DONNA SVRAKA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B. Res. 256-5355

Greitas ir tikslus aptarnavimas. Pastelravimas nepareigoja apsidrausti.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8 Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$29,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m.	7 %	Taupymo — special.	4 %
Certifikatus 2 m.	7 1/4 %	Taupymo — su gyv. dr.	3 1/2 %
Term. indėlius:		Taupymo — kasdienes	3 1/4 %
1 metų	6 1/4 %	Einamos sąsk.	3 %
180 d. - 364 d.	6 %	RRIF-RRSP — 1 m.term.	7 1/4 %
120 d. - 179 d.	5 3/4 %	RRIF-RRSP — 2 m.term.	7 3/4 %
60 d. - 119 d.	5 1/2 %	RRIF — RRSP — taup.	4 %
30 d. - 59 d.	4 1/2 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 8 1/2%, asmeninės — nuo 9 3/4%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

PARDUODAMAS Wasagoje lietuvių rajone ant dvigubo sklypo, gerame stovyje, elektra šildomas, su visais patogumais ir baldais dviejų nemazų miegamųjų vasarnamis su garažu ir kabina. Graži aplinka. Skambinti tel. 1-705-429-6129 Wasago Beach.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausių įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronto.

SKRENDATĖ Į LIETUVĄ? Žymiai pigiau parduodamas bilietas į Vilnių per Šveicariją. Tai iškilni pati patogiausia oro kelionė. Bilietas galioja nuo 1992 m. gegužės mėn. Skambinti tel. 234-5842 vakarais.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, suppinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronto.

"REBE CARPENTRY"

Pigios kainos. Atliekame įvairius darbus: remontuojame, statome priestatus, naujus namus, juos suplanuojame. Skambinti tel. (416) 527-7689 Hamiltone.

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatų į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygynė.

ATOSTOGOS SAULĖTOJ FLORIDOJ. Kambarys ir prausykla, vėsinimas, apšildomas baseinas, pusryčiai — savaitei \$200. Miegamas kambarys, bendra prausykla — savaitei \$150. Arti parduotuvių ir pajūrio. Skambinti arba rašyti: A. Zupkus, 5886 Guest Court, North Fort Myers, FL 33903, USA. Tel. (813) 656-5886.

NEKILNOJAMO TURTO įkainotojų įstaiga (brokerinė kontora) "VITAS" padės jums nupirkti namus, butus, sodybas Lietuvoje. Kreiptis: V. Bukaveckas, Didlaukio g. 44-91 Vilnius, Lithuania. Tel. 762738.

AUDRONĖ KAIRYS

makrobiotikos konsultantė

* diagnostika
* sveikatingumo dieta
* svorio ir energijos reguliavimas
* gydymas maistu ir mankšta
Dėl konsultacijų skambinkite į makrobiotikų centrą "It's a great life".
Tel. Toronto (416) 255-1049 (voice message)